

ROZEMARJUNTJE

en de
zwarte
jongen

W.G. vande Hulst

ROZEMARIJNTJE
EN DE ZWARTE JONGEN

De „Rozemarijntje”-serie bestaat uit vijf deeltjes:

1. *Rozemarijntje*
2. *Rozemarijntje naar school*
3. *Rozemarijntje en Rooie Pier*
4. *Rozemarijntje en de oude juffrouw*
5. *Rozemarijntje en de zwarte jongen*

Elk dezer deeltjes kan ook afzonderlijk gelezen worden.

W. G. VAN DE HULST

**ROZEMARIJNTJE
EN DE ZWARTE JONGEN**

Tekeningen van W. G. van de Hulst Jr.

ACHTSTE DRUK

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

INHOUD

I. Winkeljuffrouw	7
II. De zwarte jongen	13
III. „Wat 'n rare meid!”	18
IV. De keizer van China in gevaar	25
V. Prinses Isabel	30
VI. „Apie-doen!”	36
VII. Zij konden 't niet begrijpen	39
VIII. Toen de avond was gekomen	44
IX. Beeldjes verkopen	50
X. Echt gelukkig	61
XI. Het gouden vijfje	68
XII. „Ik doe, . . . ik doe het tòch!”	72
XIII. Adjudante van de overste	79
XIV. Hij moest <i>blijven</i> vertrouwen	83
XV. Betoverd door die kleine toverheks	89
XVI. Eerlijk is eerlijk!	96
XVII. „'t Kan best!”	101
XVIII. „Mijn kind! Ik . . . ik dank je!”	107

I

WINKELJUFFROUW

„Dag, moes!” riep Rozemarijntje . . .

„Dàààg!”

„Rozem . . . !”

„Ja, moes! . . . Dàààg!”

En Rozemarijntje schoot weg, luisterde niet naar wat moeder nog meer zeggen wilde.

Ze holde in een wilde ren de straat door, liep de dokter, die een paar huizen verder woonde, en juist de deur uitkwam, om in z'n auto te stappen, bijna onderstboven.

„Hé . . . jij . . . razende Roland! Gun me ook nog een plekje op de wereld.”

Rozemarijntje, even geschrokken, was alweer verder gehold . . . Ja, want daarginder, daar op de hoek van 't smalle zijstraatje, stond Rooie Pier met z'n grote, zware arm te zwaaien, te wenen . . . „Kom!” . . . Rooie Pier, de parlevinker, haar oude vriend . . . Nou dan,—en dan *moest* ze toch komen.

„Luister! . . . Luister goed, Rozemarijntje!” zei Rooie Pier. „Ik heb een mooie betrekking voor je. Jij moet verpleegster bij mijn vrouw worden, èn . . . winkeljuffrouw . . .”

Winkeljuffrouw? . . . De blijde, rode kleuren schoten Rozemarijntje uit . . . „En mag ik dan echt *wegen* ook?”

„Ja, ja, o ja! . . . En krenten snoepen, en van de stroop likken, en . . .”

„Hè nee, — maar is 't *echt*?”

„Echt? . . . Nou, òf het! . . . Mijn vrouw ligt in bed. Ze heeft haar voet verstuikt, en nou . . .”

„Hoe komt dat?”

„Dat weet ik niet; — 'k geloof bij het touwtje springen; maar nou . . .”

„Nee, fopperd, — je fopt me.”

„Vast en zeker niet, Rozemarijntje. Luister! Mijn vrouw ligt in de bedsteê, je weet wel, in de grote koets, waarin *wij* samen, jij en ik, ook 'es hebben geslapen. Je weet wel, toen we samen in 't ijswater aan 't zwemmen waren geweest, en jij 's nachts zo'n bruine neus had gekregen . . . Ha-ha-ha!”¹

„Ja, maar . . .”

„Luister! . . . En nou moet ik even naar de haven, naar m'n boot. En nou kan de winkel toch niet zolang alleen blijven. En nou moet jij zolang winkeljuffrouw zijn. Kom maar!”

De oude baas sloeg zijn grote, goede hand om Rozemarijntjes schouder. Hij hield zoveel van zijn meiske . . . „Kom maar! . . . En als je goed bevalt als winkeljuffrouw, verdien je een hele zak vol apenootjes, hè?”

Hij glimlachte in zichzelf. 't Was eigenlijk dwaas van hem, die kleine meid zo maar op zijn winkel los te laten. Hij had de deur al gesloten. Hij had tegen zijn vrouw gezegd: „Als er klanten komen, laat je ze maar rammelen. Blijf nou maar lekker liggen, dan gaat de pijn het gauwst over . . .” Maar toen hij 't smalle zijstraatje uitkwam, had hij in de verte Rozemarijntje op de stoep gezien, en gedacht: „Zij moet m'n vrouw maar een poosje gezelschap houden. 't Oude mens is al even gek op 't aardige kind als ik. En dan blijft ze onder de wol; — anders jaagt de onrust haar, als ze klanten aan de deur hoort rammelen, tòch het bed uit . . . Wel ja, 't kan best. Rozemarijntje is 'n flinke meid.”

* * *

*

Nu is 't weer stil geworden in het winkeltje van vrouw Kraak. Rozemarijntje staat achter de toonbank. Haar ogen tintelen van plezier. En wat ruikt het daar lekker: naar koffie en naar zeep, en naar kaneel en naar meel, — alles door elkaar . . . O ja, ze is

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

zo vaak in het mooie, keurige winkeltje van vrouw Kraak geweest; maar . . . *achter de toonbank* nog *nóóit*. En nu is ze opeens zelf helemaal de baas in de winkel. . . . O, en als er nou *klanten* komen! Rinkelde het belletje maar 'es! Ze wil het zo graag; en — ze is er toch ook een beetje bang voor.

De twee deuren, die uit het woonhuis in de winkel uitkomen, staan beide op een kiertje open. Vrouw Kraak, die in de grote bedsteê ligt, kan alles *horen*, wat er in de winkel gebeurt; — *zien* kan ze 't niet. Die bedsteê staat tussen de twee kleine kamers ingebouwd.

Rozemarijntje heeft vrouw Kraak een kopje koffie op bed moeten brengen. Ze heeft geen druppeltje gemorst.

„Braaf zo, m'n kind. Zorg jij maar goed voor 't ouwe mens, hoor! . . . O, au-auw!”

Hè, die voet deed zo'n pijn! Rozemarijntje had zo'n medelijden gekregen; maar nu, in de winkel, was ze 't medelijden alweer vergeten; ze hoorde niets in de bedsteê. Zou de pijn alweer een beetje over zijn? Zou vrouw Kraak slapen misschien? . . . O, maar als er dan *klanten* kwamen . . .

Rooie Pier was weggegaan.

„'k Zal een mooie verpleegstersmuts voor je meebrengen, hoor!” had hij gelachen; — de fopperd.

Rozemarijntje keek haar ogen uit, daar achter de toonbank. Wat 'n pakjes, wat 'n zakjes, wat 'n doosjes! *Onder* de toonbank en *op* de toonbank. En tonnetjes en kisten . . .

Maar 't mooiste was de weegschaal, de heel ouderwetse, koperen weegschaal met de twee schalen. In 't *kleine*, 't *diepe* schaalte moesten de gewichten liggen; op de *andere* schaal, de *grote*, de zakken met iets erin, wat gewogen moest worden. Rozemarijntje had 't vrouw Kraak zo dikwijls zien doen! Ja, ze wist het best; maar toch . . .

Ze zette de keurig glimmend gepoetste gewichten uit het houten gewichten-bakje in een rij op de toonbank . . . Ja, 't *grootste*, dat was een . . . pond. Dat was gemakkelijk. En dan kwam . . . Even kijken! „2 H.G.” stond erop. Twee *ons* was dat. En dan twee kleinere; elk één ons; en dan . . .

„Ring-kinkel-king!” rinkelde opeens de winkelschel.

Rozemarijntje schrok heftig: 't was of die bel op haar hoofd neer-rinkelde.

Een oude schipper schonkelde binnen; — klein, dik, met een nors gezicht, een ringbaard van grijze krulletjes onder z'n kin.

„'n Pakkie zware!” gromde hij; smeed een zilveren gulden op de toonbank.

„'n Pakkie zware?” . . . Wat zou dat zijn? Rozemarijntje wist het niet.

„Maak vòrt!” gromde de stem. „'k Mòt met de bus mee . . .”

Voortmaken? . . . „Ja, ja, meneer!” zei Rozemarijntje en ze greep haastig onder de toonbank. Dáár stonden allemaal pakjes, maar wát voor pakje moest ze nu geven. Ze keek; ze voelde . . . Dat roze? Zou het dàt zijn? — Dat voelde nogal zwáár.

„Alstublieft, meneer!”

De schipper trok dikke rimpels boven zijn neus . . . „Dàt? . . . Wat mòt dat? . . . „Hagelslag”? . . . Denk je, dat ik hagelslag pruim? . . . Die daar! Ja, daar! B.Z.K. staat erop . . .”

„Tabak! . . . Pruintabak! Veertig cente,” kwam opeens een stem uit het bed, dat niemand zien kon.

Rozemarijntje kreeg een kleur als vuur; maar ze had al een pakje B.Z.K. te pakken . . . „Alstublieft, meneer.”

De schipper frommelde 't open, diepte er een dotje lange, glimmend bruin-en-zwarte slieren uit, duwde die begerig in zijn mond, achter zijn grote, gele kiezen.

Rozemarijntje keek met grote, ernstige ogen . . . Zou dat nou zo lekker zijn? . . . Ze betaalde geld terug.

„Rinkink!” ging de schel weer.

„Asjeblijft! De post” . . . De brievenbesteller stak zijn arm door de deuropening, mikte een brief met grote postzegels netjes op de toonbank.

De oude schipper schonkelde weg.

Rozemarijntje bracht de brief naar de bedsteê.

Vrouw Kraak zag de grote postzegels . . .

Haar oude, pijnlijke gezicht veranderde: 't was, of het glansde opeens . . . „Van Jan!” riep ze blij. En even, bij het haastige aanpakken van de brief, kneep de venijnige pijn haar voet; ze beet

wel op haar lip, maar vergat „Au-auw” te zeggen . . . Van haar enige zoon, van Jan, de matroos uit Japan, was de brief . . .

Weer ging de winkelschel.

Rozemarijntje schoot terug naar haar post achter de toonbank. O, en nou was het echt. Een juffrouw met twee kindertjes. Een half pond koffiebonen moest ze hebben . . .

Wegen! Echt wegen, met echte gewichten! De kleuren schoten Rozemarijntje uit.

't Ging! . . . Ja, waarlijk, 't ging!

De twee ons-gewichten gingen in de *kleine* schaal, met nog een kleintje van een half ons erbij . . . De puntzak met de koffiebonen lag schuin op de *grote*, en Rozemarijntje keek aandachtig naar het pennetje boven aan de weegschaal, dat precies rechtop midden in het huisje moest komen staan . . . Te weinig gewicht nog. Met de glimmend koperen schep, — in het winkeltje van vrouw Kraak was alles even keurig — wipte ze nog wat boontjes in de zak erbij . . .

De juffrouw glimlachte. „Knappe winkeljuffrouw, hoor!” zei ze. Rozemarijntje straalde.

Alweer had het winkelschelletje gerinkeld: een kleine jongen met glanzend zwart haar en grote, zwarte ogen was binnengekomen, een brede, zware mand-met-hengsel aan z'n ene arm; — hij liep er scheef van . . . Maar Rozemarijntje moest eerst de juffrouw-van-de-koffie afhelpen. Ja, en nu moest de papieren zak dichtgevouwen; en dat kon ze niet goed. De juffrouw glimlachte, zei niets, en de twee kindertjes, hun handen aan de rand van de toonbank, hun kin erop, keken gespannen naar de rare winkeljuffrouw, die zo aan de zak frommelde en hoe langer hoe roder kleuren kreeg.

Maar 't lukte; — de zak zat wel niet zo keurig dichtgevouwen als vrouw Kraak dat kon, — de juffrouw was tevreden, betaalde de koffie, zei: „Kom, kinders!” En Rozemarijntje, als een heel echte winkeljuffrouw, greep in de grote, glazen fles, die terzij op de toonbank stond, halfvol met heerlijk-gekleurde suikerpepermuntjes, pakte er vier, duwde er elk van de kindertjes twee in de hand . . . „Voor de boodschap!” zei ze. Dat hoorde zo. Dat had ze vrouw Kraak ook zo dikwijls zien doen. Dat mocht best.

De kleine handen grepen begerig.

„Wat zèg je nou?” drong de moeder.

En de kindertjes, hun lekkers al op hun tong, brabbelden haastig tegen Rozemarijntje: „Dank u, juffrouw!” . . . Ze keken haar nog even aan, alsof ze dachten: „'t Is een *rare*, maar toch wel een *echte* winkeljuffrouw.” Ze stoven haastig, vóór hun moeder nog, de winkel uit.

„Lekker, hè moes?” . . .

II

DE ZWARTE JONGEN

De jongen met de grote, zwarte ogen heeft zijn zware mand neergezet, is voorzichtig op de rand gaan zitten. Nu kijkt hij Rozemarijntje aan, nieuwsgierig, verlangend, en vraagt met een donkere stem: „Mô-je een beeldje kopen?”

Een beeldje kopen? Wat betekent dat nou? . . . Wat voor rare klant is dat nou?

En ze zegt met een ernstige rimpel boven haar neus: „Nee, jongen, . . . *jij* moet wat komen kopen bij *mij*. 't Is hier een echte winkel . . .”

De jongen lacht . . . „Kopen? Ik niet, hoor. 'k Heb nog niks verdiend vandaag.”

Hij staat op, trekt de oude, rode lap, die over de mand ligt, weg, grijpt . . . „Mô-je zien! Ze zijn mooi! En niks duur . . . Vraag maar aan je vader, of hij er een kopen wil . . .”

„Je *vader!*” zegt die rare jongen. En haar vader, de zeekapitein, is ver weg met zijn schip over de grote zee . . . O, maar opeens moet ze lachen. Ah! Ze begrijpt het: die jongen denkt zeker, dat zij hier *woont*, dat vrouw Kraak haar *moeder*, en Rooie Pier haar *vader* is . . . Ha-ha-ha!

„Nee, rare jongen,” zegt ze, „ik ben, — ik ben Rozemarijntje . . .” En ze wil hem al gaan vertellen, dat vrouw Kraak een zieke voet heeft, en dat Rooie Pier gezegd heeft, dat ze . . .

Maar — de jongen heeft iets uit de mand gepakt, ook al in een rood lapje gewikkeld en als het uit dat rode lapje komt . . . Rozemarijntje vergeet de twee oude mensen, ze vergeet ook, dat ze een keurige winkeljuffrouw moet blijven.

„Mô-je kijken! Dat is de keizer van China . . . Mooi, hè?”

„Nou!” zegt Rozemarijntje.

„'k Heb er nog veel meer; . . . mô-je even wachten.”

Hij duikt in zijn mand, diept nog twee beeldjes op, gewikkeld in rode lappen. Die lappen slingeren neer op de grond van 't win-

keltje, maar de beeldjes komen op de toonbank te staan bij de keizer van China . . . „Dàt is de prins van Oranje, — en dāt is mijn grootmoeder. Mooi hè?”

„Nou!” zegt Rozemarijntje. En ze schuift de beeldjes naast elkaar, de „grootmoeder” in het midden.

„M’n vader maakt ze zelf! Van klei. En dan laat-ie ze bakken in een steenoven. En ze kosten niks duur; ’n gulden maar.”

Rozemarijntje luistert maar half . . . Ze leunt nieuwsgierig over de toonbank heen: „Heb je er nog méér?”

„O ja, zat!” . . . En er komen àl maar meer beeldjes op de toonbank te staan: een voetballer met z’n voetbal onder de arm, en Napoleon, en een matroos, en een oude boer met een kromme rug en een krom pijpje in zijn mond . . . Hun kleine baas noemt ze allemaal bij hun naam. Er zijn ook eendere bij.

Rozemarijntje . . . ? Ze is heel haar betrekking vergeten, aan vrouw Kraak denkt ze al evenmin.

En vrouw Kraak . . . ? Vrouw Kraak vergeet Rozemarijntje ook. Vrouw Kraak is ver weg, ver over de wilde zee, in de bossen en bij de slangen van Japan, waarover haar jongen zo mooi vertelt in de brief.

. . . Ja, ze hoort door de deurkier wel vaag wat gebabbel in het winkeltje, maar ze luistert niet; — ze luistert alleen naar haar Jan, haar jongen, in zijn lange brief.

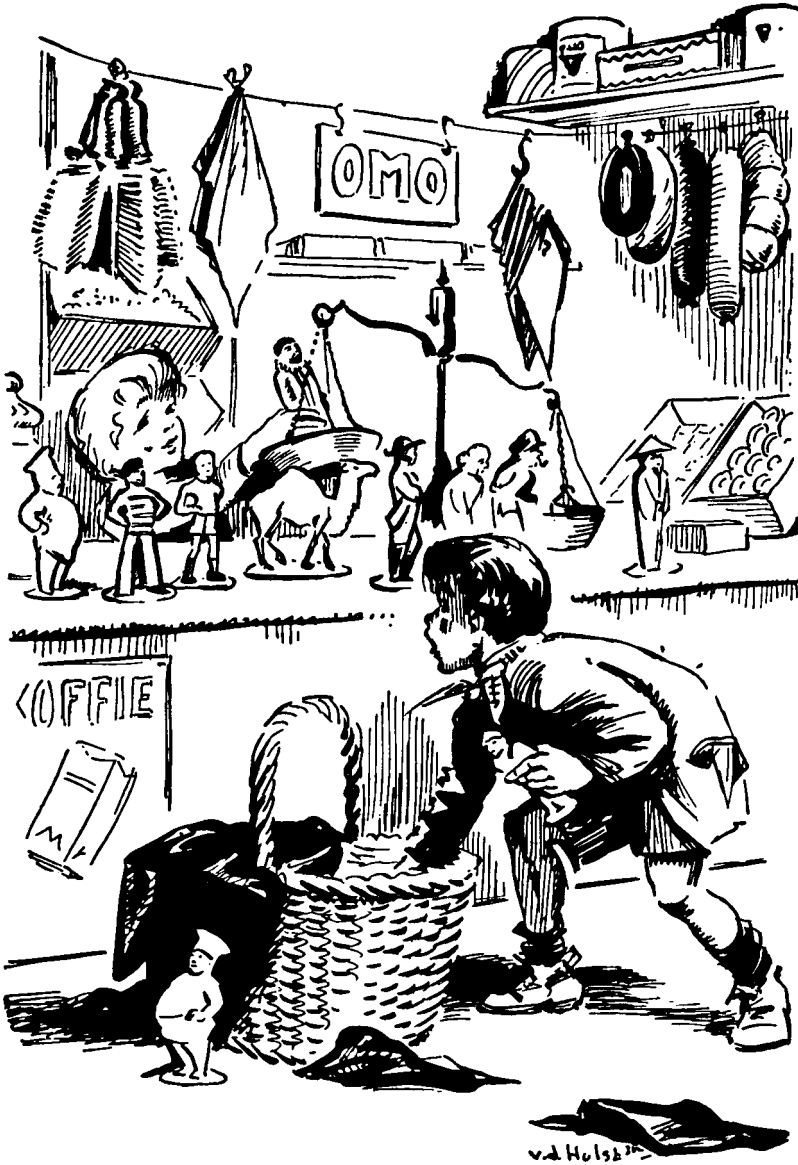
„O, zeg, ik weet wat!” zegt Rozemarijntje. „Zullen we een optocht maken? . . . Ja, zó zeg: de keizer van China vóórop: dat is de deftigste, hè? En dan de grootmoeder, samen met die oude boer. Dat is dan je grootvader, zullen we zeggen . . .”

Zo iets moois heeft vrouw Kraaks glimmend geboende toonbank nog nóóit gezien: een optocht van beelden, zo maar tussen pakjes boter en dozen vet en flessen met lekkers . . .

„O, zèg . . . !” Rozemarijntje zet de prins van Oranje op de weegschaal . . . „O ja, zeg, dat is de overste!”

De zwarte jongen heeft ook pret gekregen in het dwaze spel. Hij diept nog meer schatten uit zijn mand: ook een kameel: — dāt zal mooi staan in de optocht . . . !

Bloed! . . .

Rozemarijntje schrikt . . . Ja, een hele streep dik, rood bloed op die jongen z'n blote knie. Hij heeft korte kousen aan; en die streep bloed loopt langs zijn been.

Rozemarijntje heeft niet gezien, dat hij al een paar keer met zo'n

lap, die van het beeldje kwam, dat bloed heeft weggeveegd. Nu, opeens, ziet ze het.

„Bloed? . . . O, jô, kijk eens! Hoe komt dat?”

„k Heb gevochten. Niks erg, hoor!” . . . Hij zet voorzichtig de kameel achter Napoleon.

„Ja, maar . . . maar wie heeft dat gedaan? Met *wie* heb je dan gevochten?”

„Met die grote knullen. Die trokken aan m'n mand, en die wilden erin kijken en ze scholden me voor „Zwarte Piet”, en 'k was zo bang voor mijn beeldjes; . . . nou, en toen gingen we vechten. Maar ze begonnen met z'n allen . . .”

Rozemarijntje kijkt donker, kwaad . . . „O ja,” zegt ze, „dat waren misschien dezelfde valserds van eerst. Ze hebben onze mooie optocht ook helemaal in de war gemaakt, en Freekie z'n geweer hebben ze in de rattenkelder gegooid . . . De gemenerds.”¹ De zwarte jongen begrijpt van Rozemarijntjes verhaal niet veel. Hij bromt: „Nou, en toen viel ik; — net met m'n knie in zulk vals prikkeldraad.”

„Prikkeldraad? . . . Dat is gevaarlijk. Mijn oom is dokter. Nou! . . . Er moet een lapje om je knie . . .”

„Lappen genoeg.” Hij grijpt een rood vod van de vloer, scheurt het in tweeën.

„Nee, jô, domkop!” schrikt Rozemarijntje. Ze wipt van achter de toonbank vandaan, grist hem de lap uit de hand . . . „Vuile lappen bij bloed? Dat is heel, héél gevaarlijk. Kom mee!”

Vergeten is de hele optocht opeens. De prins van Oranje wiegt nog zacht op en neer op de weegschaal . . . Rozemarijntje duwt de zwarte jongen de deur in van de huiskamer . . . „Ga maar! Ga maar gerust, hoor!”

Dat er haastige voetstappen komen door het stille, nauwe straatje, hoort Rozemarijntje niet; — dat iemand door de ruiten het winkeltje binnenkijkt, daar de wonderlijke optocht op de toonbank ziet en de prins van Oranje op de weegschaal, en lachend het hoofd schudt, merkt Rozemarijntje nog minder. Eén ding is nodig: 'n schoon lapje voor het bloed.

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

„O, vrouw Kraak, 't is heel erg; kijk maar. En er moet een lapje om, een schóón . . . Ja, en die domkop wil er zo'n rood, vuil vod om doen . . . Dom, hè, vrouw Kraak? . . . Zal ik . . . ? Nou, en prikkeldraad is héél gevaarlijk, hè, vrouw Kraak?”

Rozemarijntje kijkt het kamertje rond, alsof ze uit alle kasten hulp verwacht voor 't zieke been.

Vrouw Kraak, die de brief van Jan al voor de tweede maal is begonnen te lezen, veert verschrikt op uit de kussens, ze kijkt met grote, verbaasde ogen . . . Zo'n zwarte, vreemde jongen opeens voor haar bed? 'n Zigeuner lijkt het wel! . . . En Rozemarijntje duwt hem nog dichter naar haar toe.

„Kind! . . .” schrikt ze. „Wat is dat nou?”

En Rozemarijntje, ijverig, haastig, begint haar verhaal opnieuw. De zwarte jongen zelf? . . . Schuw kijkt hij rond, als 'n gevangen dier, dat elk ogenblik gebruiken zal, alles onderstboven te lopen en te ontsnappen . . . Die vrouw daar opeens in het bed, en met die grote ogen. En die rare meid, die hem zo stevig in zijn rug houdt, en hem bijna *tegen* 't bed drukt . . . Boeh! de kleuren breken hem uit; hij krijgt het benauwd; een vreemde angst bonst in z'n keel . . .

Een ruk, een duik . . . Wild wringt hij zich los, slingert Rozemarijntje tegen de bedsteê, glipt naar de deur, naar zijn beeldjes, naar de vrijheid.

„Rinkel-kinkel-king!” . . . opeens het nijldige schelletje.

Haastige voetstappen komen de winkel in, komen recht door naar het kamertje. En net als de zwarte jongen, de deur door, ontsnappen wil, botst hij tegen iemand op, een vreemde, een meneer. En die meneer grijpt hem stevig bij de schouders, bromt, half vrolijk, half kwaad: „Mooi zo! Dat is nu nummer twee, die me vandaag van de sokken lopen wil. Wat 'n gekke wereld! . . . Wacht jij 'es even, wildeman.”

Rozemarijntje, half over 't bed heen geslingerd, kijkt met verschrikte ogen naar de worsteling bij de deur; vrouw Kraak, ontdaan van dat plotselinge, wilde rumoer, probeert om de rand van de bedsteê te gluren . . . „O, de dokter?”

III

„WAT 'N RARE MEID!”

Ja, 't was de dokter.

Rooie Pier had hem gezien bij de haven en hem gevraagd even bij de vrouw aan te rijden en haar eens goed bang te maken, anders kroop ze met haar zieke voet toch het bed uit . . . „'t Is zo'n ouwe onrust, maar een best wijfje, dokter!” had hij gezegd. „Ik ben bar zuinig op haar.”

Hij had ook verteld, dat Rozemarijntje zolang oppaste thuis en winkeljuffrouw was . . .

De dokter, nu in 't kamertje, keek verbaasd van de een naar de ander. Rozemarijntje met haar verschrikte ogen; vrouw Kraak, die hem aankeek, alsof ze zeggen wou: „Wat komt *u* hier doen?” — de donkere zigeuner, die hij nog altijd in de schouder hield, maar die trilde onder zijn hand om toch te ontsnappen . . . Hij schudde lachend het hoofd: „Wat is dat hier voor honden- en apenspel?”

Rozemarijntje, haastig als altijd, zei dadelijk: „Nee, dokter; maar die jongen is dom; 'n echte domkop! . . . Is prikkeldraad nou niet heel gevaarlijk, dokter? En een vuile lap op bloed?”

De dokter begreep er nòg minder van . . . en die optocht op de toonbank, wat moest *die* in vredesnaam betekenen? . . . Toen zag hij de dikke bloedstreep op de knie van de jongen.

Hij hakte de knoop door: „Eerst vrouw Kraak! . . . En jij gaat zolang dáár staan, — bij Rozemarijntje” . . .

De twee schoven bij elkaar in de hoek bij 't venster . . . „Zie je wel? Zie je nou wel? . . . Maar goed, hè, dat de dokter gekomen is . . .”

De zwarte jongen gromde; — gluurde nog even naar de deur; deed toch geen ontvluchtingspogingen meer.

De dokter had de gekneusde voet van vrouw Kraak onderzocht, gezegd, dat Rooie Pier er een strak verband met water-en-azijn omheen leggen moest. Hij had haar bang gemaakt: „Pas op! Niet op *lopen*, hoor! Een paar dagen in bed kan de voet beter

maken; anders moet je later een paar weken, misschien wel een paar maanden blijven liggen. Dus: gehoorzaam zijn, vrouw Kraak!”

„Ja, dokter! Zeker, dokter.”

„En nou jij! Laat kijken je knie.”

’t Viel mee. Maar — Rozemarijntje, de robbedoes, had gelijk: roestig prikkeldraad kon bloedvergiftiging geven in een wond. Een enkel lapje om het bloed te stelpen was niet voldoende; er moest een zuiverend verbandje op de wond. Maar dat had hij niet in zijn zak, wel in de auto, die buiten de ingang van ’t straatje was blijven staan, omdat dit te nauw was om er de auto in te rijden.

„Rozemarijntje, kom!” zei de dokter. „Ga jij even met me mee, een verbandje halen. Dat kun jij dan wel voorzichtig op de wond leggen: je bent een beste verpleegster, dat heb ik al lang gezien. Vooruit, mee! . . . En jij, zwartneus, je mag, als je weer beter bent, die knieën en die benen van jou wel eens ’n stevige beurt geven met een borstel en zeep. Ja, je mag *helemaal* wel eens in de tobbe, jij . . .”

Toen zag Rozemarijntje pas, hoe vuil en hoe slecht gewassen haar kleine kameraad er uitzag; maar veel tijd om daaraan te denken had ze nu niet. Ze huppelde al mee met de dokter, trots, blijde kleuren op haar wangen.

„O, dokter, maar ’t is toch een aardige jongen, hoor! Echt!” babbelde ze, terwijl ze naast de dokter over de ongelijke, brokkelige stoepen van ’t straatje mee sprong . . . „En die beeldjes heeft z’n vader zelf gebakken in een steenoven. En ze kosten maar een gulden. En hij is zo voorzichtig met zijn beeldjes: hij gaat vechten, als ze aan z’n mand komen. Maar hij heeft er nog niet één verkocht. Jammer, hè . . . Ja, want dat moet voor z’n vader . . . En weet u, wie dat allemaal waren? Zal ik ’t eens vertellen? Zijn eigen grootvader was er ook bij. En . . . Napoleon; en . . .” Ze ratelde maar door. En de dokter had danig schik in ’t rappe kind, vroeg, wie de keizer van China was, en wie er op de weegschaal stond te wippen . . .

Toen dook hij in de auto, om het verbandpakje voor de bloedende knie te zoeken.

Weer kwamen zware voetstappen op de stoep van 't winkeltje, de schel rinkinkelde . . . Rooie Pier kwam thuis.

„Hè . . . ?”

Hij keek z'n winkel rond en van verbazing wipte z'n pijpje omhoog in z'n mond: Rooie vodden door de hele winkel heen? En op de toonbank? Een hele stoet van rare, mooie kereltjes? Op de weegschaal ook een? . . . En wáár was nou die mooie winkeljuffrouw? 't Was zo stil in huis.

Hij stapte het kamertje binnen.

„Hè . . . ?”

Z'n pijpje zakte met 'n schok: alweer van verbazing. Wie is *dàt* nou? Wie staat daar nou tegen 't bed van zijn vrouw geleund? Een kleine zigeuner met een bloedende knie? De jongen kijkt hem zo schuw aan . . . Wat moet dit alles betekenen? En de winkeljuffrouw? Waar zit ze? . . .

Vrouw Kraak ziet het dwaas-verwonderde gezicht van haar man. Ze schiet in een lach, kan hem nog niets vertellen.

Dan stuift Rozemarijntje de winkel door, het kamertje binnen; — haar beide vuisten voor zich uit, en in elke vuist draagt ze iets . . . Ze ziet Rooie Pier . . . „Dàg! . . . Dàg!” roept ze. O, en ze wil hem dadelijk wel alles gaan vertellen, van „het pakkie zware”, en van de koffiebonen, en van de beeldjes, en van de bloedende knie, en van de dokter, en van . . . Nee, dat kàn nog niet. Eerst dat andere, dat móóie . . . !

Ze zakt in haar haast op beide knieën neer vóór de zwarte jongen; en in elke hand draagt ze iets . . . „Kijk 'es! Kijk 'es! Voor jou! Van de dokter! Voor een beeldje! *Ik* mag een beeldje uitzoeken, en 'k mag het houden ook van de dokter . . . 'n Goeie, beste dokter, hè? En nou heb je toch wat verkocht . . . Hier! Pak 'em! . . .” Ze stopt de beeldjeskoopman een blinkende gulden in de hand .

„Hoor 'es; — maar *ik* mag een beeldje uitzoeken, hoor. O, zeg, wàt zou 'k kiezen? Je „grootmoeder”, of de „keizer van China”, of . . .”

Toen ging haar andere vuist open: een verbandpakje, keurig opgevouwen, kwam te kijk.

„Dat is voor je knie. Kom hier! *Ik* moet het erop leggen, heeft de dokter gezegd . . . Goed stilstaan, hoor! Ik kan het best: de dokter heeft het mij geleerd; — in de auto . . . Sta nou stil; 't doet maar een klein beetje pijn; even maar, hoor, de dokter heeft het gezegd. Ik moest het net doen als een echte verpleegster.”

Rooie Pier had met nieuwsgierig verbaasde ogen toegekeken; zijn pijpje was uitgegaan; maar de oude glimlach om zijn mond was alweer teruggekomen.

„Ha-ha-ha! . . . Een verpleegster van zwarte knieën!” lachte hij. Rozemarijntje luisterde niet. Ze had het veel te druk. Nu kwam juist het heel moeilijke. Dikke rimpels trokken zich boven haar neus samen, haar tongpuntje glipte tussen haar lippen uit . . .

„Stil nou, hoor!”

En 't kleine verbandpakje werd voorzichtig opengemaakt en met het gele vlakje, waaraan ze helemaal niet komen mocht met haar vinger, op de bloedende plek gedrukt.

„Au . . . mm,” bromde zacht de jongen, beet zich op zijn lip. Maar het kruis van roze pleisterstrookjes, dat het verband vasthouden moest, werd al tegen de knie gehouden.

„Bind er een touwtje om,” lachte Rooie Pier. Hij zat op een stoel naar 't geval te kijken.

„Nee, dat hoeft helemaal niet . . . Hier, jongen, nou moet je 't zelf een poosje goed vasthouden, en de pleister stijf tegen je knie drukken, dan kleeft het goed, heeft de dokter gezegd. Een hele poos, hoor!”

De jongen keek met een ernstig gezicht naar het moois op z'n knie, deed toch precies wat die rare meid zei.

Rozemarijntje was opgesprongen . . . „O, Rooie Pier, nou moet u horen!” Ze ratelde met nieuw plezier voort en vertelde van de oude schipper, en van de twee kleine kinders, en van de jongen, die nog niets verkocht had; maar wel had gevochten . . .

Rooie Pier had z'n arm om haar heen geslagen, haar tegen z'n knie gedrukt, — z'n meske. Hij begreep wel niet alles van 't wilde verhaal; maar hij luisterde geduldig.

Ineens zag hij een witte envelop met grote postzegels liggen op de deken van het bed.

„Een brief van Jan? . . . Alles goed?”

„Ja, ja,” knikte vrouw Kraak vrolijk.

„Nou maar, Rozemarijntje, dat hoor ik wel,” zei Rooie Pier, „je hebt je zak met apenootjes dubbel verdiend. Als we jou niet

hadden, kwam er van de winkel niet veel terecht en van zwarte nikkers met rooie knieën helemaal niks . . . Kom mee!”

Hij stapte de winkel in.

Rozemarijntje sprong met hem mee, wenkte de zwarte jongen: „Kom! Kom ook! . . . O, en ik mag een beeldje kiezen. Ik kies . . .” Ze stond al bij de toonbank, keerde de beeldjes, bekeek, bevoelde ze . . . „Ik kies de keizer van China. O ja, kijk maar, Rooie Pier, die lijkt net een beetje op u. . .”

„Dat zal uitkomen,” lachte Rooie Pier. „De keizer van China was nog een achterneef van me. Voeger gingen we altijd samen bramen plukken . . .”

„Och, fopperd!”

„Niks geen fopperd! Maar ik, — ik kies ook; ik kies . . . de matroos.” Rooie Pier pakte het beeldje, duwde de beeldjeskoopman een gulden in de hand. „Nou heb je al twee gulden verdiend, man. Een goeie dag vandaag. Je vader zal wel blij zijn. . . Hier, Rozemarijntje, breng jij de matroos bij m’n vrouw; — zeg maar, dat ’t Jan zelf is.”

„Ja, ja! . . . juichte Rozemarijntje. „Dàt, dat is mooi!”

* *
*

Nu zaten ze samen op een stoep in ’t smalle straatje: Rozemarijntje en de zwarte jongen.

„Eerlijk samen delen, hè?” zei Rozemarijntje. En al de apenootjes, uit de zak op de hardstenen stoep uitgestort, werden in hoopjes geschoven: telkens voor ieder vijf.

De „keizer van China” lag naast haar, op zijn buik op de stoep. De jongen borg zijn deel van de apenootjes zorgzaam in z’n mand bij de ingepakte beeldjes.

„Bewaar je ze?”

„Ja,” zei de jongen.

„Voor wie?”

„Voor m’n zusje . . .”

Voorbij de uitgang van ’t smalle straatje, aan de havenkant, slenterden wat grote jongens rumoerig voorbij.

De twee op de stoep schrokken.

„k Ben niks bang,” bromde de jongen.

Gelukkig, 't gevaar ging voorbij.

Toen trokken ook die twee verder. Aan 't eind van 't straatje riep Rozemarijntje opeens: „Dàg! . . . Dàg!” en ze holde weg; — naar huis, naar moeder! O, wat had ze veel te vertellen, en als moeder het beeldje zag . . . „Dàg!”

De jongen, z'n zware mand aan de arm, toog de andere kant op. Bij de hoek van de havenkade bleef hij staan, keek Rozemarijntje lang na . . .

„Wat 'n rare meid!” gromde hij zacht; maar z'n donkere ogen straalden blij . . . „Als die grote knullen haar kwaad willen doen, — nou, dan zal ik . . .”

Toen schoof hij toch maar gauw de hoek om, wat schuw weer, wat verlegen . . . Want als dat kind nou ook eens omkeek naar hem . . . !

IV

DE KEIZER VAN CHINA IN GEVAAR

Rozemarijntje holde naar huis, trok haastig aan de bel, keek al door het raam, of ze moeder komen zag . . . O ja, want ze moest *vertellen*, alles vertellen; — van het echte wegen en van de zwarte jongen, en van de dokter . . . O ja, en wat zou moeder blij zijn met de keizer van China . . . ! Ze danste van ongeduld.

Hè, wat bleef moes lang weg; en door het raam zag Rozemarijntje ook niets: de kamer was zo stil, zo eenzaam . . .

Ze belde nog eens, bonsde zacht op de deur.

Er kwam niemand.

Zou moeder . . . ? Rozemarijntje schrok: zou moeder niet thuis zijn? O, wat jammer!

Ze lag al op haar knieën op de stoep, voelde haastig in de nauwe spleet tussen de onderkant van de deur en de drempel, of ze ook het witte puntje van een briefje vond.

Moeder was bijna nooit uit als Rozemarijntje thuiskwam. Maar als het eens een enkele keer gebeurde, schoof moes altijd een briefje onder de deur, een klein, wit puntje naar buiten. Dan kon Rozemarijntje lezen, waar moeder was heengegaan.

Nu . . . ? Rozemarijntje voelde, krabbelde; — haar nagels deden pijn. Ze ging met haar wang op de stoep liggen om te zien . . . Nee, *geen* briefje. En de keizer van China stond vergeten naast haar op de stoep de wijde wereld in te kijken.

En uit de wijde wereld kwamen drie jongens aanslenteren.

Rozemarijntje merkte hen niet. Ze was opgestaan, keek weer ongerust en bang door de ruit, het stille huis binnen . . . O, zou moes *kwaad* zijn?

Ja, moes had nog *geroepen*, toen Rozemarijntje was weggehoid naar Rooie Pier. Rozemarijntje had *niet* geluisterd. O ja, nu herinnerde ze 't zich duidelijk. Zou moes *dáárom* kwaad zijn? En zou ze *dáárom* zijn weggegaan en geen briefje onder de deur hebben gelegd? *Dáárom* . . . ?

Er kwam bangheid in Rozemarijntjes ogen. Ze drukte haar neus plat tegen de ruit, hield haar handen terzij van haar ogen, om

nòg beter, nog dieper het eenzame, verlaten huis binnen te kijken . . . O, waar zou moeder nou zijn? O, als ze nou 'es wèg was, als ze nou 'es nooit meer terugkwam . . . ! O nee, nee! Dàt was niet waar; dàt kon niet; maar die bange eenzaamheid opeens huiverde langs Rozemarijntjes rug, en in haar ogen parelden dikke tranen . . . „Moes! O, moes!”

En bij haar voeten op de stoep stond de keizer van China de wijde wereld in te kijken.

„O, jò, . . . zeg! Kijk 'es, sinterklaas!”

Hij schaterde 't uit, de grootste jongen, de belhamel van 't stel, en mseet een flardige bal, van oude lappen ineengedraaid en met touw omwonden, in een wilde zwaai naar het stenen poppetje op de stoep . . . „Pang!” schreeuwde hij z'n bal achterna; maar — 't was toch mis.

De bal vloog tegen Rozemarijntjes been.

Ze schrok, keek om, zag opeens het grote gevaar voor haar mooie beeldje. En die jongen, die zo schreeuwde, o, 't was dezelfde, die vroeger het mooie geweer van Freekie door de tralies in de rattenkelder had gegooid¹ . . .

In grote bangheid greep ze 't beeldje, drukte het tegen zich aan, duwde zichzelf tegen de deur . . . O, was moeder nou maar thuis! Ging de deur nou maar open. De deur bleef dicht.

De jongens, alle drie opeens nieuwsgierig, stonden al bij de stoep, grepen hun bal, keken naar 't beeldje.

„Laat 'es kijken! . . . Wat is dat voor 'n ding?”

„Nee, nee! . . . Ga weg, hoor!” gromde Rozemarijntje . . . „Ga je wèg?”

„Gekke meid, laat kijken!” . . . De grootste jongen patste opeens de lappen bal boven op het hoofd van 't beeldje . . . „Hierzo, dan krijgt je sinterklaas een muts op. Ha-ha-ha!” Hij schaterde om z'n eigen aardigheid . . . „Zeg,” zei hij toen in plotse-linge herkenning, „zeg, dat is diezelfde gekke meid van toen, van die optocht . . . Ha-ha-ha!”

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

Rozemarijntje . . . ? Ze beefde van bangheid en boosheid allebei; ze voelde haar keel kloppen.

En opeens, opeens — gaf ze in haar woede — de lappen bal, die vóór haar voeten was neergeploft, een nijdige schop, duwde met haar schouder de lange, lachende slungel wild terzij, sprong van de stoep, zette het op een lopen . . . „Wèg, valserds! Wèg!”

En haar beeldje . . . ? Haar beeldje probeerde ze in haar wilde haast weg te frommelen onder haar jurk . . . O, als de jongens het pakten; als het op de stenen van de straat viel, in stukken . Nee, o nee, ze moest het bewaren, het verdedigen.

Ze holde voort in wilde bangheid; — het huis van de dokter voorbij, het Teulingstraatje voorbij, waar Rooie Pier woonde . . . Te laat begreep ze, dat dáár, bij de oude schipper, veiligheid voor haar zou zijn geweest. Maar omkeren, het straatje invliegen, kòn niet meer: de jongens, de akelige valserds joegen haar na, schreeuwden: „Hier! Hier! Kom hier! . . . Houdt de dief! Houdt 'em!” Ze durfden.

Rozemarijntjes stevige benen kònden hollen. Ze vloog over de weg. Haar blonde krullen dansten wild mee. O, maar wáár moest ze naar toe?

Vooruit maar! Weg! Weg! . . . De haven langs, het schippers-pompje voorbij, de hoek om.

De hoek om . . . !

Opeens was daar, òm de hoek . . . de *overste*.

De overste, de oude zeeofficier, de statigste, de strengste heer van de hele stad, die nog altijd liep te kijken, of hij een schip vol matrozen moest commanderen. Strak rechtop, heel lang, heel voornaam; — spierwit haar en twee dikke, witte snorren met krullen erin; — zijn zwarte wandelstok met de ivoeren knop altijd onder de arm. De overste, die ook al de vriend van Rozemarijntje was geworden en van haar weer lachen had geleerd ¹.

En daar vloog nu dat wilde kind met haar dansende krullen en haar bange ogen bijna tegen hem op.

„Wat? . . . Wat is dat? . . . Kom hier!” commandeerde hij streng. Hij bleef stilstaan, hoog-recht, zijn stok onder zijn arm.

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

„O, o, . . . overste, o . . . !” hakkelde Rozemarijntje, hijgend van haar wilde ren. „O, die valserds! O, ze . . . ze willen... ze willen de keizer van China pakken, die. . .”

„Wàt . . . Wàt zeg je? De keizer van China? . . . Wie?”

Toen kwamen de jongens ook om de hoek schieten.

De overste! . . . Die kenden ze. Ze schrokken. En dat gekke kind stond vlak bij hem, kroop nog dichter tegen hem aan, toen ze hen om de hoek zag komen. Hoe durfde ze dat? En ze keek net, of ze zeggen wou: „Ja, doe me nou es wat, als je 't hart hebt? . . .”

Nou – van die overste moesten ze niets hebben. Ze weifelden even, zwenkten toen haastig in een wijde bocht om hem heen, zetten 't op een lopen, de grootste, de belhamel met de bal, voorop.

„Nòg een sinterklaas,” lachte hij; maar hij zorgde er wel voor, dat de overste het niet hoorde . . .

„Ging je voor die jongens op de vlucht?”

„Ja, overste; – die . . . die . . .”

„Maar wie wilden ze pakken? Waar is de keizer van China? Ben jij dat zelf?”

„O, overste, hier! . . . Hier, kijkt u maar. Hij kost een gulden, en ik . . .”

Ze brak haar vertelling af, rukte en trok, om de keizer van China, die ze in haar angst hoog-op onder haar jurk tegen haar lijf had gedrukt, weer te voorschijn te brengen.

De overste stond te kijken met grote ogen. Dat dwaze kind! . . . En toen hij eindelijk 't beeld zag . . . Zijn witte snorren trilden, hij beet op zijn tanden om niet in een lachbui uit te barsten . . .

„Zo, is dàt de keizer van China? Zo!”

„Ja, overste en die zwarte jongen z'n knie was helemaal kapot, en ik mocht er een verbandje op doen . . .”

„Zo, is dàt de keizer van China? Zo!”

Hij nam het beeldje in zijn hand, bekeek het aandachtig.

„Mooi hè, overste? . . . Maar moeder is niet thuis en er is ook geen briefje onder de deur.”

„Mooi? . . . Ja, zeker mooi!” antwoordde de overste. Voor Roze-

marijntjes verhaal over haar moeder en het briefje had hij geen aandacht. Hij bekeek, betastte het beeldje aan alle kanten en zei nòg eens: „Goed werk. Knap werk!” . . . En opeens vroeg hij: „Hoe kom je er eigenlijk aan?”

Toen sprong een nieuw verhaal van Rozemarijntje los.

„O, overste, van de dokter. 't Kost een gulden. En ik moest mee naar de auto; en die zwarte jongen z'n knie bloedde zo erg; en Rooie Pier heeft er ook een gekocht, dat is een matroos, dat is Jan. Mooi, hè overste? Vrouw Kraak was zo blij.”

„Nee, nee! . . . Geen ratjetoe!” Hij maakte een wanhopig gebaar. „Niet alles door elkaar haspelen. Ik begrijp er zo niks van. Allo, van voren af aan! En duidelijk, hoor . . . Loop met me mee” . . . Hij gaf haar de keizer van China terug.

Samen stapten ze verder; — en eindelijk begon de overste uit de wonderlijke vertelsels van Rozemarijntje te begrijpen, wat er allemaal gebeurd was.

Toen stond hij stil, zocht geld, zei: „Ga voor mij ook zo'n beeldje kopen.”

„O ja, ja!” juichte Rozemarijntje, „dat is goed voor de zwarte jongen . . . Moet u ook een keizer van China hebben? Of Napoleon? Of zijn grootmoeder? Of . . .”

„Doet er niet toe. Je zoekt een mooi voor me uit en brengt het me. Je weet mijn kamer aan de haven?”

„Ja, ja, overste . . . In de rattenkelder . . .” Ze holde vrolijk weg. De overste keek haar hoofdschuddend na. Om zijn strenge lippen was een glimlach . . . „In de rattenkelder! Ha-ha!”

PRINSES ISABEL

Ja, Rozemarijntje holde vrolijk weg. Maar — waarheen? Ze moest op zoek naar de zwarte jongen; dadelijk; want de overste had het gezegd. En dat moeder niet thuis was, en dat er geen briefje lag onder de deur, — och, dááran dacht ze al niet meer. Waar zou de zwarte jongen zijn? En wat zou hij blij kijken, als hij alwéér een beeldje verkopen kon, en alwéér een gulden kreeg . . . Vooruit!

Maar ze vond hem nergens. Ze zwierf de ene straat uit, de andere in. En soms, schichtig, keek en luisterde ze, of de valse jongens weer hier of daar opdoken . . . Ze vond op een stoep, achter een hekpaal, een uiteengewaaide krant, griste hem weg, wikkelde zorgzaam de keizer van China erin. Dat was veiliger; ja, want als de valse jongens weer kwamen. Maar ze liet het tòch niet zien, en ze gaf het niet over. Nooit! Vást niet! . . . En als ze nou de zwarte jongen maar vond! Die zou haar vast helpen tegen die naarlingen, vást! . . . Maar ze vond hem nergens.

Ze dwaalde weer naar de haven terug.

Daar, bij andere schepen, die aan de wal lagen gemeerd, lag ook een kleine, oude, haveloze schuit. Er kwam rook uit een lange, zwarte schoorsteenpijp met een rond dakje er bovenop.

Maar opeens . . . Op een plankje geschilderd, dat tegen de roef was getimmerd, stonden letters . . .

Rozemarijntje schrok een beetje, bleef stilstaan.

„Beeldjes te koop”.

Zou dáár . . . ?

Ze kijkt, ze luistert. Er is niemand aan dek. En door de vuile gordijnen voor de kleine raampjes kan ze niet naar binnen kijken. O, maar hij woont hier vást.

Zal ze roepen? Ja, maar wát moet ze roepen? Ze weet niet eens, hoe hij heet. En ze kan toch niet „Zwarte jongen! Zwarte jongen!” roepen.

Ze aarzelt. Wat zal ze doen? De loopplank afgaan, die van de hoge wal schuin omlaag naar het schip helt? . . . Ja, ze dóét het. Wat stommelt en wiebelt die plank. En de twee lage, smalle deurtjes van de roef zijn dicht. Zal ze . . . ? Ja, ze dóét het.

Ze roept zacht. En nog eens.

Ze hoort iets stommelen binnen. Opeens schuift het platte dakje boven de kleine deuren naar achter en er duikt een hoofd naar boven, een groot, mager hoofd met heel veel, heel zwart haar, dat wuift in de wind.

Rozemarijntje deinst achteruit . . . Boeh! Net een . . . een . . . een *rover*. Maar toch, als ze de *ogen* ziet van die wildeman, — vreemd, dan moet ze opeens aan de „berebijter” denken van vroeger ¹, en dan zakt haar schrik helemaal weg. Die „berebijter” was ook zo’n *erge* man, maar ze was nooit bang voor hem geweest; ze had juist veel van hem gehouden. Hij had ook zulke vriendelijke ogen. Net als *deze* man. En — zo raar — hij keek ook altijd of hij heel erg *moe* was. Net als *deze* man.

Toch nog een beetje in de war hakkelt ze: „Meneer, woont . . . woont hier . . . woont hier de zwarte jongen?”

Het hoofd met de wilde haren glimlacht . . . „Ja, hier woont wel een zwarte jongen. En wat moet je met die zwarte jongen?”

„Ik heb . . . ik heb een gulden van de overste. Kijk maar! . . . Ik moet een beeldje kopen voor de overste.”

De man lacht weer en zijn barre gezicht glanst van vriendelijkheid.

„Ah! Een klant! Kom binnen, m’n kind!”

De deurtjes zwaaien open. „Kom binnen! Voorzichtig op de trap, hoor!”

Wie de „overste” is weet hij niet; maar dat daar een *aardig* kind voor hem staat, weet hij wel, en ’t maakt hem vrolijk. En als hij dan uit het krantepakje, dat ze stijf onder haar arm drukt, het ernstige hoofd van de keizer van China ziet steken, lacht hij: „Ah, ’k zie het al, jij verzamelt een hele familie . . . Voorzichtig ja, stap maar over die emmer heen. Kijk ’es. Je mag uitzoeken, hoor!”

¹ Zie „Rozemarijntje” en „Rozemarijntje naar school”.

Uitzoeken? . . . Wat een rommel! Zo'n raar rommelhuis had Rozemarijntje nog nooit gezien.

Op de kleine tafel tegen de wand geschoven lag alles door elkaar: borstels en brood en boter en knopen en touw en twee gekleurde prenten . . . Op een kastje zonder deuren stond een petroleumstel te branden, met een pan zacht-knisterende gebakken aardappeltjes erop. Dat rook lekker! . . . Een fles melk, een viool, een oude speelgoedpop zonder kop . . .

Dat kastje pilde uit van haastig erin geduwde papieren en boeken en platen. Mooie platen slingerden ook over de kale, houten vloer. . . . O, dáár, daar lag een plaat met de keizer van China erop, geel en groen en goud. Daarvan had de vader van de zwarte jongen zeker afgekeken, toen hij het mooie beeldje maakte. Jammer, dat het beeldje ook niet geel en groen en goud was, maar enkel bruin.

In de zoldering waren een paar gebarsten ruiten; daar doorheen viel het buitenlicht naar binnen in de lange rommelkamer.

Maar in de hoek, in een houten kist, dáár zat . . .

Rozemarijntjes ogen vergaten rond te kijken. Ze keken alleen naar die hoek, die kist. Dáár zat . . .

Een allerliefst kindje. Een donker kindje met glanzend, zwart krulhaar; maar — met grote, *blauwe* ogen en lange wimpers, een leuk, glimmend-bruin gezichtje. Zo mooi!

't Kindje zag Rozemarijntje. Ze stond dadelijk op in haar kist, de bruine knuistjes aan de rand. Ze danste blij, babbelde: „Iesbel uit! Iesbel uit!”

Toen zag Rozemarijntje, dat die houten kist eigenlijk een bed was, een wonderlijk verrommeld bed met allerlei speelgoed erin: een oude wekker, een stoffer, een stenen beeldje zonder kop, een lappen konijntje met één oor . . . Maar — op de zijden van dat rare bed — aan de binnenkant ook — waren allemaal mooie, gekleurde tekeningen gemaakt: mannen en paarden, vogels, kikkers, kleine visjes . . .

„Iesbel uit! Iesbel uit!” Het bedje kraakte in de wilde dans.

De lange, zwarte man . . . Zijn donkere ogen straalden; en 't was, of de moeheid van zijn gezicht geheel verdween. Hij tilde het kindje met een vrolijke zwaai uit haar bed. 't Kleine ding sloeg

haar armpjes om zijn hals, drukte haar gezichtje dicht tegen z'n ruige wangen, keek met olijke oogjes naar Rozemarijntje, of ze zeggen wilde: „Dat is *mijn* vader . . . Wat kom *jij* hier doen?” De man knuffelde z'n kindje, zei met vrolijke trots: „Dat is Isabel; dat is prinses Isabel. De woonschuit is haar paleis, haar bed is de koningskoets, en wij zijn de kamerdienaars. Ha-ha-ha.” Hij draaide sierlijk met haar rond op zijn ene been . . . „Nietwaar, mijn kind? Jij bent het zwarte prinsesje van Pap en Pietro¹, hè?” . . . En vrolijker nog danste hij rond met zijn schat . . . „Heisa, hoep-heisa! Voor 't prinsenkind!” . . . Dàt leek Rozemarijntje. Haar ogen schitterden van vrolijkheid en vóór ze eigenlijk goed wist, wat ze deed, — „Heisa! hoep-heisa!” — danste ze mee.

„Dàt is-t-ie!” riep ze opeens blij verbaasd. „Ja, vast! Dáár, dat is-t-ie!” En ze wees naar de lange, smalle werktafel ter overzij van de bed-kist tegen de wand geschoven. Er lag een grote klomp grijs-gele klei op, een natte doek er halverwegen overheen. Er lagen vreemde gereedschappen: kleine messen van scherp hout, lepels van hout, staafjes van hout. Er stonden beeldjes, waarvan nog maar alleen het hoofd klaar was . . . Maar op een *hoek* van die tafel, daar stond . . .

„Die daar! O ja, hij is het!”

Rozemarijntje was al naar voren geschoten, wees het beeldje aan op de hoek: *de zwarte jongen*. O ja, pràchtig was 't! 't Leek precies. Hij had zijn slobberbroek aan; — en blote knieën; en de mand aan zijn arm. Die was zwaar: hij stond er een beetje schuin van . . .

De lange, zwarte man dacht, dat het kind dàt beeldje kopen wou voor haar gulden. Zijn gezicht betrok even. „Jammer!” zei hij, „maar dat is *niet* te koop. Dat houden we zelf, hè Isabel? . . . Wie is dat? Zeg het 'es!”

„Pieto! Pietro!” riep het kindje.

De vader keek trots. Tegen Rozemarijntje zei hij: „Kijk maar onder de tafel . . .”

¹ Spreek uit: Pjeetro.

Rozemarijntje hurkte neer.

Ah ja! Daar stond, achter tegen de wand geschoven, een hele rij beeldjes . . . Wie zou ze kiezen? Die . . . ? Die soldaat? Of die bakker met zijn hoge muts en een brood onder zijn arm? Of dat oude vrouwtje met haar poes . . . ? Of die schipper, die net op Rooie Pier leek . . . ?

VI

„APIE-DOEN!”

Opeens . . . !

Gestommel buiten op de loopplank van de schuit. Er wordt iets op 't dek neergezet, en meteen holleboldert een jongen het trapje af de roef binnen: „Pap! Pap! Twee! . . . Ik heb *twee* gulden . . . !”

Dan ziet hij Rozemarijntje. Hij schrikt. Hij krijgt er een kleur van, zwijgt verlegen. Er komt nooit iemand bij hen in de schuit. En nou opeens dat meisje, dat rare kind . . . ! Hij is er toch opeens erg blij om.

Maar hoe komt dat? Hoe kan dat kind uit 't winkeltje nou opeens *hier* komen? En waarom?

„O! . . .” zegt ze opeens, „o, je knie! Dat mag niet!”

En ze is al bij de jongen neergehurkt en probeert het ene reepje van de pleister, dat losgelaten heeft, weer vast te plakken. 't Lukt maar moeilijk . . . „Ja, en als 't wéér losgaat, moet je er een doek om binden; dat is best . . . Vraag het maar aan je . . . je . . . moeder.”

„Je *moeder* . . . ?” Rozemarijntje schrikt een beetje als ze dit eigenlijk zonder nadenken zegt . . . Is hier wel een moeder in dit huis, in dat aardige rommelhuis?

„Moeder?” . . . De donkere ogen van de jongen worden nog donkerder. „Moeder is ziek,” zegt hij zacht.

„Moeder?” . . . zegt de lange man en er komt een verdrietige trek op zijn moede gezicht; maar hij schudt zacht het hoofd, alsof hij dat verdrietige toch wegschudden wil . . . „Ja, moeder is ziek, heel erg en heel lang. Ze ligt in het ziekenhuis in de grote stad, en wij . . .” — hij strijkt z'n jongen door de ruige krullen — „wij, Pietro en ik, wij zwerven door 't land, dan hier, dan daar, om de kost te verdienen; *ik* ben de werkmán; *hij* is de koopman . . . En” — er kwam een vrolijker tinteling in zijn vriendelijke ogen — „èn . . . toen moeder wegging, hebben wij, Pietro en ik, een verbond gemaakt, om *samen* te zorgen voor Isabel, onze prinses, totdat . . . moeder *misschien* nog eens beter wordt.”

Pietro knikte; Pietro straalde.

„Ik, . . .” zei Rozemarijntje opeens, — „ik wil ook wel helpen, maar ik weet niet hoe het moet...”

„Jij? . . .” lachte de man, — „jij? . . . Nou goed, dan benoemen we jou tot hofdame van prinses Isabel . . . Wacht even!” Hij frommelde, zocht wat tussen de papierstapels in het kastje zonder deuren, diepte een prent op, het door hemzelf getekende portret van de kleine meid, gekleurd in bruin en rood en geel . . . „Dat mag jij. En dat hang je thuis op boven je bed. Dat doen echte hofdames ook altijd . . . Zie je, en dan hoor jij ook bij de beeldjes-schuit. Ha-ha-ha!”

„Isabel! Isabel! . . . Hoor 'es! Ik heb wat voor je! . . . „Apie-doen”? Ja, „apie-doen”? . . . Kom dan, kom dan aan dek.”

Pietro stommelde haastig de roef uit naar boven. 't Kleine meisje, vliegensvlug, stommelde hem na. . . „Apie-doen! Apie-doen!” En op het dek . . . 't Werd een wonderlijk mooi spel. Isabel was „de aap”.

Ze hadden 't spel geleerd van een plaat, waarop apen allerlei vreemde kunsten deden. Die kunsten probeerden ze samen na te doen. Nu ook.

Pietro had iets lekkers meegebracht. Isabel moest dat verdienen. En Isabel deed dat zo graag.

Nu hing ze aan een dik touw, dat schuin naar de kleine mast gespannen was. Ze hing, haar fijne bruine armpjes en beentjes erom gekronkeld, als een rappe aap aan een zwiepende boomtak. Ze gierde van de pret . . . Wát zou ze krijgen?

De jongen greep in de beeldjes-mand, die hij zolang aan dek had neergezet, pelde haastig en handig een paar apenootjes, wierp die één voor één naar 't vrolijk aapje aan het touw. Vlug en heel behendig probeerde ze met haar kleine mond, of een van haar rappe handjes, het nootje te grijpen. 't Lukte meestal. Pietro gooide voorzichtig en nauwkeurig . . . Hap! alweer zo'n lekkere, dikke midden op haar tong . . . Gauw opknabbelen en wéér happen, wéér vangen. 't Was een prachtig dol spel, „apie-doen”. Rozemarijntje, ook aan dek, kijkt toe met stralende ogen. Mooi gaat dat. Ja, als een echte aap zó vlug, zó knap, zó wild is Isabel . . .

Ah, en dat is waar ook: Rozemarijntje heeft óók nog apenootjes in haar zak, háár deel van de buit, die ze met de zwarte jongen eerlijk deelde . . . Ah! Ze pelt ook, ze gooit ook, maar niet zo handig als Pietro. Veel nootjes vallen; enkele vangt het kleine, vlugge bruine aapje toch.

„Hier!” zegt Rozemarijntje, „die mag jij ook.” .

Pietro krijgt de hare; Pietro is blij. Pietro zegt: „Jij moet ook in het touw: dan ben jij een *grote aap*.”

„Ja, o ja!” . . . Rozemarijntje hangt al boven Isabel, klemt zich met handen en voeten vast. Die kunst valt niet mee; maar ze bijt op haar lip om tòch vol te houden, het tòch ook te leren. Het touw buigt bedenkelijk, maar 't is schipperstouw: taai, sterk . . . En de apenootjes komen ook bij haar. Mis! Alweer een mis; maar dat is niet erg: de gevallen nootjes worden wel opgeraapt . . . Ah! Raak! Haar hand grijpt er een; haar mond hapt er een. O, zo'n prachtig spel heeft ze nog nooit gespeeld . . . Alweer een; — nòg een! Zulke lekkere apenootjes heeft ze nog nooit gegeten. Boven de roef uit komt het hoofd van de lange, zwarte man met de wilde, wuivende haren: „Ha-ha-ha! . . . De hofdame en de prinses: twee apekoppen!”

VII

ZIJ KONDEN 'T NIET BEGRIJPEN

In de verte, op de wal langs de haven, komen drie dames aanwandelen.

De twee kleinste, de twee keurigste, lopen naast elkander, stappen met korte, gelijke pasjes, precies in de maat; — de derde, de langste, loopt terzij, babbelt vrolijk en denkt niet aan keurige pasjes.

Maar die *twee* . . . 't Zijn net twee wandelende poppen: ze hebben beiden keurig grijs-zijden handschoenen aan, en precies dezelfde hoeden op; ze dragen beiden een kleine, keurig gerolde paraplu in haar rechterarm, houden hun lippen strak en hun neuzen een beetje in de hoogte van deftigheid. 't Zijn dezelfde oude dames, die eens bij Rozemarijntjes moeder op de thee waren, toen dat wilde kind met een ziek waterkipje in een rode zakdoek kwam binnenvliegen; dezelfde, die toen maar zo gauw mogelijk waren heengegaan ¹.

O ja, want netheid en keurigheid, deftigheid en fatsoen vinden ze de mooiste dingen van de hele wereld.

De derde dame, een goede kennis van hen, is hen daareven achterop gekomen, heeft een vrolijk praatje met hen gemaakt, wandelt mee. Die derde dame is . . . Rozemarijntjes *moeder*.

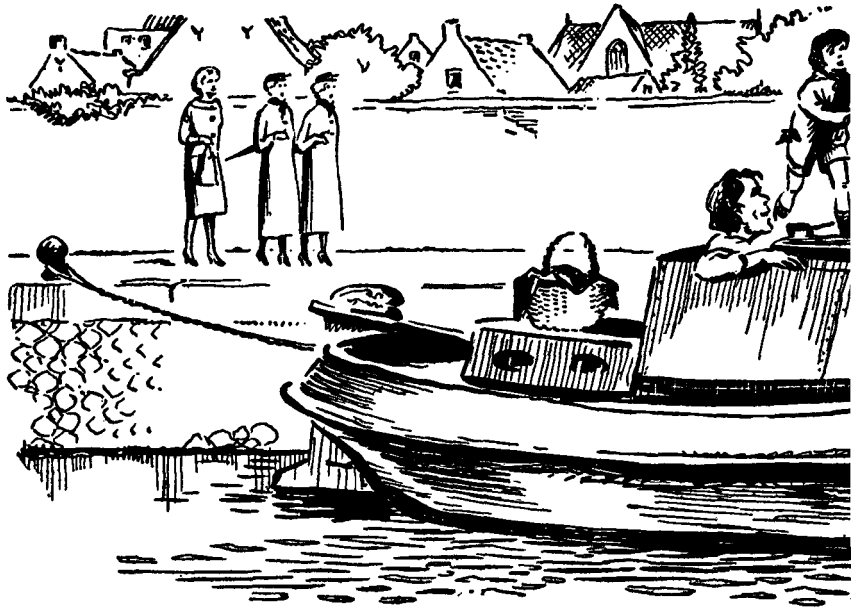
Uiterst vriendelijk en uiterst keurig vragen de dames aan moeder, hoe het gaat met haar gezondheid, en of haar man, de zee-kapitein, weer spoedig thuiskomt, en hoe haar dochtertje het maakt . . . Rozemarie.

De vinnigste zegt, maar met een heel lieve stem: „Ach, mevrouw, dat wilde kind! Wij denken wel eens: wat moet u toch een verdriet hebben van dat meisje . . .”

Verdriet? . . . Moeder zet grote, verwonderde ogen op, en haar voorhoofd rimpelt. Verdriet? Verdriet van *Rozemarijntje*? . . .

O ja, vanmorgen is ze even boos geweest op haar. Ze riep haar, om samen boodschappen te gaan doen, maar Rozemarijntje luis-

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

terde niet, ze had het veel te druk. Toen was moeder alleen gegaan en had pas later gemerkt, dat ze vergat een briefje onder de deur te leggen. Misschien zat Rozemarijntje nu wel eenzaam op de stoep te wachten . . .

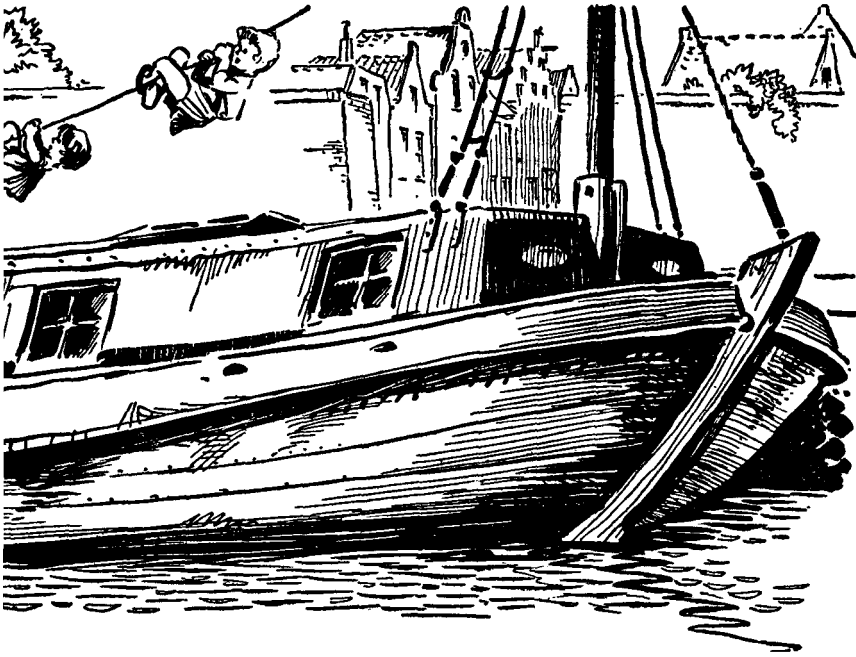
Maar — *verdriet* van Rozemarijntje? Hoe komen de dames aan die dwaasheid?

En moeder zegt: „Verdriet? . . . Welnee! U moest eens weten, hoe grote schat het van mij is, en . . . ja, van iedereen . . .”

„Van iedereen? *Wij* vinden haar zo'n wildebras, en dat is jammer. *Wij* houden zoveel van nette, keurige kinderen. En een *meisje* vooral moet weten, hoe het hoort.”

„Och,” zegt moeder, „'t is een robbedoes, ja . . . maar nu ze groter en ouder wordt — ze zit al in de derde klas van de school — wordt ze ook wel wat netter, wijzer, bezadigder.”

„Ach, mevrouw, we hopen zo voor u, dat zij nog eens een keurig dametje wordt, en ook niet meer met jan en alleman omgaat . . . Dat is niet fatsoenlijk . . .”

Toen . . . ?

Toen, langs de havenkant, naderden ze gedrieën de beeldjeschuit, de verwaarloosde en verschunnigde woon-ark, waar boven op dek het schone spel van de vlugheid werd gespeeld.

De twee oude dames keken met afkeer naar het oude scheepje . . .

„Hoe is 't nu mogelijk, dat er mensen wonen willen in zo'n schunnige schuit. Ik heb dit vreselijke vaartuig hier nog nooit gezien. 't Is eigenlijk een schande voor onze nette haven,” zei de ene. En de andere beaamde: „Ja, vreselijk! O, ik zou voor geen geld ter wereld daar naar binnen durven gaan” . . . Ze griezelden. En op dat oogenblik, . . . moeder het éérst had haar brave dochter als een aap zien hangen aan het touw; — een hoogrode kleur bedekte moeders wangen; maar — of ze om 't vreemde geval lachen of schreien moest, wist ze niet. Op dat oogenblik zagen ook de nette, oude dames Rozemarijntje.

Verschrikkelijk! Daar hing ze met armen en benen geslingerd

om een vuil touw, en ze hapte naar iets, en at het zo maar op op die vuile schuit. En daar . . . en dáár . . .!

Ze bleven van schrik en van afkeer stilstaan, wisten niets te zeggen, zó, . . . zó . . . zo èrg, zo verschrikkelijk vonden ze 't! . . . En dat andere kind, ook aan het touw, net een aap; en die vuile jongen; en dat griezelig magere hoofd met de wilde haren boven de roef uit . . . ! O, zó iets ergs hadden ze toch nog nooit beleefd. Boeh! ze rilden ervan. Net zigeuners; net van dat akelige volk, dieven en bedelaars . . .

En daar midden tussenin . . . dat kind van die mevrouw, als een van *hen*. Hoe is dat ter wereld mogelijk?

Ze vermanden zich, haalden diep adem, om al dat akelige weg te zuchten; en de ene, de vinnigste, zei vol verontwaardiging en heel stekelig: „Mevrouw, Rozemarie wordt al veel *netter*, *wijzer*, *bezadigder* . . . Vreselijk! In één woord: *vreselijk*! 't Is een schande . . . Dag, mevrouw!”

En heel keurig met kittige pasjes, precies in de maat, tippelden ze weg, haar neuzen hoog in de hoogte, haar lippen krampig opeengeklemd, en haar keurige parapluutjes stijf tegen zich aangedrukt.

Moeder, — ze schudde haar hoofd, kwam dichterbij, stond vlak voor de loopplank, die naar het schip daalde. Ze wilde al roepen: „Rozemarijntje, kind toch . . . !”

Toen zàg Rozemarijntje haar moeder.

Haar benen ploften omlaag. En daar zat ze op het dek, haar handen nog aan 't zwiepende touw en keek moes aan, of er opeens een droombeeld voor haar stond.

„*Moes!*” barstte ze opeens uit. „*Moes*, o, *moes!*”

Ze liet zich los, sprong overeind, holde de loopplank op naar de wal, vloog op moeder af, sloeg beî haar armen om moeders middel heen . . . „*Moes*, u *bent* er weer! O, *moes*, wij speelden „*apie-doen*”; — zo leuk!”

't Schone spel was opeens verstoord. Isabel kroop op haar blote knietjes haastig rond over het dek, om weggerolde apenootjes nog op te zoeken; vader en Pietro keken naar de vreemde dame

op de wal, zagen, hoe Rozemarijntje op haar toevloog . . . De moeder van het aardige kind!

De oude dames verdwenen in de verte . . . Omkijken? O ja, ze hadden het graag gewild, om misschien te zien, hoe de moeder haar ondeugend, onordentelijk kind, dat haar zóveel schande aandeed, duchtig bestrafte; maar ze *keken* niet om, volstrekt niet. Ze schaamden zich eigenlijk, dat ze kennissen waren van de moeder van zo'n onfatsoenlijk kind. Neen, ze wilden er niets meer mee te maken hebben. Ze hoorden er niet bij. Ze waren veel te net, — zelfs om naar zulke vuile zigeuners te *kijken*.

„Ik begrijp er *niets* van!” zei de ene.

„Ik ook niet!” zei de andere . . . „'t Is ongehoord!”

Hoe zouden ze 't ook *kunnen* begrijpen? Ze zagen alleen de ruwe, arme, vuile buitenkant: het armoedige schip, die ruige rover met zijn verwarde haren, en z'n onverzorgde kinderen; hun *verwaarloosde* kleren, vuil en kapot . . . Maar van de mooie beeldjes in het schip en de mooie platen wisten de nette dames niet. En van prinses Isabel niet, en van het schoon verbond, dat die vader en z'n jongen gesloten hadden, toen moeder weg moest en zij met 't kleine zusje aan hun lot overgelaten werden, nog minder. Hoe zouden ze er dan ook maar *iets* van kunnen begrijpen, dat Rozemarijntje juist graag hofdame wilde worden in het paleis van Isabel?

„O, wat is er toch veel lelijks in de wereld!” zei de ene.

„Ja, en dat zo'n kind van nette ouders zich niet *schaamt*,” zei de andere . . . „'t Is onbegrijpelijk!”

Toen stapten ze haastig hun huis binnen. Hun huis op de hoek met de smetloos-schone, deftige gordijnen, de schoongeschrobde stoep, de glimmende bel. En in de kamers, die glommen en blonken van netheid en keurigheid, voelden ze zich pas weer veilig, tevreden en gelukkig.

Bah! Dat lelijke, dat vuile, dat onbehoorlijke!

VIII

TOEN DE AVOND WAS GEKOMEN

Drie wonderlijke wezentjes waren die dag uit de oude schuit de wijde wereld ingetogen: de keizer van China, de jonge matroos, de oude schipper.

De *keizer van China* was terechtgekomen op de tafel van Rozemarijntjes kleine slaapkamer; — vlak voor het raam.

Toen het avond was geworden en Rozemarijntje al sliep, stond hij met zijn wijze gezicht nog door 't kiertje van de gordijnen naar de lichten aan de haven te kijken.

Achter hem, aan de muur boven Rozemarijntjes bed, hing het *portret* van Isabel.

Rozemarijntje had alles, *alles* aan moeder verteld. Het ene verhaal was soms wel wonderlijk dwars door het andere gekruist; maar moeder had — eindelijk — toch wel goed begrepen, wat er die gedenkwaardige dag allemaal met haar brave dochter was gebeurd.

Moeder wipte nog even de trap op, keek om het hoekje van de deur, of Rozemarijntje al sliep . . . Moeder dacht aan al wat ze gehoord had en ze glimlachte . . . „Jij bent me er eentje! . . . Hofdame van prinses Isabel . . . Ha-ha!”

Toch was er blijheid en stille dankbaarheid in haar hart, omdat Rozemarijntje was zoals ze was . . . „Raar kind, hoe vind je toch telkens weer zulke wonderlijke vrienden? Maar hoor eens: jouw vrienden zijn mijn vrienden ook. En als je *vader* weer thuiskomt van de zee en ik hem van jouw avonturen vertel, zal hij graag luisteren, liever dan dat hij horen moest van z'n dochtertje, dat ze een net, maar trots nufje ging worden en voor de arme, vuile jongen haar neus optrok. Vast! En de keizer van China met zijn wijze gezicht kijkt ook net of hij wel tevreden over je is . . .”

De *jonge matroos* had een plekje gevonden op de beddeplank in de grote, dubbele bedsteê van vrouw Kraak.

Toen het avond was geworden, Rooie Pier al sliep, maar vrouw Kraak met haar pijnlijke enkel nog wat omwoelde door 't ruime

bed, stond hij met zijn vrolijke gezicht over de beide oude mensen heen te kijken, of hij in verre verten de zee zocht, de wijze, blije, vrije zee . . .

„Net als m'n Jan!” dacht vrouw Kraak. „Die wou ook niet bij ons blijven, die moest en die zou ook naar zee. Ja, ja, dat is het bloed van z'n vader . . . Och, maar 'k zou hem toch zo graag weer thuis hebben, al was 't dan maar voor een poosje! . . .”

De matroos met z'n half-bloze borst, z'n zwierige muts met de linten schuin op z'n haar, z'n wijd-waaiende broekspijpen, — 't was, of hij leefde . . . Op de schoorsteenmantel in de huiskamer pinkelde het kleine olie-lichtje voor de nacht. Een vaag, rossig schijnsel viel, tussen de bedsteê-gordijnen door, naar binnen, gaf Jan, de matroos, een gouden glans.

Vrouw Kraak glimlachte. Ze keek lang naar hem en vergat haar enkel . . . Och, ze was toch zo blij met haar beeldje, haar Jan. En langzaam dutte ze in.

De *oude schipper* was verdwaald geraakt op de grote tafel met de vele, oude papieren van de overste in de stille werkkamer aan de haven.

Toen het avond was geworden, de nijdige portier¹ beneden in zijn kleine woning al sliep en de overste al lang naar zijn voorname woonhuis met de hoge stoep in de Lange Jorisstraat was gegaan, stond de oude schipper met zijn nadenkend gezicht over de oude papieren heen te kijken, zijn oude hoofd ietwat gebogen. De lichten aan de havenkant wierpen door de kleine ruitjes een gelige schijn over de tafel. De oude schipper stond met al zijn zwaarte op een paar heel oude, perkamenten brieven om ze vast te houden. Daar had de overste hem op gezet. De overste had glimlacht. „Een mooi werk voor je, ouwe baas!” En de overste had lang en heel aandachtig het beeldje bekeken; zijn strenge gezicht was mild geworden en blij: „Mooi gedaan! Dat is geen werk van een knoeier. Een knap vakman moet dat gemaakt hebben. 't Is, of jij, ouwe schipper, diepe zorg hebt in je ogen . . . Rozemarijntje heeft een goede keus gedaan.”

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

Nu, in de donkere avond, sprong de grote, witte poes, de vriendin van de overste, maar die 's nachts altijd in het torenhuis bleef, ook op de tafel. Ze snuffelde met haar fijne neus eens aan de oude schipper, alsof ze zeggen wilde: „Vreemde snoeshaan, wat moet jij hier?! . . .” Toen kronkelde ze zich behaaglijk op de perkamenten en de andere papieren, en legde zich te slapen, haar rug tegen de oude schipper aan.

* *
*

En de *maker* van de beeldjes, de man, die ze uit witte, ruwe klei zo mooi had gemodelleerd? . . .

Toen de avond was gekomen, zat hij bij het warme licht van een oude petroleumlamp met gebarsten kap nog ijverig te werken. Zijn fijne handen met de lange, magere vingers kneedden en bogen de zachte klei, met houten spateltjes maakte hij de soepele plooien in de pij van een oude monnik. Een plaat van een monnik slingerde over de tafel . . .

De man werkte, en als hij zag, dat zijn werk mooi ging worden, glimlachte hij blij, vergat dat de avond laat werd.

Pietro sliep al lang in de getimmerde bedsteê in de kop van de schuit. Prinses Isabel woelde nu en dan wat rond in haar houten bedkist; maar sliep heerlijk, haar ene wangetje boven op de tinnen beker, waaruit ze 't laatst gedronken had . . .

Eindelijk toch was de monnik klaar. De man hield het beeldje in beide handen een eindje van zich af . . . Hij keek er met welgevallen naar. Ja, 't was mooi geworden. En in zijn ogen kwam een warme glans. Dat beeldje . . . ! Eigenlijk was 't nu ook een kind van hem, een kind van klei, en even vond hij 't jammer het nu ook weer te moeten *verkopen*.

Verkopen . . . ! Ja, *konden* ze 't maar verkopen! De handel ging zo slecht. De mensen vonden een gulden voor zo'n ding veel te veel . . . Och, hij moest uren, uren werken voor 't klaar was. 't Was niet duur, 't was veel te goedkoop eigenlijk. Maar knoeien gaan, haastig en slordig wat rare poppetjes in elkaar draaien en

duwen, — nee, dat dééd hij niet, dat kòn hij niet. Dan maar liever armoe hebben, honger lijden.

Hij had de monnik weggezet, bleef peinzend zitten. Zijn vingers streken door zijn verwarde haren, alsof hij iets, wat hem pijn deed, wilde wegduwen. Zijn mager gezicht tekende zorg, verdriet.

Ja, hij was wel diep gezonken: een armoedig zwerver geworden. En z'n jongen. . . ? O, soms, als hij hem zag heentrekken met z'n mand vol beeldjes, brandde die pijn: „Een kleine schooier, mijn Pietro . . . Wat jammer!”

Al armer waren ze geworden.

Vroeger was dat wel anders geweest. Toen had hij als beeldhouwer zijn brood kunnen verdienen; maar 't werk was minder geworden: 't scheen wel of niemand zijn schone kunst meer nodig had.

En langzaam aan was de armoede gekomen.

Pietro was geboren, later Isabel. En de zorgen waren al zwaarder geworden.

En toen — toen was het heel erge gebeurd: zijn vrouw, zijn beste, dappere vrouw — sterk was ze niet — die toch zo moedig de strijd om het bestaan had meegestreden, was ziek, ernstig ziek geworden, òp van haar zware werk als naaister, òp van ontbering.

Thuis blijven kon ze niet. Misschien, heel misschien was er nog beterschap te wachten, als ze verpleegd werd in een sanatorium; maar dat zou jaren duren.

Thuis was 't verdriet gebleven en de nood. Isabel was toen nog maar een wiegekindje geweest in 't huis *zonder moeder*.

De peinzende man, — even glimlachte hij.

Hij dacht aan zijn eigen speelse idee, een verbond te sluiten met z'n kleine jongen om samen voor 't wichtje te zorgen.

Dappere jongen, ferme jongen, — wat had hij die lange tijd trouw zijn woord gehouden, trouw zijn best gedaan! . . . Weinig of geen beeldjes-verkopen, — dàt was 't verdriet van zijn leven. Helaas, 't ging al slechter. Maar hier in de kleine stad, waar ze vanmorgen waren komen aanvaren, zijn er nu toch al *drie* geplaatst. Voor Pietro een glorie!

Van schoolgaan van hem kwam niet veel. Dan lagen ze hier, dan

daar met hun schuit; — ja, daarom moest vader-zèlf hem maar leren in de weinige uurtjes, die er overschoten van 't werk. Maar dat, — dat ging gelukkig opperbest. Pietro was een kwieke, scherpzinnige jongen, had een goed verstand.

„Jammer toch, jammer toch! . . .” De man schudde zacht het hoofd: de mismoedigheid maakte zich weer meester van hem. Jammer toch, dat alles zo droevig gegaan was in hun leven. Hoe heerlijk zou 't zijn, als Pietro nu, net als andere kinderen, ook naar school kon gaan leren, en niet als een armoedig schooiertje langs de huizen met beeldjes leuren moest; en als moeder er nog was; — en, o, . . . als ze weer gelukkig samen konden leven als eens . . . !

Maar, opeens toch, richtte hij zich op, alsof hij dat verdriet, dat stille, immer knagende verdriet, als met een ruk van zich wilde schudden.

„Moed houden!” prevelde hij zacht. „Vertrouwen! Alles overgeven! God vergeet ons niet, tòch niet, al wordt het nog zo erg . . .”

Dat aardige, vreemde kind opeens vandaag . . .

De man glimlachte als hij aan haar dacht.

Niemand hielp hem in zijn nood; — *niemand*. En hij zag het zelf wel: langzaam aan vervuilde, verschunnigde alles in de schuit, en hij voelde, hoe de afkeer van de mensen van hem en z'n kindertjes en z'n armzalig huis àl meer groeide.

En nu was vandaag dat vreemde kind gekomen. En toen hij haar vertelde van zijn verbond met Pietro, had ze, kinderlijk dwaas, gezegd: „Ik wil ook wel helpen, maar ik weet niet, hoe het moet . . .”

Ha-ha! . . . *Zij* helpen? . . . Maar die vriendelijkheid opeens van 't kind, *was* dat al geen hulp geweest? 't Betekende niets; dwaze kinderpraat was 't; — och, maar 't had zijn verdrietig hart zo goed gedaan.

Hij strekte zijn armen uit over de rommelige tafel met gereedschap.

Hij bad.

Hij bad als elke avond vóór hij slapen ging.

„O, mijn God, blijf mij kracht geven dit moeilijke leven te dra-

gen. Ik ben zo zwak, ik ben zo moe; maar Gij weet het, Gij vergeet ons niet . . . Mijn hart is soms zo opstandig, zo bitter. O, mijn Vader, leer mij elke dag weer, alles aan U overgeven; — *alles*: mijn zonden, mijn nood, mijn verlangen. Geef mij Uw genade! Die zij mij genoeg.”

Hij ruimde nog wat in de schuit; hij veegde, hij waste; hij probeerde nog een winkelhaak van 't prikkeldraad in Pietro's broek dicht te naaien; — eindelijk dook hij ook ter ruste in de zelfgetimmerde bedsteê-koets aan de kop van het schip; — naast Pietro. De jongen woelde zich om, grommelde in zijn droom: „Nou, als die grote knullen je kwaad willen doen, nou, dan zàl ik . . .” De vader begreep dat niet.

IX

BEELDJES VERKOPEN

De school ging uit. Rozemarijntje joelde mee naar buiten. 't Was de tijd van touwtjespringen. Ze veerde al op en neer op haar stevige benen en haar rokje wapperde.

„Zeg!” riep Miep van de bakker, . . .
„zeg, zullen wij . . .”

„Ja!” zei Rozemarijntje gretig, „ja, zeg, dáár, aan de overzij . . .”

Maar toen, — toen zag ze opeens de zwarte jongen, van de brede straat uit, een steegje inschieten. Zou hij bang zijn misschien voor de grote jongens van de school, de branies?

En ze vergat Miep en haar mooie springtouw geheel en al. Ze holde de jongen na, trok aan de mand, die hij moeizaam aan zijn ene arm meezulde; — de mand boordevol beeldjes . . .

„O, zeg, ga je beeldjes verkopen?”

De jongen keek om: z'n moede gezicht glansde opeens van vrolijkheid . . . Ah! Rozemarijntje . . . Maar 't betrok weer. Met een stil verdriet in zijn stem zei hij: „Beeldjes verkopen? Niemand wil een beeldje hebben. Ik loop al de hele dag.”

Boven Rozemarijntjes kleine neus trokken zich rimpels saam. . .

„Jammer, hè!” zei ze. „Jammer!”

En samen slenterden ze 't steegje ten einde tot in de Lange Jorisstraat.

En daar — hoe kòn 't zo treffen? — daar kwam, zwaarbeladen, juist Rooie Pier aanstappen; — een zak op de rug, pakjes en dozen onder zijn armen en in zijn handen.

Hij zag 't tweetal 't eerst. „Ha!” riep hij vrolijk. „Ha! De koning van het Morenland met Sneeuwvitje op stap. Mooi zo! Mooi zo! . . .”

En — vóór die twee hem konden teruggroeten, zei hij al: “Ah ja,

mooi zo! En jij, kleine zwartneus, jij kunt me wel even helpen. Jij kunt wel even wat pakjes voor me dragen naar mijn huis. Jij kunt wel even een kwartje verdienen . . . Ik heb mijn handen veel te vol; en als die zak van mijn rug glijdt . . . Vooruit, krullebol, zet je mand maar even op de stoep. Daar zal Rozemarijntje wel even op passen zolang . . .”

Rozemarijntje? . . . Ze stráalde. „Ja, ja!” riep ze blij.

„Vooruit, jô,” drong Rozemarijntje . . . „je verdient ’n kwartje.” De mand stond al op de stoep. Rozemarijntje was al op post. En Pietro nam, voorzichtig, wat dozen en pakjes over van Rooie Pier, volgde haastig zijn baas.

Even nog keek hij om . . . „Ik kom dadelijk terug, hoor! Ik zal héél hard lopen.”

Rozemarijntje hoorde ’t nauwelijks. Ze zat al op de rand van de beeldjesmand, zoals ze gisteren in ’t winkeltje van vrouw Kraak de zwarte jongen er ook op had zien zitten.

En ze keek, . . . ze kéék . . .

Haar wenkbrauwen dreigend samengetrokken, haar gezicht ernstig-kwaad, haar tanden op elkaar, *zou* ze oppassen . . . Nou!

En ze keek, . . . ze kéék . . .

Als een nijdige waakhond, die zijn meesters schat tegen elke aanval verdedigen zal . . . Nou!

* *
*

Rozemarijntje zit en wacht.

Als nu die grote jongens, die plagers, die . . . die *knullen* maar niet voorbijgaan. Voor *hen* is ze wel een beetje bang . . . Maar ze zal, ze zal voor de beeldjes zorgen, vechten als 't moet; — nou òf ze . . .

De beeldjes, die niemand kopen wil.

Opeens! . . . Een blij schittering straalt uit haar ogen: „Ja, ja, dat dóé ik; dat dóé ik!”

Ja, ze zal . . . Ze is al opgestaan, heeft de mand gegrepen, poogt hem op te tillen, aan haar arm te hangen; net zo als de zwarte jongen het doet.

O, maar hoe *zwaar* is die mand, hoe *reuze-zwaar*! Ze kan hem haast niet van de grond krijgen . . . Ze zwoegt, ze tobt: o, 't lukt tòch. De mand komt aan haar arm te hangen; maar ze staat er helemaal *scheef* van; en haar andere, haar vrije arm steekt ze wijd uit terzij, om haar evenwicht beter te bewaren; dat heeft ze de zwarte jongen ook zien doen.

Nu . . . *lopen* met de mand. Dat is nòg moeilijker. Maar 't móét.

Vèr hoeft ze niet te gaan. Daar, schuin aan de overzij, is de kleine manufactuurwinkel van de twee juffrouwen Tate.

Ja, ze doet het, ze doet het tòch . . . In dat huis woont ook *baas Tate*, de kleine kleermaker; haar oude vijand, die ze eens zo fopte, toen hij dacht haar opgesloten te hebben in de mooie bedsteê van vrouw Kraak . . . ¹ Ze waagt het toch, het móét. O, als hij, hijzelf nu maar niet in de winkel is!

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

Ze zwoegt naar de overzij. Haar hoofd is vuurrood van inspanning; haar benen trillen en 't is, of het scherpe hengsel van de zware mand haar arm afsnijdt . . . Ze komt er; zet de mand op de stoep; gluurt tussen de hemdjes en rokjes en broekjes, die in de etalage hangen door, de winkel in.

Gelukkig! Alleen de éne juffrouw staat achter de toonbank, — de aardigste, de vriendelijkste van de twee. Klanten zijn er niet in de winkel.

Rozemarijntjes moed groeit, en ze weifelt niet langer. Ze duwt de deur open, zeult de zware mand binnen.

Juffrouw Tate zet grote, verwonderde ogen op, als ze daar zo onverwachts Rozemarijntje, het aardige dochtertje van de zee-kapitein, ziet binnenzwoegen met een geweldig zware mand, — een rode lap er overheen.

En als Rozemarijntje dan zegt, hijgend nog van de inspanning: „Juf . . . juffrouw Tate . . . wilt u, wilt u een beeldje kopen?” — ja, dan wordt de verbazing van de oude juffrouw zó groot, dat haar mond openzakt, de drie haartjes trillen op de wrat.

„Ik? . . . Een beeldje kopen?” zegt ze eindelijk. „Een beeldje kopen? . . . Ik? . . . Van *jou*? . . . Wat, wat moet dat?”

„O nee,” haast Rozemarijntje zich. „Ze zijn niet van mij. Ze zijn van de zwarte jongen. En ze zijn heel arm. En niemand wil een beeldje kopen. En zijn zusje is prinses Isabel. En ik ben de hofdame . . . Ja, koopt u een beeldje?”

De arme juffrouw Tate, — ze begrijpt niets van dat wondere verhaal; — *niets*.

Maar Rozemarijntje heeft al een paar beeldjes onder de rode doek weggehaald. Ze zet ze met een blij, een trots gezicht op de toonbank.

„Mooi, hè? . . . Ze zijn ècht. Allemaal van prachtige platen. En de overste vindt ze zo mooi. Hij heeft de oude schipper en ik heb de keizer van China . . . En *die* . . . dat is Napoleon; en *dàt* is zijn grootmoeder. Ja. Koopt u er een? Voor een gulden. O, dan zal de zwarte jongen zo blij zijn; want zijn moeder is heel lang ziek en zijn zusje slaapt in een houten kist, met allemaal heel mooie tekeningen; — zo aardig.”

Ze grabbelt wéér in haar mand: nog meer beeldjes op de toon-

bank . . . „Moet u kijken! Dat, dat is een echte voetballer, ziet u wel? — met een bal. En dat is Jan Klaassen, en dat is een men-seneter . . .”

„Ja, ja, genoeg!” zegt juffrouw Tate, ongerust, dat Rozemarijntje haar hele toonbank zal volzetten met dat moois . . . „Genoeg!” Ze schudt haar hoofd; maar ze móét glimlachen. Ze heeft in stilte toch pret om het aardige kind, dat zo haar best doet een beeldje aan de man te brengen. En *dit* begrijpt ze nu wel uit het dwaze verhaal, dat Rozemarijntje probeert voor een *ander* beeldjes te verkopen, en dat *die ander* een arme stakker moet zijn. Maar — hoe kwam dat kind er nu bij, juist bij *haar* te komen?

„Ting-tingling!” . . . ging de nette winkelschel.

Een klant: de dikke slager. Rozemarijntje kent hem wel; maar ze schrikt toch even. O, nu zal juffrouw Tate met *hem* gaan praten en haar en haar beeldjes vergeten . . . Heel haastig zegt ze nog: „O, juffrouw Tate, ja, koopt u er gauw een? De zwarte jongen weet het niet; maar hij zal zo blij zijn als hij terugkomt. Hij loopt heel, héél hard . . .”

„Nou dan,” zegt juffrouw Tate, . . . „nou dan, omdat jij 't bent. Geef me Napoleon maar.”

„O ja, ja!” juicht Rozemarijntje. „De zwarte jongen zal zo . . . !” „En *u* komt zeker voor de baas?” vraagt juffrouw Tate aan de slager.

„Krek! Zo is 't. Hij moet me de maat nemen voor een nieuw pak; máár — wat 'n honden- en apenspel heb je dáár nou op je toonbank? Ga je een museum inrichten?”

„Die zijn van de kleine koopvrouw . . . Maar ik zal de baas even roepen, hoor!”

De baas . . . ? Rozemarijntjes vreugde om 't verkopen van 't beeldje wordt opeens verdonkerd. De baas . . . ? Zal hij *hier* komen, hier *in de winkel*? O, zal zij dan maar niet heel gauw maken dat ze weggomt? Ja, maar ze moet haar *gulden* nog hebben . . .

Och, daar komt het kleine kleermakertje met zijn vinnige oogjes, zijn bril omhoog geschoven op zijn voorhoofd, al de winkel in; — in zijn hemdsmouwen, zijn vest los en het centimeterlint om z'n

schouder. Hij kijkt vrolijk: ah, de dikke slager! Dat is een beste klant.

Rozemarijntje, schuw, staat achter de dikzak weggescholen; maar baas Tate heeft haar al gezien. . . . Dat is die meid, die wilde, ondeugende meid, die eens zijn mooie modepop zo heeft toegetakeld¹, en die toen in de bedsteê van vrouw Kraak . . . Och, maar dat is al zo lang geleden, en de dikke slager heeft haast en hij betaalt goed. Baas Tate is in een best humeur.

„Kijk 'es, — ik heb een beeldje gekocht,” zegt zijn zuster . . . „Napoleon! 't Is voor de een of andere stakker. Ik begrijp 't niet goed.”

„Napoleon . . . Nou, da's mooi! Da's mooi op de schoorsteenmantel naast de klok. Maar — dan moet je er nóg een kopen, voor aan de andere kant.”

Rozemarijntje . . . ? O, ze zou baas Tate wel om de hals willen vliegen; — ze griezelt toch als ze daaraan denkt.

„Laat ze kijken, meid, gauw!” lacht de slager, die schik heeft in 't aardige kind. „Wat heb je nog meer in je mand?”

Rozemarijntje in grote ijver pakt het ene beeldje na het andere uit de rode lappen. En 't wordt op de glimmende toonbank een heuse beeldengalerij.

„Aardige dingen, ja; . . . mirakels aardig,” zegt de slager en z'n dikke worstvingers betasten de beeldjes . . . „Nou, weet je wat? Geef mij d'er ook maar twee; voor thuis; naast de klok.”

Rozemarijntje . . . ? Er rilt iets langs haar rug: een grote, diepe vreugde.

„Ja, ja . . . o ja! U mag uitzoeken; — best!”

Baas Tate kiest Willem van Oranje met de pluimenhoed; — de slager zoekt de voetballer uit en een Indiaan met veren . . .

„Vier gulden! . . . Vier gulden!” juicht Rozemarijntje. „O, als de zwarte jongen terugkomt . . . !”

* *
*

De zwarte jongen kwam terug, — blij met zijn verdiende kwartje,

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

blij met het handjevol suiker-pepermuntjes van Rooie Pier er nog bovenop, en dat hij bewaarde voor Isabel.

Hij holde de Lange Jorisstraat door, zag de stoep op de hoek van het steegje; máár . . . z'n mand met Rozemarijntje *niet*.

Hij schrok. In zijn ogen donkerde boosheid: Waar wàs ze? Was ze toch weggelopen? En de mand? . . .

Hij keek rond. Nergens was iets van Rozemarijntje te zien. En *vragen*, waar Rozemarijntje gebleven was? . . . Aan *wie* moest hij dat vragen: alle mensen liepen voorbij; niemand keek naar hem. Hij slenterde verder weer, de Lange Jorisstraat ten einde, de markt op onder de drie donkere kastanjabomen door . . . Roze-marijntje zag hij nergens. Waar zou hij haar kunnen vinden? Hij wist niet eens, waar ze woonde. En zijn *beeldjes* . . . ! Z'n onrust groeide.

En op die markt . . .

Daar voetbalde een koppel grote jongens met een oude dames-pantoffel . . . Hoe 't toen zo gekomen is? Heeft Pietro misschien vijandig naar hen gekeken? Heeft hij misschien geprobeerd weg te sluipen en juist daardoor hun aandacht getrokken? Heeft hij misschien gewaagd, *hen* te vragen, of ze Rozemarijntje ook gezien hadden, — mèt de mand? . . .

„Ha, zwartkop! Ha, schoorsteenveger!” riep er een. „Ha, zigeuner!” een ander. „Ha, lelijke nikker!” een derde . . . En vóór Pietro 't goed begreep, drongen ze al om hem heen. De langste van de troep, de belhamel, dreigde: „Zeg, zwartkop, wou je soms wéér knokken, net als gisteren? Begin 'es als je durft. Nou, toe dan!” Pietro kreeg een stomp tegen z'n borst.

Verdrietige woede maakte zich van hem meester; zijn donkere ogen vlamden; z'n groezelig-vuile vuisten knepen zich krampig saam. Maar wat moest hij alleen beginnen tegen die allen?

Opeens, — opeens dook hij met een wilde sprong tussen hen door, zette 't op een lopen; maar de lange slungel kreeg hem tòch te pakken.

Toen, in zijn wilde woede, sloeg Pietro woest van zich af, raakte de neus van de jongen: 't bloed druppelde eruit.

De slungel duizelde een ogenblik, schrok van 't bloed . . . Pietro

maakte zich uit de voeten. Och, maar 't hele korps dapperen zette joelend, schreeuwend hem achterna: „Houd 'em! Houd de dief!”

Arme Pietro! . . . Hij rende een steeg in, een grachtje langs, kwam weer in de Lange Jorisstraat terecht. Z'n benen, moe van 't lange slenteren met de zware mand die dag, beefden; z'n keel klopte . . . Hij vlóóg.

En — daar kwam opeens Rozemarijntje een winkel uit, de mand moeizaam aan haar arm, maar met een gezicht, alsof ze van een feest kwam, en wéér naar een feest ging.

Hij zag haar, en in zijn hart woelden de vreugde, dat hij haar weervond, — de boosheid, omdat ze niet op haar post gebleven was, — de bangheid voor de jongens achter hem wild dooreen; maar — opeens vergat hij dat alles om het andere, om het grote gevaar dat dreigde . . . *zijn beeldjes!*

Hij stortte zich hijgend van moeheid en angst over de mand heen, die Rozemarijntje, verschrikt, weer op de stoep had laten zakken, — alsof hij met zijn arme lijf z'n beeldjes redden wilde. Rozemarijntje zag de jongens komen. Wat er gebeurd was, wist ze niet; maar dat de zwärte jongen en zijn beeldjes in groot gevaar waren opeens, wist ze wèl . . . En opeens ook stond ze vóór de mand, vóór Pietro, haar armen met de gebalde vuisten wijd uit, om zo de jongens tegen te houden, zo haar vrind en zijn schat te beschermen . . . „Ga weg! . . . Ga weg, lelijkerds! Ja, doe hem 'es wat, als je durft . . . ! Ga weg!”

De jongens, — ze schaterden.

„Kijk die meid! Ze wil knokken. Ha-ha-ha!”

Maar even toch bleven ze staan. De lange slungel, z'n vuile zakdoek tegen z'n bloedneus, kwam ook aanslenteren.

Een gevaarlijk ogenblik.

Twee, drie jongens drongen op Rozemarijntje toe. Eén greep haar bij haar krullen, trok . . . „Jij? Wat wou jij? Gek schaaap, wou je vechten?”

„ . . . En als je niet gauw opvliegt, jullie slampampers, dan maal ik je fijn in mijn vleesmolen en maak bloedworst van je . . . Vórt! zeg ik je . . .” De deur van Tate's winkel was met heftig schelgerinkel opengezwaaid. De dikke slager stooft naar buiten,

zijn geweldige handen in de hoogte, alsof hij al die lawaaimakers in één greep grijpen wou . . . „Vòrt! Wat motte jullie van dat meisje? Worst maak ik van je, slampampers!”

De jongens, hevig verschrikt van die plotselinge overval, stoven uiteen.

„En nou gaan jullie samen hier op me wachten; 'k ben dadelijk klaar!” Dat was tegen Roze-marijntje en de zwarte jongen . . .

„En ik laat de deur open, en als er één 't hart heeft, jullie kwaad te doen, zal ik hem . . . Ik kom dadelijk. En dan gaan jullie met *mij* mee. Laat ze dan maar opkomen, de brannies.” Hij had door de glazen winkel deur gezien, wat er gebeurd was op de stoep; weinig begreep hij ervan; maar wèl, dat de grote blijheid van 't aardige kind, omdat ze vier gulden had verdiend, nu opeens kapotgeslagen werd door die opscheppers. Dat had hem woedend gemaakt . . . „Ik zal wel op jullie passen, hoor!”

Toen zaten ze samen op de mand, ieder aan een kant van het hengsel, Rozemarijntje en de zwarte jongen. En Rozemarijntje stopte hem 't verdiende geld in de hand.

„Vier, zeg! . . . Véél, hè?”

„Nou!” zei de zwarte jongen en hij keek Rozemarijntje aan, alsof ze een toverfee was. Toen liet hij zijn suiker-pepermuntjes zien.

„Van Rooie Pier gekregen.”

„Voor je zusje, hè?”

„Ja, maar jij, — jij mag er wel eentje. Best!”

„Niks, hoor!” zei Rozemarijntje. „Bewaar ze maar allemaal.” De grote jongens waren weggezworven. De lange slungel met de bloedneus had nog wel geroepen: „'k Krijg je nog wel, jochiel! 'k Krijg je nog wel!” Hij was toch met de anderen meegeslenterd.

De slager liep vooruit. Rozemarijntje en haar vriend volgden. Samen droegen ze de mand. Rozemarijntje hoorde er nu ook bij . . .

De oude, keurige dames passeerden, — hun parapluutjes in de arm, met nette, eendere pasjes.

Zou? . . . ? Zou . . . ? Rozemarijntje weifelt. Een mooie, stoute gedachte vaart door haar hoofd. Zou . . . zou ze aan de dames durven vragen, of die ook een beeldje wilden kopen? Haar voorspoed in Tate's winkeltje heeft haar overmoedig gemaakt.

Och, de juffrouwen, — ze bevroren, toen ze het wonderlijke tweespan met de mand achter de dikke slager zagen aansjouwen. Ze wendden tegelijk hun hoofd af, hun fijne neuzen trots in de

hoogte, alsof ze opeens iets heel ergs zagen en zich schaamden ernaar te kijken.

Rozemarijntje vroeg niets, zwoegde voorbij.

„Onbegrijpelijk, zeg ik!” fluisterde de ene juffrouw . . . „Zo’n straatmeid! ’t Is een schande voor alle fatsoenlijke mensen van de stad . . . Ongehoord!”

„Zeg dat wel,” fluisterde de andere terug. „Hoe kan nu zo’n kind van nette ouders zo iets doen: samen een mand sjouwen met zo’n schooier? Ja, maar haar moeder heeft óók schuld. Die moeder laat haar ook haar gang maar gaan . . . Ongehoord!”

„Juist! Die moeder voedt dat brutale, onordentelijke kind heel verkeerd op. We moeten er de vader, de zeekapitein, maar eens over aanspreken, als hij weer thuis is. Dan kan *die* dat kind duchtig straffen, want zoals ze zich nú gedraagt . . . Ongehoord!”

Rozemarijntje — ’t was maar gelukkig — hoorde van dat gefluister niets.

De baldadige jongenstroep doemde niet meer op. Een paar slungels slenterden nog voorbij; keken wat schichtig.

„Nou durven ze lekker toch niks,” zei Rozemarijntje blij.

De jongen keek donker.

Langs de havenkant gingen ze samen naar de schuit. Op het dek zat prinses Isabel, een oud jasje van Pietro, met veel te lange mouwen aan, te proberen haar lappen konijntje-met-het-ene-oor in een bloempot te duwen.

Pietro duikt haastig naar binnen. De dikke slager, de voetballer en de Indiaan, verdwijnen in een zijstraat.

Rozemarijntje . . .? ’t Is laat geworden; o, maar ze heeft weer zoveel, zovéél te vertellen en moes zal ook zo blij zijn om de *vier gulden* voor de zwarte jongen.

Rozemarijntje, — ze hòlt naar huis; — rijk!

X

ECHT GELUKKIG

Rozemarijntje ligt in bed; — moeder zit nog even op de rand van het ledikant, voor zij weer naar beneden gaat.

Aan de wand hangt prinses Isabel.

„Moes, als je vuil bent, is dat zonde?”

Moeder kijkt verwonderd . . . Maar — ze *begrijpt* wat Rozemarijntje *bedoelt* met haar vreemde vraag.

„Je bent zeker niet al te best tevreden, niet al te gerust over je nieuwe vrienden, hè? . . . Ja, ik heb het gisteren ook gezien. 't Is een vuil boeltje daar in de schuif; — ach, wij, nette mensen, we kunnen zo gemakkelijk onze neus ophalen, maar als we eens waren als zij, doodarm en zonder *moeder* in huis, zouden wij 't dan beter doen? Ik weet het niet. Ik zou er bang voor zijn . . . Die vader, — hoe moet hij bij zijn andere, moeilijke werk ook alles nog netjes en zindelijk houden? 't Kan haast niet . . . Stakers zijn het! O, zo eindeloos te moeten tobben in je leven . . .”

„Vier gulden is toch wel veel, hè moes?”

„Ja, je hebt goed je best gedaan; ik zou 't ook gedaan hebben, als ik 't had gekund, en je moet morgen nòg maar een beeldje voor ons gaan kopen, een vriend voor de keizer van China.”

„Ja, ja, moes! . . . Ja!”

„Maar . . .” Moeder neemt Rozemarijntje in haar arm, drukt haar tegen zich aan, alsof ze haar kind dicht, heel dicht bij zich hebben wil . . . „Maar je hebt nog niet *genoeg* gedaan.”

Rozemarijntje kijkt haar moeder aan. Wat bedoelt moes?

„Je moet voor je nieuwe vriend ook *bidden*, en voor z'n arme moeder, en z'n vader, en z'n zusje . . .”

Rozemarijntje, — nog dichter schuift ze zich tegen moeder aan.

„Ja . . .” zegt ze zacht en nadenkend. „Ja, hè moes, en dat hun moeder weer gauw beter mag worden, en dat ze niet meer in zo'n vuile schuif hoeven te wonen, en dat ze weer rijk worden, en dat ze . . .”

Moeder glimlacht. „O ja,” zegt ze, — „dat, dat mag, dat moet je óók voor hen bidden; maar — er is iets, wat nog veel, véél meer

waard is dan gezondheid en rijkdom: je moet bidden, of de Here God hen *echt* gelukkig maken wil."

„Echt gelukkig . . . ?”

„Ja, . . . dat ze 't weten mogen, in hun armoë en hun verdriet, toch kinderen van God te zijn, hóé erg 't ook wordt in hun leven; — dat ze de Here Jezus, die hun zonden hun vergeeft, mogen liefhebben, *Hem* toebehoren. Dat is het grootste, het heerlijkste geluk voor hen; — ook voor *ons*, ook voor *jou*, Rozemarijntje . . .”

Toen moeder was heengegaan, Rozemarijntje alleen gebleven nog lag te kijken naar prinses Isabel, vouwde ze haar handen. „O, lieve Heer,” bad ze zacht, „maak die allemaal van de schuit *echt* gelukkig; ons ook . . .” 't Was zo moeilijk dat alles, wat moeder gezegd had, goed te begrijpen . . . „O, lieve Heer, — ik weet het niet goed. U weet het wel . . .”

En vóór ze slapen ging, fluisterde ze nog: „Ja, ja, dat doe ik” . . . Een mooi plan was in haar hoofd gevaren.

* *
*

„Nou, vooruit dan maar,” zei de meester, „voor één keertje dan. Morgenmiddag!”

„O ja, ja . . . ik ga 't zeggen; ja, ik ga 't zeggen.”

Rozemarijntje danste weg. De meester keek haar glimlachend na: „Vreemd kind, — aardig kind toch.”

Rozemarijntje zat nu in de *derde* klas; — niet meer bij een juf-frouw; bij een meester; en dat vond ze opperbest.

Haar mooie plan van de vorige avond moest worden uitgevoerd. „Meester, o, hoor 'es!” had ze gezegd toen de school uitging en zij nog even was nagebleven . . . „Meester, mag de zwarte jongen ook 'es een keertje op school komen, ja? . . . !”

„De zwarte jongen? . . . Wie is dat?”

„Hij heet Pietro, en hij is heel vuil, maar dat kan hij niet goed helpen, want zijn moeder is ziek, heel ver weg; — en hij loopt met beeldjes; — en zijn zusje is prinses Isabel en ik ben de hofdame, zo aardig; — en ze zijn heel arm, ze wonen in een oude schuit;

maar ze hebben heel veel mooie platen; — en er is ook een beeldje van de zwarte jongen; maar dat is niet te koop: dat is voor z'n moeder als ze weer terugkomt; — en Pietro gaat nooit naar school . . .”

„Ja, maar . . .” probeerde de meester glimlachend Rozemarijntjes woordenstroom te stuiten, „maar als je zwarte vriend nooit naar school gaat, kan hij *hier* toch niet in de *derde* klas zitten? De *derde* klas, dat is al heel hoog . . .”

„O jawel, meester; hij kan wel lezen. Hij heeft het van zijn vader geleerd; en hij kan vreemde woorden zeggen ook: *Franse*.” Ze had zó gepleit, dat de meester eindelijk zei: „Nou, voor één keertje dan. Morgenmiddag!”

Pietro zat midden in de schuit op de houten vloer rechte stukken klei te snijden, die z'n vader tot mooie beeldjes kneden zou.

Pietro keek maar heel bedenkelijk, toen Rozemarijntje binnen kwam stommelen langs het gammel trapje: „Jô, hoor 'es, 't mag! Je mag 'n keertje *mee naar school*; morgenmiddag. Eén keertje maar . . .!”

„Nee, hoor! . . . 'k Môt beeldjes verkopen.”

„Och, jô, — één middagje maar. En je mag bij ons in de *derde* klas zitten; en de meester heeft het zêlf gezegd.”

De vader . . . ? Hij zat een prachtig beeldje te maken. „Het blinde prinsesje” zou het heten. Hij keek glimlachend om, zei: „Dóén, Pietro! Dóén, jongen! Ga ook maar 'es in *die* wereld kijken. Maar ja . . .!” en zijn wenkbrauwen fronsten zich bezorgd . . . „Maar — dan mag je eerst wel eens goed je knieën wassen en je gezicht, en . . .” De vader keek langs Pietro's *kleren*, en zijn bezorgdheid werd groter nog. Tòch zei hij: „Dóén, Pietro! Dóén, jongen!”

In stilte dacht hij: „Vanavond, als Pietro naar bed is, zal ik z'n pak nog wel even onder handen nemen: de rafels wegknippen, knopen aanzetten, schoonborstelen met zeepwater, opstrijken . . .” Och, 't zou wel moeilijk zijn. Mooie-dingen-maken kon hij beter dan voor-moeder-spelen; maar hij zou z'n best doen.

„Vast gaan, Pietro!”

„O ja, ja!” juichte Rozemarijntje. „Ik kom je wel halen, hoor!”

Pietro keek donker. Pietro had maar bijster weinig zin in 't wonderlijk avontuur. Hij keek naar z'n knieën, z'n handen . . . „Morgenmiddag, hoor! Ik kom vroeg.” Rozemarijntje stommelde haastig weer het trapje op.

En — Rozemarijntje kwam.

De zwarte jongen zag er — voor *zijn* doen — netjes uit. Hij had zich gepoedeld, alsof hij bij de koningin op visite moest: zijn donkere gezicht glom van de groene zeep; en z'n nagels hadden niet eens rouwrandjes meer. In z'n oude, gelapte en gescheurde broek zat een vouw; dat had zijn vader gedaan, op de strijkplank.

Samen trokken ze weg.

Prinses Isabel, haar neusje tegen 't groezelige glas gedrukt, keek hen door 't kleine, ronde raampje van de roef — de patrijspoort — verdrietig na. Ze had ook mee gewild; maar dat kon natuurlijk helemáál niet; zij *begreep* niet eens, wat gewichtigs die twee nu wel doen gingen.

Over de grote jongens, de knullen, babbelde Pietro.

„Niks, hoor!” zei Rozemarijntje . . . „Voor de meester zijn ze bang. Kom maar gerust.”

Ze had veel bekijks met haar zwarte vriend bij de school. Ze merkte 't niet eens. Tineke en Miep, haar vriendinnen¹, óók uit de derde klas, sloten zich graag aan bij de twee, begonnen mee te vertellen, ook van al de wonderen van school, en dat de meester thuis een echte, levende schildpad had in zijn tuin.

Pietro blééf schichtig, voelde zich helemaal niet thuis tussen al die joelende, woelende kinders. Hij zou maar 't liefst er van door zijn gegaan. Z'n stille beeldjes in de mand waren veel veiliger vrienden; maar — dát durfde hij toch niet.

En toen de school aanging . . . ?

Waar moest hij nu zitten gaan in de klas?

Naast Rozemarijntje? Maar dat ging toch niet, dat mocht toch niet: een jongen naast een meisje in de *derde* klas al . . .

De meester gaf hem een plekje vlak *achter* haar. En toen er ge-

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

beden was, en het werk begon, had de meester in de eerste vijf minuten Rozemarijntje al drie keer moeten waarschuwen: „Niet omkijken! . . . Voor je zien! . . . Opletten, Rozemarijntje!”

Rozemarijntje trantelde om te zien, hoe haar zwarte vriend alles vond in de school; maar — jammer! — die meester was zo lastig. Ze gingen *lezen*.

En Rozemarijntje zat alweer achterstevoren om Pietro de goede bladzijde te wijzen, die hij evengoed zèlf vinden kon. Ze babbelde; ze gaf goede raad; ze vertelde, dat het zo'n mooie les was . . .

De meester, hij deed in vredesnaam maar een oogje dicht.

Ze lazen.

Veel kinderen kregen een beurt. Rozemarijntje ook. O, ze deed haar uiterste best; — òm Pietro; en keek, toen ze klaar was, haastig achter zich, om te zien, hoe hij 't wel gevonden had . . .

„En — Pietro, durf jij ook?” kwam de stem van de meester.

Pietro knikte.

Rozemarijntje kreeg al een kleur, durfde nu niet goed omzien. Hoe zou 't gaan? Zou hij 't kunnen? Zouden ze hem niet uitlachen? Ze had hem nog wel even willen toefluisteren: „Doe je best, hoor! Heel erg!” maar ze durfde 't niet.

O, daar begon hij al. Z'n stem beefde een beetje, had een vreemde klank; — o, maar 't ging! Hij las wat langzaam, maar keurig; maakte niet één fout.

Alle kinderen luisterden gespannen. Sommigen keken, alsof ze zeggen wilden: „Dat gaat goed, hè meester?” . . . Rozemarijntje ook. En toen Pietro klaar was, kòn ze zich niet langer bedwingen. Ze flapte 't eruit: „Hoort u nou wel, meester, hoe mooi hij lezen kan?”

De meester glimlachte maar 'es . . . „Knap gedaan, Pietro! We dachten, dat jij niet lezen kòn; maar 't gaat opperbest.”

Pietro kreeg een kleur.

Rozemarijntje ook . . . En even, éven toch moest ze achterom fluisteren: „Lekker, hè?”

En bij die leesles gebeurde het nog twee maal, dat Pietro een antwoord geven kon, dat geen van de andere kinderen wist . . .

Waar de Indianen woonden; en — de namen van twee Romeinse keizers.

Toen de meester vroeg, waar hij dat geleerd had, zei hij: „Van mijn vader, van de platen thuis.”

Rozemarijntje glom.

Schrijven? . . . O nee, daar bracht Pietro niet veel van terecht; wonderlijke hanepoten waren het, die hij neerkraste op het papier.

„Thuis maar veel doen, m'n jongen!” zei de meester.

Pietro knikte.

Rozemarijntje ook.

In de taalles die middag stond het woord „bizon”.

„Wat is dat?” vroeg de meester.

„Een beest!” zei een grote jongen.

„Goed! Maar wat voor beest? Wie heeft wel eens een bizon gezien? . . .” Er kwamen geen vingers.

„Ik wel,” zei Pietro opeens; — „thuis, op een plaat.”

„Jij? En hoe ziet dat beest er dan uit?”

Pietro weifelde. Hoe kon hij dat nou vertellen? Toen — ineens — zei hij dapper: „Ik kan hem wel tekenen.”

„Tekenen? . . . Jongen, dat is veel te moeilijk voor jou; maar — kom hier. Laat kijken, wat je kunt.”

Pietro zette vlug met krijt enkele halen op 't bord; keek toen rond; zag op de lessenaar van de meester een doos met gekleurd krijt staan. Zonder vragen — hoe alles moest in de school, wist hij niet — stapte hij erop af, zocht een paar stukjes uit: rood, geel, bruin . . .

De meester maakte een knipoogje tegen de klas, alsof hij zeggen wilde: „Laat hem maar zijn gang gaan . . .”

Toen kwam de bizon.

Mooi werd het; prachtig werd het . . . Een groot, bruin beest, met een gele kleur hier en daar. Net een vreemde koe met een hoge rug en een grote, geweldig sterke kop; rode ogen; . . . boeh! om bang voor te worden; gevaarlijk!

Soms, even, wreef Pietro met zijn vinger door de kleuren heen om ze te mengen en z'n tekening nog mooier te maken; —

net zoals hij 't zijn vader zo vaak had zien doen. En 't was heel stil in de klas.

„Prachtig! prachtig!” zei de meester opeens en klapte goedkeurend in zijn handen, knipoogde tegen z'n klas, dat allen moesten meeklappen. Toen brak een wild applaus los, — allemaal voor Pietro en zijn mooie kunst.

Hij schoof verlegen naar z'n plaats.

Rozemarijntje klapte niet mee; ze vergat het, fluisterde blij achterom: „Zie je nou wel, dat je best mee kon gaan naar school. Lekker, hè?” . . .

XI

HET GOUDEN VIJFJE

Toen de school uitging, — hóé is dat heel erge toen opeens gebeurde? . . .

't Was vrolijk-woelig in de schoolgang. Rozemarijntje voerde haar zwarte vrind mee, was trots op hem, deelde in zijn glorie. Tineke en Miep hielpen ook.

Plotseling een wild dringen van kinderen, geroep, gejoel; máár . . . daar bovenuit de gil van een meisje, een groot meisje uit de hoogste klas . . . „O, o, mijn vijfje! O, help! Geef hier! . . . Ooh!”

Grote jongens wringen zich tussen de kleineren door, bukken, zoeken, spotten met de schrik van 't meisje, schreeuwen ook: „Mijn vijfje, mijn vijfje!”

En tussen die allen rumoert en dringt ook de lange slungel van de bloedneus mee, de grote vijand van de zwarte jongen . . . „O, mijn vijfje!”

Wat is er gebeurd?

Het meisje uit de hoogste klas heeft, wandelend de gang door, tussen haar vriendinnen, hun iets heel *moois* laten zien, een kostbaar ouderwets muntstukje, zo groot als een cent, maar van prachtig glanzend *goud*; — een gouden *vijfje*, vroeger vijf gulden waard, nu niet meer in gebruik.

„Van mijn grootvader gekregen; die had het nog. En er mag een broche van gemaakt worden voor mij. Prachtig, hè?”

Op haar vlakke hand lag het mooie geldstukje. Het schitterde, het glansde in het gekleurde licht, dat door een glas-in-loodraam de gang binnenviel.

„O, prachtig, zeg!” . . . Andere meisjes, gretig, begerig, keken. „Móóí, zeg!”

Opeens *onder* de vlak gespreide hand met het geldstukje . . . een felle slag . . .

Iemand — wie? — heeft die hand naar boven geslagen, en 't gou-

den muntje vliegt fonkelend mee omhoog, valt neer ergens tussen de woelende kindertroep.

„O, o, mijn vijfje . . . help!”

Bukken, zoeken, dringen, schreeuwen . . . Opeens het grote meisje, bang, kwaad, tranen in haar ogen: „Jij, jij hebt het!” . . . Dat is tegen de lange slungel.

„Ik? . . . je bent gek! . . . Ik? . . .” Z'n ogen schieten schichtig een andere kant uit.

„Ja, ja, jij . . . dief!”

„Dief? Ik? . . . Je bent gek.”

Hij wringt zich wild tussen de anderen door in de richting van de buitendeur. Maar dáár staat de *bovenmeester*. Die hoort het plotselinge tumult in de gang, komt er rustig op af. . . „Wat is hier te doen?”

„Meester, hij . . . !”

„O, meester, Dini is haar gouden vijfje kwijt!”

„Een dief, meester, — een dief!”

Een paar kinderen wijzen naar de lange slungel. Hij krijgt een kleur, schokschoudert haastig zich nog verder tussen de troep door, schreeuwt opeens: „Ik? . . . Ik een dief? Ik? . . . Die, die daar! Die zwartkop, die zigeuner, die heeft 't gepikt. Vast! Ik heb 't gezien!”

Er valt een angstige stilte.

De bovenmeester schaft haastig raad . . . „Allo, jij naar mijn kamer, en jij, en Dini ook. Vooruit, dadelijk!”

Dini gretig, de lange slungel half-onwillig, gehoorzamen het bevel. Maar de derde . . . ? Dat is Pietro. Hij wordt bleek van schrik. Moet hij ook mee naar de kamer van de vreemde, geweldige bovenmeester? . . . Alle glorie van de school is opeens verkleurd: benauwenis, angst klopt in zijn keel. Hij springt vooruit, wil er van door, maar de sterke hand van de geweldige heeft hem al in de schouder gegrepen: „Naar mijn kamer, zeg ik je!” „Ga maar! Ga maar!” fluistert Rozemarijntje haar vrind toe. „Je hebt toch niks *gedaan*. Nou dan! . . .” Weglopen nu zou de bovenmeester immers juist doen denken, dat Pietro de dief was. Rozemarijntje begrijpt dat. Ze duwt Pietro terug. „Ga maar gerust, jô! Niks erg!”

De drie, Dini, de lange slungel, Pietro, schuiven naar binnen.

„Jij . . . Wat moet *jij*?”

Rozemarijntje wil ook mee.

„Ik, ik,” . . . zegt ze . . . „ik hoor bij hèm. En die grote jongen liegt. Pietro heeft niks gedaan. Dat kàn niet.”

De bovenmeester glimlacht. „Zo, ben jij zijn advocaat. Nou, vooruit dan maar; er ook maar in.”

Dan begint het ondervragen.

De meester van de derde klas komt ook binnen. Hij kijkt verwonderd naar de bange, ernstige gezichten. Wat betekent dat? . . .

Rozemarijntje en haar zwarte jongen zijn er ook bij?

O, maar voor Rozemarijntje is dat binnenkomen van haar *eigen* meester opeens een troost. *Die* zal toch ook wel zeggen, dat Pietro het niet gedaan heeft, dat Pietro zo iets toch niet doen kàn: een jongen, die zo mooi tekent . . .

De bovenmeester zegt: „Ja, meester, er is een *dief* in onze school. Erg hè?” En dan begint hij te vragen.

’t Eerst aan de lange slungel: „Heb *jij* het gouden vijfje?”

„Nee, meester, ik niet; — *hij!* . . . Ik zag het zèlf.”

„Nietwaar! nietwaar!” komt Rozemarijntje zo maar haastig tussenbeide . . . „Je liegt; — je liegt!” En van verontwaardiging trappelt ze op de vloer. „Je *liegt* het. ’t Kàn niet . . .”

De meesters kijken elkander eens aan.

Dan komt de vraag aan Pietro: „Ben jij de dief?”

Pietro staat daar voor zijn rechter, bleek, z’n lippen opeengeklemd, z’n vuisten krampig saamgeknepen.

„Ik bèn geen dief!” . . . Zijn stem beeft van kwaadheid.

„Goed!” zegt de bovenmeester. „Halen jullie dan je *zakken* maar eens leeg.”

O ja, dàt kan! En de lange slungel, dadelijk heel ijverig, keert zijn zakken binnenstbuiten: er komt van alles uit; — *géén gouden vijfje*.

„Nou *jij!* . . . Jij ook.”

Pietro weifelt. Waarom *geloven* ze hem niet? Maar goed; — hij zal ze laten zien, dat hij eerlijk is.

In zijn *broekzakken*? . . . Géén goud.

In de rechter zijzak van zijn uitgelubberd jasje? . . . Hij voelt

iets hards, iets kouds, haalt het naar boven. 't Ligt in zijn hand. Allen kijken . . . O, een rond dingetje van glanzend goud: Dini's verdwenen schat.

„Zie je wel,” sist de slungel.

Pietro . . . ? Zijn ogen worden angstig groot; zijn benen rillen en de hand met het gouden vijfje beeft . . . „Hoe, . . . hoe kàn dat nou?”

„Geef maar hier!” zegt, koud en streng, de bovenmeester.

Pietro geeft het; — als in een vreemde, bange droom. Tranen branden in zijn ogen. Rozemarijntje is dichterbij hem toe geschoven, alsof ze hem beter nog verdedigen wil. Ze staat vlak naast hem, kijkt naar hem, als wilde ze zeggen: „Ik? . . . ik geloof het tóch niet. Vast niet.”

Maar Pietro, in een nieuw opkomende, wilde angst, weet geen raad meer, duikt plotseling weg, vliegt de deur uit, rent — vóór die man hem weer grijpen kan — de vrijheid in.

Rozemarijntje blijft verwezen staan. Ze begrijpt er niets, niets meer van. En toch, en tóch . . . Neen, het kàn niet. Het kan nooit.

Het korte rechtsgeding is afgelopen. De lange slungel mag heengaan. Hij doet het haastig. De blijde Dini krijgt haar vijfje terug, springt vrolijk weg.

Rozemarijntje . . . ? Rozemarijntje, de advocaat? . . .

„Ja, ga *jij* nu ook maar naar huis.”

Ze gaat. Tranen branden op; ze veegt ze weg met haar mouw. En ze schuift langzaam de deur uit; de stilgeworden gang door; naar buiten, waar nieuwsgierige kinderen samengroepen nog. Iedereen weet nu al, wie de dief is. Ze hebben hem zien weghollen met z'n woeste, zwarte ogen; ze babbelen druk, ze schelden op hem; — beginnen toch maar weer pret te maken . . .

Arme Rozemarijntje! O, wat 'n verdrietige middag is het *nu* geworden.

XII

„IK DOE, . . . IK DOE HET TOCH!”

De volgende morgen gaat Rozemarijntje weer naar school.
„Hei, zeg! . . . Zeg, gek mirakel, heb je die zwartkop weer niet meegebracht? Ha-ha-ha! . . . Die zwarte dief!”
’t Snijdt Rozemarijntje door het hart . . . *Die zwarte dief?*
Een koppel jongens zit op het ijzeren stoephek aan de overzijde van de straat tegenover de school. Co Jansen, de lange slungel, prijkt in het midden, heeft als altijd het hoogste woord . . . „Hei, zeg! . . . Hoor je me niet?”
Rozemarijntje bijt op haar lip van kwaadheid, balt haar kleine vuisten . . . „Zulke naarlingen!”
O, maar dat is het ergste: diep in haar hart fluistert een stem: „Ja, maar *als*, — *als* Pietro nu *wel* dat gouden vijfje heeft opgevangen en weggestopt: ze waren zo arm. *Als*, *als* ’t nu toch eens *wáár* is, wat die nare jongens zeggen! . . .”
Die stem, het stille twijfelen, dat Pietro toch *wel* eens een dief *kan* zijn, — ja, dat is het ergste.

„Wat ’n uilskuiken, hè — die zwartkop. Hij merkte niks. Ha-ha-ha! . . . Ik mikte ’t gauw in z’n zak, precies, zeg, en niemand zag het . . . Reuze, zeg! En die domkop keek zo raar, toen-ie ’t zelf eruit haalde. Ha-ha-ha! . . . Dat was ’n goeie mop, hè?”

Kees van de bakker schoof nog wat dichter naar Co Jansen toe.
„Nou, zeg, anders was *jij* de dief geweest. ’t Zijn tòch allemaal dieven, die zigeuners.”

„Hij durft toch nooit meer op school komen,” branieet een derde.

„Ja, maar zo’n schooier hoort ook niet bij ons.”

Rozemarijntje. . . ?

Een dikke rimpel trekt opeens zich saam tussen haar wenkbrauwen. Ze kijkt, of ze opeens iets *ergs* ziet, iets *wonderlijks* . . . Ze heeft *gehoord*, wat die lawaaiige jongens zeiden, ook wat Co Jansen pochte.

Maar . . . maar dan . . . ! Dan is Pietro *geen* dief!

O, ze begrijpt nu plotseling, hoe dat erge, dat akelige gisteren gebeurd kàn zijn. Ze schrikt ervan, — zo vreselijk vindt ze 't.

Ze vliegt op de jongens af, haar kleine vuist vooruit.

„Da's, da's vals! Da's vals! Da's . . . *gemeen!*”

En daarbinnen in haar brandt het: Hoe kàn dat nou, hoe kan nou zó iets ergs, zó iets vals gebeuren? Die jô heeft het gouden vijfje stil in Pietro's zak gemikt; en toen was Pietro de dief . . .

„O, zo . . . zo . . . zo *gemeen!*”

Ze trappelt van kwaadheid; ze duwt de slungel haar vuist toe.

„Jij, jij . . . jij bent een . . . een valserd, een gemene valserd.”

De jongen schatert het uit.

„Ha-ha-ha! Jij, gek spook, wat moet jij? Kom je voor je mooie vriendje op, ha-ha-ha!”

„Ik zal, . . . maar ik zal . . . !”

„Jij? Wat zal jij?”

Even toch snijdt er een schrik door de slungel heen. Die meid, dat rare kind, zal toch niks aan de bovenmeester gaan vertellen? En even ook voelt hij, dat hijzelf een domkop is geweest, zo op te scheppen over die zigeuner, terwijl die meid het horen kon.

„Wat wou jij? . . . Als je je snuit durft opendoen, dan zal ik je . . .”

Hij is al van 't hek gesprongen, slaat de kleine vuist, in verontwaardiging tegen hem opgeheven, weg met een felle slag . . .

„Ja, dèrf 'es wat te zeggen, dan . . .”

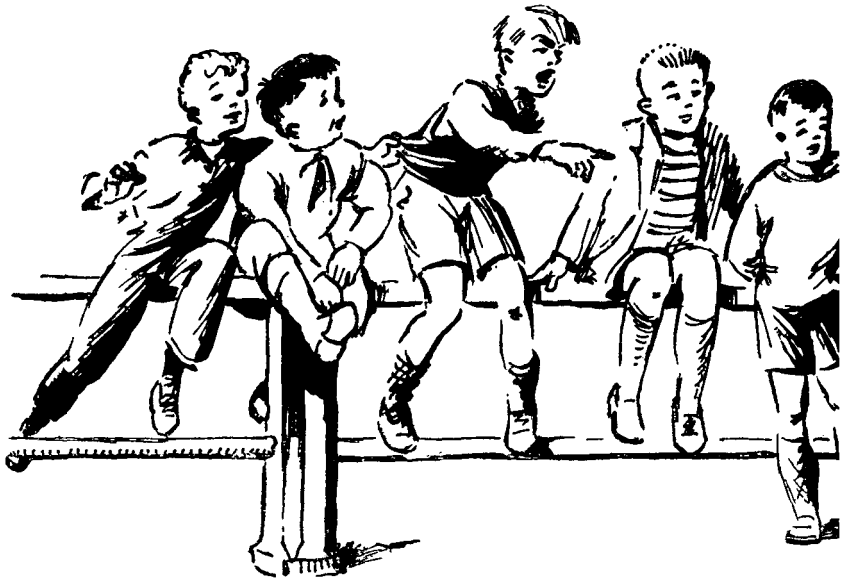
„Ik doe, . . . ik doe het toch, . . . tòch! . . . tòch! . . . 't Is vals; 't is gemeen . . . !”

Rozemarijntje is geen stap teruggeweken.

„Ik? . . . Ik sla je over de straat als je 't durft, gek mirakel! Gaat het jou wat àn? Wat kan jou die vuile zwarte schelen? . . . Als je 't *durft* . . .”

De slungel dringt dichter op haar toe. Z'n ogen, waarin de bangheid èn de kwaadheid vechten met elkaar, loeren; z'n grove knuisten zijn klaar om haar te grijpen.

Rozemarijntje doet één stap terug, trappelt, hevig kwaad, met haar voeten op de straatstenen . . . „Toch, . . . ik doe het tòch, . . . Het móét!”

Kinderen dringen om hen heen, schrikkerig-nieuwsgierig, fel belust op een relletje.

Dàn — kraakt de schooldeur; de bovenmeester verschijnt op de stoep.

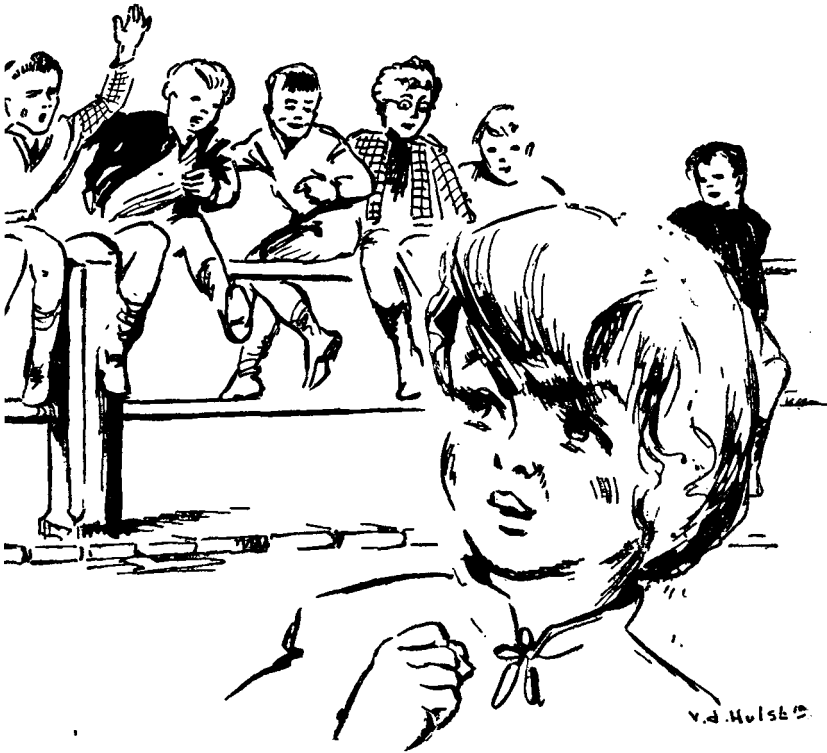
Rozemarijntje merkt het. Gevaarlijk ogenblik. Wild keert ze zich om; — de slungel probeert haar nog te grijpen . . . Te laat! Ze ontsnapt net nog aan z'n nijldige greep, vliegt, dwars door de saamgegroepte kinders heen, de straat over, de schoolstoep op, struikelt, smakt op beide knieën voor de bovenmeester neer.

„O, meester, 't is niet wáár, niet wáár . . . Pietro is geen dief! . . . 't Is zo vals. 't Is zo . . .” Ze heeft, om zich te steunen in haar val, de bovenmeester bij z'n broekspijpen gegrepen, merkt het niet eens, denkt er alleen maar aan, gauw, gauw, vóór de jongen 't haar verhinderen kan, 't verschrikkelijke geheim te vertellen.

„Meester, o, . . . hij liegt, hij liegt. Pietro heeft het niet gedaan; vast niet. Hij, hij, hijzèlf heeft het gedaan!”

De meester, verschrikt door de plotselinge aanval op zijn broek, moet toch glimlachen om 't wilde, 't opgewonden kind. Maar 't schijnt wel iets ernstigs te zijn; ze doet zo heftig . . .

„Wat? . . . Wie liegt?”

Rozemarijntje is al haastig opgekrabbeld. Ze keert zich om . . . „Hij! hij!” . . . Ze wijst naar de jongen aan de overzij, die probeert weg te schuilen achter andere kinderen en toch een gezicht zet, of dat wilde gebeuren *hem zéker* niet aangaat.

„Hij, meester . . . ! Hij heeft het mooie ding in Pietro's zak gemikt. *Hij!* . . . En Pietro wist er niks van. Ja, meester, hij zegt het zèlf, en 't kan bèst: die zak was veel te wijd open. Pietro z'n vader kan helemaal niet mooi naaien, maar hij kan wèl heel mooie beeldjes maken . . .”

't Duizelt de meester . . . Een *vader*, die mooie beeldjes maakt, maar niet naaien kan? Maar — hij heeft uit Rozemarijntjes heftige verhaal toch al dadelijk begrepen, dat het om Dini's „gouden vijfje” gaat; — om de diefstal van gisteren. Hij heeft ook al

gemerkt uit Co Jansens houding, dat de slungel wel meer van de zaak weet.

Hier, op de stoep, zo dadelijk maar het ernstige geval afhandelen, — nee, dat gaat niet.

Ernstig, streng, zegt hij: „Rozemarijntje, ga daar staan wachten!” Hij wijst haar een hoek van de school-vestibule . . . „En jij, Co Jansen, kom hier!”

„Ik, meester? Waarom? . . . Die meid is . . .”

„Ja, jij! Ga jij dáár staan. We zullen zo dadelijk de zaak uitzoeken.”

Co Jansen slungelt onverschillig, nijdig, maar met kloppend hart, naar de andere hoek van de vestibule. Hij gluurt, achter de meester heen, naar Rozemarijntje en z'n ogen dreigen: „Gek spook, als je 't durft te zeggen . . . Wacht maar, klikspaan! Ik zal je wel krijgen, gek mirakel . . .”

Maar — z'n hart is niet gerust. Die meid durft *alles* . . .

Toen de school om twaalf uur zou uitgaan, zei Rozemarijntjes meester tegen haar: „Jij moet even blijven wachten.”

Rozemarijntje bleef.

Die morgen had zij — het eerst en alléén — in de kamer van de bovenmeester moeten komen. Ze had alles verteld, wat ze gehoord had van de jongen op 't stoephek. De meester had met gefronste wenkbrauwen geluisterd, niet veel gezegd.

Toen moest Co Jansen binnenkomen. Zij mocht naar haar klas gaan.

Die morgen ook was de bovenmeester nog even in de derde klas gekomen, had met de meester gepraat . . . Samen hadden ze naar Rozemarijntje gekeken; heel vriendelijk. O, ze had er een kleur van gekregen.

Nu moest ze wachten. Waarom?

Toen de kinderen waren heengegaan, kwam de bovenmeester binnen.

„Kom 'es hier, m'n kind.”

Rozemarijntje kwam.

„Je bent een ferme meid!” . . . Rozemarijntje kreeg alweer een kleur . . . „Je hebt je zwarte vrind dapper verdedigd. En wat je

me vertelde, is *wáár*: niet *hij* is de schuldige. De grote jongen uit de hoogste klas heeft — eindelijk — alles bekend. *Hij*, en niet jouw vriend, heeft het „gouden vijfje” uit Dini’s hand omhoog geslagen, het opgevangen, het weggemoffeld. Maar toen Dini zei, dat *hij* het had, is hij bang geworden en heeft het maar gauw in de zak van je vriend laten vallen . . . Ja, dat is vals, heel vals. Je hebt gelijk, Rozemarijntje . . . De lange slungel zal z’n verdiende straf krijgen. Op jou is hij kwaad. Je hebt hem „verklik”, zegt hij. Maar — dat is geen klikken. Dat is vechten tegen het onrecht. Je hebt je dapper gedragen, klein ding. Hier heb je mijn hand!”

En Rozemarijntjes kleine hand verdween in de grote hand van haar bovenmeester.

„En — ik heb tegen Co Jansen gezegd: „„Als jij *Rozemarijntje* kwaad doet, doe je *mij* ook kwaad. Wees gewaarschuwd! . . .”” Je komt het mij dadelijk vertellen, hoor Rozemarijntje, als hij je tòch zou durven hinderen.”

De meester van Rozemarijntjes klas had met een vriendelijk, een vrolijk gezicht geluisterd. Hij knikte instemmend: „Zo denk ik er ook over. Dapper kind ben je!”

„En” — begon de bovenmeester weer, — „èn *jij* weet, waar je zwarte vriend woont?”

„In een ouwe schuit, meester; hij is heel arm.”

„In een schuit? . . . Nou, jij moet hem dan maar eens gaan vertellen, dat wij — de meesters — helemaal niet boos meer zijn op hem; — en dat hij helemaal geen dief *is*; — en dat het ons erg spijt, dat we gisteren het lelijke woord hebben gezegd tegen hem . . . Dàt kunnen we niet meer goedmaken.”

Niet meer goedmaken? O, in Rozemarijntjes ogen sprankelde plotseling een blijde ondeugendheid . . . „Ja, ja, meester; — ja-wèl!” Ze had, zonder dat ze ’t zelf merkte, haar hand al op de bovenmeester z’n mouw gelegd . . . „’t Kost een gulden.”

„Wat zeg je nou?”

„O ja, meester, de zwarte jongen loopt met beeldjes; maar niemand wil er een kopen. En ze zijn heel mooi; de overste zegt het zelf; de overste heeft er ook een, en vrouw Kraak en de dikke slager . . . Hij is heel arm en ze hebben nog een klein zusje ook:

prinses Isabel; — zo aardig; ik ben de hofdame en ik verkoop ook beeldjes voor hem . . .”

De meesters begrepen niet alles; — ze hadden toch pret in 't blije kind, dat zo ferm voor haar arme vrind opkwam.

„Ah,” zei haar meester, en maakte tegen de bovenmeester een knipoogje, — „ah! en nu wou je zeker, dat wij ieder een beeldje kochten van je zwarte vrind?”

„Ja, o ja,” juichte Rozemarijntje.

En even daarna holde Rozemarijntje naar de schuit, — twee guldens in haar hand geklemd. Wat zou Pietro blij zijn!

Op het bord in de derde klas prijkte nog de bizon. De meester bewaarde hem een poos, vond het zo jammer de mooie jongens-tekening zo maar weer uit te veggen.

„Ongelooflijk knap!” zei de bovenmeester. „Jammer van zo'n jongen, dat hij maar altijd zwerft en niet leert . . . Verbazend jammer!”

XIII

ADJUDANTE VAN DE OVERSTE

„Goedendag, mevrouw, hoe maakt u het? En uw brave dochter?”
’t Was de overste, die statig en recht als altijd, de wandelstok met de ivoren knop onder de arm, de Lange Jorisstraat door stapte op weg naar zijn toren aan de haven, en nu moes juist uit een zijstraatje zag aankomen. Samen wandelden ze op. Moes had boodschappen gedaan, was weer op weg naar huis.

„Dank u, overste! Mij gaat het goed, en mijn dochter . . . ?”
Moes lachte. „Mijn brave dochter ook, maar ze heeft het wel erg druk met haar nieuwe vriend, de beeldjeskoopman.”

„Ah, ja! . . . Daar weet ik van. Ze heeft mij ook een „oude schipper” bezorgd, een prachtbeeldje, waarnaar ik elke dag weer met genoegen kijk. De man, die deze dingen maakt, is geen knoeier. Zo’n beeldje is veel méér waard dan een gulden.”

„Och, overste, en toch wil bijna niemand ze kopen. In die oude schuit, waar Rozemarijntjes vriend woont, wordt gebrek geleden . . .”

En zo was ’t gekomen die morgen, dat moes en de overste aan de praat raakten over de beeldjesschuit en haar bewoners.

Moes had veel verteld. Ze wist veel; Rozemarijntje was telkens thuisgekomen met nieuwe verhalen . . . „Ja, overste, ’t zijn stakers, en mijn brave dochter, de hofdame van prinses Isabel, is, zover ik weet, de enige vreemde, die wel eens *in* de schuit komt . . . Bedelaars zijn het niet. Ze *willen* hun eigen brood verdienen; — ze *willen* misschien niet eens geholpen worden.”

De overste luisterde aandachtig.

„Jammer,” zei hij, „jammer toch van zo’n knap beeldhouwer, zo’n armzalig leven te moeten leiden. Wie zal hem kunnen helpen? . . .” Maar — toen hij bij zijn toren gekomen was en afscheid nam van moes, zei hij ook: „k Moet er nog eens goed over nadenken.”

* *
*
* *

Na vieren, vóór ze naar huis gingen, speelden Rozemarijntje, Tineke en Miep nog een poos bij het heerlijk waterpompje aan de havenkant.

Ze dronken, ze stoeiden, ze knoeiden. Ze hielden plots hun hand onder de waterstraal om elkander nat te spuiten; ze maakten van hun saamgevoegde handen een kommetje, vulden dat met water, liepen ermee weg, deden, wie 't water 't langst bewaren kon . . .

Rozemarijntje verloor het spel.

Opeens, toen ze vlak bij de toren waren, hoorde zij boven luid tegen een ruit tikken. Ze keek, en het water van haar handenkometje plaste al over haar schoenen. Daar, voor het kleine raam, stond de overste, statig en streng met zijn witte haren en zijn witte snorren.

Hij wenkte . . . Hij keek naar Rozemarijntje en knikte, alsof hij zeggen wilde: „Ja, ik bedoel jou. Kom!”

Rozemarijntje weifelde geen ogenblik . . .

„Dag! . . . Dag!” riep ze tegen haar vriendinnen, holde naar de toren, liet de zware, ouderwetse klopper op de deur bonzen.

't Kleine luikje in de deur ging open, 't nijldige gezicht van de grimmige portier keek erdoor . . . „O, ben jij 't! Vlug dan wat!” Rozemarijntje kwam binnen . . . „Vooruit, naar boven! Je weet de weg.”

Ja, de weg wist ze ¹; maar 't was zo kil, zo donker opeens in de holle gang, nu ze uit het zonnige buiten kwam. Op de tast zocht ze de trap, klom naar boven, tikte aan de kamerdeur, waar ze wist, dat de overste was.

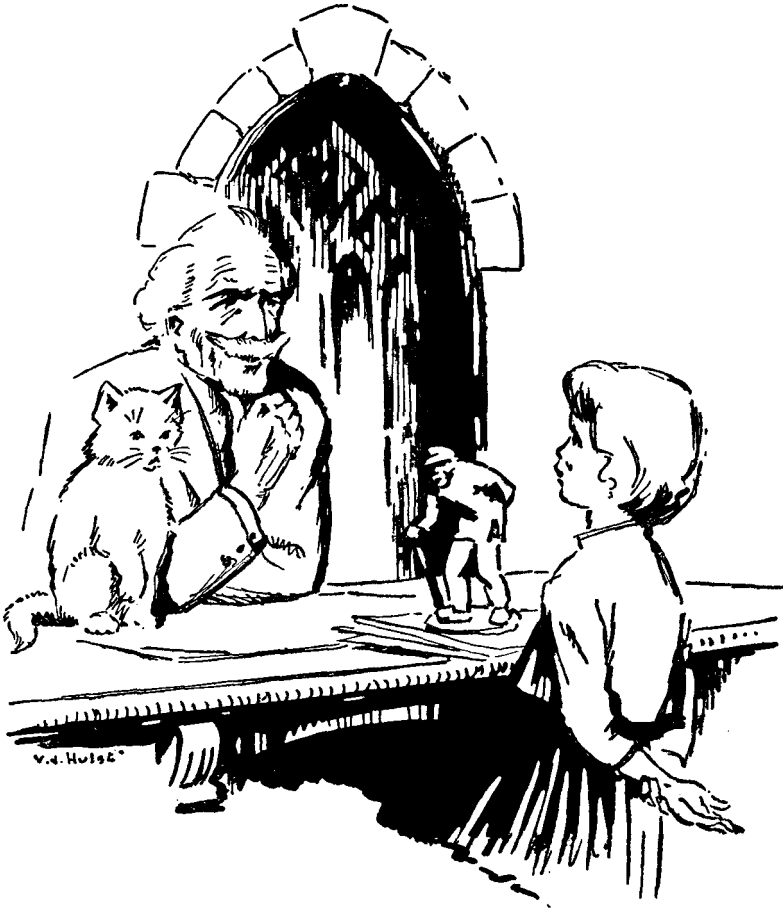
„Binnen!” riep de zware stem.

De grote poes was de eerste, die Rozemarijntje verwelkomde. Zij sprong van de tafel met de papieren, kwam naar haar toe, streek haar zachte kattelijf langs haar been, als een blijde groet . . . Even toch moest zij haar aaien.

„Zo,” zei de overste. „Jij kunt wel een boodschap doen voor mij?”

„Jawel, overste.”

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

„Zo, . . . jij hoort ook bij de beeldjesschuit, is 't niet?”

„Ja . . . nee . . . ja . . . Ik ben alleen de hofdame.”

De strenge snorren van de overste trilden, maar lachen wilde hij niet.

„Hier,” zei hij, . . . „hier is een gulden. Ga zo straks, als je gegeten hebt, nòg een beeldje voor mij kopen in de schuit. Je kunt zelf wel kiezen . . .”

„Ja, ja, overste, ja!” Haar ogen schitterden blij . . . „Ik zal een heel, héél mooi voor u uitzoeken. Een dikke bakker, – vindt u *die* mooi? of een harlekijn, of . . .”

„Goed, al goed! Maar je moet nòg wat voor me doen. Je moet

aan de beeldhouwer vragen, of hij morgenochtend, tien uur, bij mij komen wil; hier, in de toren. Goed begrepen?"

„Ja, . . . jawel . . .” Rozemarijntje keek verbaasd. Moest de vader van Pietro hier bij de deftige, statige overste komen? En hij had niet eens mooie kleren aan?

„Zeg op,” zei de overste, „hoe luidt de boodschap?"

„O, ik . . . ja, ik moet een beeldje voor u kopen, en de vader van Pietro moet morgen bij u komen.”

„Hoe laat? En waar?"

„Hier, overste. Om tien uur!"

„Best! . . . Ga je gang maar.”

't Leek alles zo nors, zo streng, — juist als het vroeger gebeurde in zijn zeemansleven; maar in zijn hart had de overste zo'n genoeg om dat kordate kind.

Veel vriendelijker zei hij: „Rozemarijntje, jij bent hofdame in de beeldjesschuit. Nu word je ook *adjudante van de overste*. Ook een heel voorname betrekking.”

„Wat is dat, overste, . . . adjudante?"

„Je wordt mijn medehelpster . . . Goed?"

„Ja, ja, overste.”

„Allo dan. Nu naar huis. Lekker eten. En straks je boodschappen doen in de schuit. Morgenmiddag wacht ik je weer hier, met mijn beeldje. Afsproken?"

„Ja, overste! Dag, overste! . . . Dáág!"

XIV

HIJ MOEST *BLIJVEN* VERTROUWEN

't Was zomertijd. 't Bleef lang licht in de avond. Rozemarijntje, haastig, blij, hollebolderde de loopplank over, liet zich langs het trapje naar het ruim glijden. Ze kende de schuit. 't Was vandaag al de tweede maal, dat ze er binnen dook. Om twaalf uur, na schooltijd, was ze gekomen om te vertellen, dat Co Jansen de dief was geweest en Pietro niet, en dat de meesters zo'n spijt hadden, en dat ze twee beeldjes voor hen kopen mocht . . . Pietro zelf was niet thuis geweest, toen ze kwam. Jammer! En nu? . . .

„O, ik moet alweer een beeldje kopen!” juichte Rozemarijntje. „'n Braaf kind ben jij; — je helpt ons prachtig,” zei de vader en keek Rozemarijntje dankbaar aan . . . „Maar hoe kom je toch in vredesnaam aan al die klanten?”

„Zo maar! . . . O, en u, u moet morgen bij de overste komen, heeft hij gezegd; — in de toren bij de haven; om tien uur . . .” „Ik? . . . Waaròm?”

„Dat weet ik niet. 't Móét! De overste is heel streng. En hij vindt de beeldjes prachtig. Hij heeft het aan moeder verteld.”

De vader glimlachte. Dat aardige kind babbelde zo wonderlijk. Maar . . . dat die overste — hij kende hem helemaal niet — de beeldjes mooi vond, deed zijn hart goed. Zeker, hij zou gaan. O, dan was er toch iemand, die wel gezien had, dat hij *geen* knoeier was, en dat er uit de schunnige schuit nog wel iets goeds komen kon. In een wat overmoedig-vrolijke bui zei hij: „Hoor eens! Pietro en ik moeten nog wat ruimen op het dek. Dan moet de hofdame prinses Isabel maar naar bed brengen. Dat hoort zo!”

„Ik? . . . Ja, ja, . . . dàt doe ik, o ja! . . . Kom maar Isabel.”

De prinses, slaperig al, vindt 't best; dat wordt opeens een nieuw spelletje.

Uitkleden! Dat gaat vlug. Veel kleertjes heeft ze niet aan; een nachtponnetje is er niet: ze gaat maar in haar hemdje naar bed. Wassen! . . . Da's moeilijk. Waar is water, waar is een hand-

doek, waar is zeep? Maar Rozemarijntje vindt wel wat. En prinses Isabel, die zo iets niet gewend is bij 't naar bed gaan, vindt het prachtig . . . Ze mag zo maar met haar blote voetjes in een emmer staan; en die zwarte voetjes worden zo schoon . . . Haar hemdje is van 't geplas wel wat nat geworden; maar wat zal dat deren?

Nu in de koets. Ze mag er zelf inklimmen. Rozemarijntje maakt een eerbiedige buiging. Dat hoort zo, gelooft ze, als je hofdame bent en de prinses slapen gaat.

En dan . . . ?

Isabel zakt op haar knietjes. Haar handjes gevouwen, haar oogjes dicht, zegt ze haar avondgebedje . . . Van wie zou ze dat hebben geleerd? Van haar vader? Van Pietro?

Rozemarijntje, stil, luistert en wacht.

't Kleine ding springt weer op in haar bed.

Dan zegt Rozemarijntje opeens: „Nou zingen.” Ze denkt aan vroeger, toen ze zelf nog zo'n klein meisje was; — aan haar eigen, mooie liedje:

Rozemaria,
Rozemarijne,
Jij bent mijn kleine
Rozemarijne.
Jij bent mijn kleine
Rozemarie,

dat ze, al wiegend in moeders armen, meezong vóór ze slapen ging . . . Ja, maar dat liedje paste niet bij Isabel. Wat dan? 't Was moeilijk, dat opeens te bedenken. Maar vooruit: ze stopte haar prinsesje onder de armelijke deken, wiegde haar heen en weer — 't ging wel wat wild, maar dat kwam van het liedje — en zong uit volle borst:

Heb je wel gehoord van de zilveren vloot,
Van de zilveren vloot van Spanje?
Hij had zoveel Spaanse matten aan boord,
En appeltjes van Oranje.
Piet Hein! Piet Hein! . . .

Het kleine ding keek met grote, verbaasde ogen. Zo iets moois had ze bij haar slapen-gaan nog nooit beleefd. Ze vond het dol en spartelde met handen en voeten wild mee.

Ja, en nou nog *vertellen*.

Dat deed moes immers ook altijd toen Rozemarijntje klein was . . .

Maar wàt moest ze vertellen.

O, ze weet al iets heel moois. Geen verhaaltje *vertellen*, — een verhaaltje *spelen*.

Daar ergens zwerft wel een eind touw op de grond. Rozemarijntje heeft het al gepakt, het vastgemaakt aan de voorzijde van de bed-kist. Zelf klimt ze op de achterzijde: zij de *koetsier*, Isabel de hoge prinses.

De hoge prinses spartelt op haar buik in 't verwoelde bed, kijkt met blije nieuwsgierigheid, wat er nu weer gebeuren gaat.

Rozemarijntje veert op en neer, bommert met haar hakken tegen 't houten beschot, klakt met haar tong en haar ogen stralen van pret: „Vooruit! Vooruit dan! . . . We rijden door het donkere bos, — o, en er komen wolven aan en beren. Vooruit dan, paarden, nòg harder vliegen, nòg wilder . . . O, want als ze de prinses pakken, en haar opeten! . . . Vòrt!” Ze kijkt bang achterom, even maar.

En de arme prinses onder de zwiebelende leidsels, zich van 't groot gevaar in 't donkere bos bewust, frommelt zich heerlijk-bang weg in 't beddegoed, slaat met armen en benen en roept ook: „Paarden, vòrt!” . . .

O, de wolven, de beren, ze komen, ze springen op de koets, ze bijten . . .

Rozemarijntje in haar angst om de prinses, laat zich bovenop Isabel vallen, om haar zo nog te beschermen, met haar eigen leven. Dat hoort toch, als je hofdame bent . . .

Pietro komt opeens van het trapje stommelen.

„Rozemarijntje, je moeder! Je moeder komt je halen!”

Moes? . . . Rozemarijntje is àl de wolven en de beren en het gevaar voor de prinses al vergeten. Ze worstelt zich haastig de nauwe koets uit.

Ze kijkt door het kleine, ronde raampje naar buiten. Ja, daar, op

de wal, staat moes en ze lacht, en ze praat; — zeker met Pietro's vader op het dek . . . O, maar dan — dan moet moeder ook even zien, hoe netjes en hoe schoon ze prinses Isabel naar bed heeft gebracht.

Ze sjort 't aardige kindje haastig weer uit bed, draagt haar — 't kleine ding is toch zwáár — naar 't raampje, bonst op de ruit om moeders aandacht te trekken.

Moeder kijkt, lacht. Of ze iets begrijpt van dat rare gespartel van handjes en voetjes voor het raam, — Rozemarijntje is tòch trots. „Dag, hoor! . . . dáág!”

De prinses ligt alweer in haar prinselijk bed; — de hofdame holt de schuit uit.

Met moeder mee! Naar huis! . . . Vertellen! O, ze heeft weer zoveel te vertellen . . .

* *
*

Als het laat geworden is die avond . . .

Vader alleen is nog op. Hij heeft met een blij hart geruimd en geordend in de schuit, het water opgedweild, dat Rozemarijntje gemorst had; hij heeft z'n kleine Isabel, die halfnaakt boven op haar deken in slaap was gevallen, zorgzaam ingestopt . . . „Toute wolver! Toute beren!” heeft ze gebromd in haar slaap . . .

Vader werkt en peinst.

Och, hij had die vriendelijke mevrouw, die haar dochttertje halen kwam, en die hèm helemaal niet als een schunnige armoedzaaier behandelde, met hem sprak, alsof hij — zoals vroeger — nòg een heer was, zo graag uitgenodigd in de schuit te komen. Hij had het niet gedurfd; alles was hier immers zo armoedig, zo wanordelijk, zo vuil. Dat was bitter geweest voor hem.

Vroeger! — een verdrietige trek trok om z'n mond — vroeger, toen z'n beste, z'n dappere vrouw nog gezond was, en ze nog niet zo brood-arm waren geworden, — toen, ja, toen zou 't zeker gekund hebben. In die goede, oude jaren kwamen z'n keurige vrienden graag bij hem; — ze waren hem vergeten, allemaal!

Z'n vrouw . . . Een stille schaamte brandde in hem op. Als zij nu nog eens terugkwam, nu in deze haveloze schuit, die dan ook

háár huis zou moeten zijn, — o, als ze zag de verschunnigde boel, de kleine Isabel zonder nachtponnetje in die kist, als ze zag hoe alles verwaarloosd was en vervuild . . . Alles wat waarde had, was verkocht.

Hij drukte z'n handen tegen de ogen, schudde mistroostig het hoofd . . . Hij kòn niet meer op tegen de zorgen, de armoe, het eindeloze verdriet.

Maar — opeens — rechtte hij zich weer, alsof een nieuwe kracht z'n moede lichaam en z'n verdrietige hart doorstroomde.

„Moed houden! . . . God *blijft* getrouw!”

Hij wist het, als een rijkdom, die niemand hem ontroven kon, dat zijn God hem niet vergat, hem in 't bitterst verdriet ook niet vergeten *zou*; en — dat Hij hem kracht zou schenken 't grote leed heel dapper te dragen.

Hij moest zijn best *blijven* doen en voor z'n kindertjes zorgen, zo goed hij 't kon. Hij moest zijn mooie werk *blijven* liefhebben, geen knoeier worden. Hij moest *blijven* vertrouwen.

Morgen naar die overste. Wat zou dát betekenen? Hij kende de man niet. Ja, en dan mocht hij vanavond z'n armelijke plunje wel terdege nakijken . . .

Hij zakte op een stoel neer voor z'n werktafel met z'n beeldjes, z'n schatten.

Toen vouwde hij de handen en bad.

BETOVERD DOOR DIE KLEINE TOVERHEKS

„Stilzitten! Even stilzitten, Rozemarijntje!”

Rozemarijntje rechtte zich weer, zette dadelijk een heel ernstig gezicht, met even nog een knipoogje naar Isabel.

Rozemarijntje zat in de schuit op een gammel krukje met vier poten en ze moest er *blijven* zitten.

Isabel lag op de grond. Ze was een grote vis. Rozemarijntje zou haar vangen, haar over de glad-geboende planken naar zich toetrekken met een touw.

Die arme vader! Hij schudde vertwijfeld het hoofd en werkte dan op goed geluk toch maar weer verder.

Hij was bezig Rozemarijntje — Rozemarijntje, die helemaal niet kon stilzitten — uit te tekenen. O, en 't moest iets moois worden, een prachtig portret.

Voor de overste.

Even liet hij z'n tekenkrijt rusten. Even denken nog. O, 't was zo wonderlijk gegaan.

Kijk nu de schuit eens. Hoe netjes, hoe schoon ziet alles er uit. Twee werkvrouwen zijn gekomen. Ze hebben geveegd en geschrobd, gezeemd, geboend, alles keurig in orde gebracht. De overste heeft ze gestuurd en betaald.

Maar dat andere!

Warme dankbaarheid voor de strenge man brandt in z'n hart. Dat andere, dat nieuwe, dat van vroeger; hij kan weer werken, hij kan weer, als in vervlogen jaren, proberen iets moois te maken: Rozemarijntje in beeld.

Die morgen bij de overste, in de toren aan de haven, — *die* zal hij niet licht vergeten.

De strenge zeeman met zijn korte woorden, zijn ogen, die probeerden dwars door iemand heen te kijken, had „u” tegen hem gezegd, hem behandeld als een „heer”, niet als een armzalige schooier.

„U is een kunstenaar,” had hij gezegd, „ik heb het gezien aan

uw beeldjes . . . Luister, ik heb een opdracht voor u. Wilt u voor mij beeldhouwen: *Rozemarijntje*, — alleen het hoofd en de schouders?”

„In klei?”

„Neen, — snijden uit hout.”

„Uit hout? . . .” Een heerlijke schrik had zijn hart doorhuiverd; het kopje van dat aardige kind met de wilde krullen en de lachende, blije ogen te mogen snijden uit hout! . . . Ontzaglijk moeilijk; maar — als 't lukte — ook ontzaglijk mooi.

En de overste had hem een prachtige som gelds beloofd voor 't werk. De overste scheen een rijk man te zijn.

„Ik zal u nu reeds een voorschot geven. Dan kunt u een sterk soort hout en gereedschap kopen,” had hij aangeboden. 'n Beste man!

Hij had ook gezegd: „Ik houd van dat meisje. Ik wil haar bij mij hebben. En als ik gestorven ben, krijgen haar vader en moeder het beeld . . . Doe uw best!”

Maar nu . . . ?

Nu was het werk begonnen. Hij wilde eerst een *portret* tekenen van *Rozemarijntje*, dan een model maken van *klei*, en eindelijk het meisjeskopje snijden uit *hout* . . . Ah, jaren al had hij ernaar verlangd, zulk mooi werk weer eens onder handen te mogen hebben . . . Nu was zo plotseling, zo geheel ongedacht deze blijdschap toch gekomen. Een zegen van God.

Ja, hij *zou* z'n uiterste best doen. Dat beeldje van glanzend hout moest dezelfde vrolijke ondeugd worden, die *Rozemarijntje* was . . . O, maar 't zou zo ontzaglijk moeilijk zijn.

Nu al . . . *Rozemarijntje* vindt het maar vreemd, vindt het maar lastig, dat er van haar een beeldje gemaakt moet worden. Geen ogenblik kan ze stilzitten . . . Kijk, ze is aan 't vissen, en de brave prinses Isabel heeft van het ernstige, het geweldig moeilijke werk helemáál geen begrip.

Maar 't móét . . .

„Allo, *Rozemarijntje*, lastpak! Even stilzitten . . . Nee, nee, niet je neus zo in de hoogte, en je tong weg . . . Ga maar een

mooi verhaaltje bedenken, dat je straks aan je prinses kunt vertellen . . .”

„Een verhaaltje? Waarvàn?”

„Nou, van . . . van kikkers, of van olifanten, of van . . . nee, ik weet al wat moois: van de keizer van China. Ja, zeg, en dat-ie 's nachts stillletjes het raam uitklom.”

„O ja, ja!” juichte Rozemarijntje. „Dat kan best. O ja, en toen ging hij de oude schipper halen op de kamer van de overste. Hij kan wel tegen de muur opklimmen, hè, net als een poes; hij is zo klein. Ja, 't kan bèst! . . . Ja, en dan namen ze Napoleon ook mee van juffrouw Tate, en dan kwamen ze hier, 's nachts in de schuit, en dan zagen ze, dat alles zo netjes is geworden, . . . en dan waren ze zo blij . . . Ja, dat doe ik! en dan klommen ze in Isabel haar koets . . . O ja, en ik weet nog véél meer . . .”

Ze danste van plezier en de prinses lag met grote ogen, vol verlangen, naar haar te kijken. . . „Haaltje tellen, já!” . . . „Verhaaltje vertellen” moest dat betekenen.

„Straks, stràks, hoor!” schrok vader. „Nou stilzitten en al dat moois goed bedenken.”

„Ja, ja!” Rozemarijntje zat alweer. Rozemarijntje, rimpels boven haar neus, *dacht*. En de tekenaar kon minutenlang naar haar gezichtje kijken, haar ogen, haar mond, haar krullen.

Maar opeens weer schaterde ze 't uit . . . „O, moet u horen!” riep ze . . . „En toen viel Napoleon in de pan met pap . . . Ha-ha-ha! Ja, dat doe ik. . .”

„Goed, goed, maar nou, even nog stilzitten!” En hij keek weer en hij tekende weer. Haar vrolijke lach nog als een blijde glans over haar jolig gezichtje.

En 't lukte. Het portret begon te lijken. De ogen, de vrolijke, guitige ogen, vol verlangen, *die* waren het moeilijkst. Maar 't ging, 't ging . . . Heerlijk was dat!

En dwars door dat werken heen kwamen blijde gedachten weer. Pietro was uit. Pietro was beeldjes wegbrengen. Ja, zo maar *wegbrengen*. En dat was al voor de derde maal; ze begonnen op te raken . . . Naar de boekhandel op de Grote Markt gingen ze. Daar kwamen ze, tussen de boeken, voor de ramen te staan en werden er verkocht voor . . . *vijf gulden* 't stuk. Ook in de

manufactuurwinkel van de Tate's waren ze te koop; zelfs bij vrouw Kraak „In den raren vogel”¹.

Toen Pietro met de beeldjes langs de huizen leurde, joeg iedereen hem van de deur. Nu in de nette winkels — keken de mensen ernaar, kochten ze, betaalden er graag vijf maal zoveel voor. Dat bracht mooi geld op en dat was voor hem en z'n kinders.

't Was de moeder van Rozemarijntje geweest, die gezorgd had, dat de winkels de beeldjes wel voor hem verkopen wilden. 't Ging prachtig.

„Goed zo, Rozemarijntje! Best! . . . Nee, je hoofd niet zo laten zakken . . . Best! best!”

En juffrouw Tate had twee nachtponnetjes gebracht voor Isabel, een roze en een blauw . . . 't Kind was er zo trots op als een prinses . . . Ha-ha! Ze wilde ze 's morgens als ze wakker werd niet uittrekken.

En die wonderlijke parlevinker was een praatje komen maken bij de schuit; — Rooie Pier. Hij had treurig z'n hoofd geschud en gezegd: „Jonge, jonge, — je schuit gaat naar de haaien, man . . . Verf, *verf* kan haar redden.” Maar — toen had hij ook gezegd: „Jij bent schipper en ik ben schipper. En schippers helpen elkaar. Nou dan! . . . Ik heb nog wel een likje ouwe verf over. Ik kom je wel 'es helpen. Ik ben bij de Marine geweest in mijn jonge jaren; — matroos, en 'k heb hele oorlogsschepen geverfd. Dat is nog wat anders dan dit lucifersdoosje van jou . . . Ik kom!”

Hij wàs gekomen; — mèt bussen nieuwe verf en kwasten en schraapijzers. En de wonderlijke sinjeur had gecommandeerd: „Jij begint van achteren, ik van voren; en als je in de war raakt, kom je maar even bij de baas.”

De schuit was nog niet helemaal klaar; maar ze begon er al zo fleurig en kleurig uit te zien, dat hijzelf hoe langer hoe meer plezier in dat schilderen kreeg.

„Nee, Isabel! . . . Straks! stràks! . . . Nou niet op Rozemarijntjes rug klimmen. Straks! . . . Laat jij Rozemarijntje nou 'es zien, hoe je moet stilzitten, als ik teken: *jij* weet het wel. Dáár! Ga daar maar in die emmer zitten . . .”

¹ Zie „Rozemarijntje en Rooie Pier”.

't Lukte. Isabel, heel ernstig opeens, deed het kunstje graag en hij won weer een paar minuten.

Vanavond wilde hij een lange brief schrijven aan zijn vrouw, haar alles, alles vertellen. Ook van zijn diepe dankbaarheid aan God, die zo ongedachte uitkomst schonk.

't Was eigenlijk zo vreemd, zo mooi, zo . . . *beschamend* mooi dit alles. 't Leek wel, of die mensen hier in de kleine stad: de overste, de moeder van Rozemarijntje, de Tate's, Rooie Pier en nog een paar anderen met elkaar een wedstrijd hielden, hem te helpen.

't Leek wel, of ze allemaal betoverd waren . . . ja, ja, betoverd door die kleine toverheks hier voor hem. En zij, de lastige robbe-does met haar guitige snuit, *wist* dat niet, *begreep* dat niet, *dacht* er niet aan . . . 't Was, of zijn beweeglijk-fijne vingers inniger nog de kleuren neerstreelden op het portret.

„'n Schat ben je!” mompelde hij.

De overste heeft gezegd: „Ik zal voor u doen, wat ik kan” . . . Wie weet, bezorgt de overste hem nog meer mooi werk; — wie weet? Pietro moet naar school; ja, dat is hoognodig; maar zover is 't nog niet gekomen . . .

O ja, van dat alles zal hij vertellen in zijn brief.

„Ja, goed zo, Rozemarijntje, nou zit je prachtig stil . . .”

Hij tuurt, hij tekent.

„Prachtig ja; nog een klein, *klein* poosje, hoor!”

Opeens . . . gestommel aan dek, een licht kloppen aan de kajuitsdeur, een stem, die vrolijk naar beneden roept: „Ik mag wel binnenkomen? 'k Ben ook een varensman.”

Een gans *vreemde* stem is dat.

Maar Rozemarijntje . . . ? *Haar* ogen worden groot in blijde schrik. Ze springt op, vliegt naar voren, grijpt de man, die van het trapje daalt, vast aan allebei z'n benen, knuffelt zich er wild tegen aan . . . „*Vader!*”

Dan staat daar — gouden knopen aan de jas, gouden banden om de mouwen, een gouden wapen voor zijn pet — Rozemarijntjes vader, de zeekapitein, plotseling en onverwacht thuisgekomen van zee. Zijn schip was vroeger binnengelopen aan de mond van de rivier dan hij berekend had. Toen was het plan ontstaan zijn vrouw en dochter niets te melden, maar hen te verrassen en onverwachts thuis te komen. Een goede vriend had hem in zijn auto thuis gebracht. Z'n vrouw had hij gevonden; maar z'n dochter . . . ?

„Die is tegenwoordig hofdame bij de prinses,” had moeder verteld.

„Dan ga 'k haar halen.”

Nu, in de schuit . . . ? „Dat moet mijn vrouw ook zien. Prach-

tig is 't." Hij stond vol bewondering te kijken naar 't mooie portret in zachte krijtkeuren getekend. „k Zal haar sturen. Maar mag ik nu mijn dochter meenemen?"

„Haaltje tellen!" pruilde Isabel, trok Rozemarijntje aan haar rok.

Ja, hoe moest dat nu? Ze wilde dolgraag mee met haar vader; ze wilde ook wel vertellen gaan; ze had zo iets moois bedacht . . .

„O, moet u horen. Ik weet zo iets aardigs. Napoleon was zo verlegen, omdat-ie in de pap was gevallen, en toen trok hij de rok van z'n grootmoeder aan, en . . ."

't Duizelde vader. „'n Mooi verhaal, nou!"

Maar opeens wist hij raad. „Weet je, — we nemen je prinses mee naar huis; dan kun je dáár 't moois vertellen. — Ja?"

„Ja, ja, — o ja, mag dat?"

De beeldhouwer knikte vrolijk.

En zo is 't gebeurd, dat het portret-tekenen werd afgebroken, en de zeekapitein, die één kind halen ging, er met twee thuis kwam.

XVI

EERLIJK IS EERLIJK!

„O, meid! . . . Weg! wèg!”

Pietro's wilde beweeglijkheid stokte, want — hij zag opeens twee grote handen voor zich.

Rozemarijntje was weggesnapt, — langs een stilstaande vrachtauto, erachter omheen . . . Wèg!

't Was een paar weken na het eerste portret-tekenen. Rozemarijntje was wéér bij Pietro's vader geweest; hij was nu begonnen aan het borstbeeld-in-hout; — het gezichtje, het moeilijkste, het eerst.

Rozemarijntje had, voor haar vader en moeder, het portret cadeau gekregen; de overste vond het best. Het model in *klei* behield de beeldhouwer zèlf; — nu was hij aan het houtsnijden begonnen. En 't lukte; zijn vreugde steeg.

Pietro, hij had nu een net, vlot sportpakje aan, was al tien dagen op school, zat bij Rozemarijntje in de klas; maar *niet* vlak achter haar; dàt vond de meester te gevaarlijk . . .

Nu slenterden ze samen naar Rozemarijntjes huis. Pietro zou een mooi leesboek ter leen krijgen.

Ze holden, stoeiden, zaten ergens samen op een schommelketting tussen twee stoeppaaltjes van een deftig huis . . . Pietro vertelde, dat er een lange brief van zijn moeder gekomen was, en dat ze al een beetje beter werd. Dan hollen ze weer samen verder, stoeien, bommeren op een plaatijzeren luik, dat ergens bij een winkel het trapje afsluit, dat toegang tot de kelder geeft; — Rozemarijntje danst het wildst, bommert het hardst . . . Ze klimmen samen achter op een lege vrachtwagen met een langzaam sukkelend paard ervoor en een halfslapende koetsier op de bok. Ze rijden lekker mee, stijf gearmd . . . Maar de kar draait een zijstraat in; — jammer, ze moeten er ook weer af.

En op de hoek van die zijstraat, in het keurig-glimmende huis, wonen juist de twee oude dames, die in alles zo precies, zo netjes zijn.

Ze zitten, ieder voor een raam, keurig rechtop, hun kopje thee te drinken: in de ene hand zorgzaam het schoteltje, het geurig dampende kopje in de andere, hun pink statig in de hoogte.

En dan zien ze tegelijk . . . die twee wilde, onordentelijke kinderen achter op de kar hangen, eraf springen. Ze ontstellen er van; het kopje beeft in hun hand en hun pink zakt.

„Maar, . . . maar, . . . dat is toch àl te erg. Die Rozemarijntje, zo'n straatmeid! 't Is schandelijk!”

„Ja, en al die streken leert ze natuurlijk van die akelige zigeunerjongen. Ik *kan* toch niet begrijpen, dat haar moeder haar de omgang met zo'n schooierskind niet streng verbiedt.”

„Er komt niets van haar terecht natuurlijk. 'n Straatmeid is 't nú al, en 't zal hoe langer hoe erger met haar worden. Die moeder zal er later bittere spijt van krijgen, maar ja, dàn is 't te laat. Eigen schuld . . . Zie eens, die Rozemarijntje is nog de ergste van de twee.”

„Wat denk je? Zouden we toch maar eens de vader, de zeekapitein, erover aanspreken. Dat is een fatsoenlijk, een degelijk, een streng man. We komen daar liever niet meer in huis, nietwaar? Maar 't zal tòch moeten gebeuren. Zo'n kind, zo'n kind van nette ouders, groeit anders op voor galg en rad . . . 't Is onze plicht.”

„O, kijk *nu* eens!”

De twee buiten . . . ? Ze weten niet, dat er met weezin naar hen gekeken, dat er met afkeer over hen gesproken wordt. Ze denken aan zo iets ergs niet; ze zouden 't ook niet eens kunnen begrijpen. Ze zijn door 't dollen heen.

En — dan ligt daar op de straathoek ineens . . . de lokkende verleiding: een oude, vuile, platgetrapte *pantoffel*.

Pietro, uitgelaten van vrolijkheid, grijpt hem, zwaait hem in een kring boven z'n hoofd. Rozemarijntje, dadelijk begerig, springt op hem toe. „Wat heb je daar? Wat is dat?” . . . En als ze de gevonden schat ziet, kriebelt er een wilde ondeugd in haar op . . . O, wat kunnen ze allemaal *doen* met dat rare ding? Wat voor grappen kunnen ze ermee uithalen?

Dat er, stap-voor-stap, een lange, magere politieagent nadert uit de zijstraat, merken ze niet.

„Laat kijken!” lacht Rozemarijntje. „O zeg! . . .”

„Hap maar! . . .” Pietro duwt haar 't vuile ding tegen haar neus . . . „Boeh!”

Ze schrikt, griezelt . . . „Vôrt, lelijkerd! . . .” En in wilde baldadigheid geeft ze met haar vuist het griezelding een felle slag . . . Hield Pietro misschien de pantoffel te weinig stevig vast? Sloeg Rozemarijntje misschien àl te hard? . . . Het zwarte ding vliegt weg. Och, en waarom gaat het juist dáárheen?

Het smalle zijraampje van het keurige dameshuis, in de zijstraat, staat op een kier open voor de frisse lucht in de kamer. O, wáárom vliegt nu de pantoffel ook juist met een krakende bons tegen dat raam en schiet, over het bloementafeltje heen, dat ervoor staat, de deftige kamer binnen? In de ruit barst een scheur . . . Dàt was toch Rozemarijntjes bedoeling niet.

„O, meid! . . . Weg! wèg!”

Pietro gilt van schrik, wil er zelf ook van door . . . Dan zijn daar opeens twee grote handen, die hem grijpen.

„Ah, kwaje aap! Dat zal je opbreken, mannetje. Straatschenderij plegen, hè? Bij keurig nette mensen vuile rommel naar binnen smijten, de ruiten vernielen, hè? Dàt kun je!”

Pietro verstijft.

En de oude dames voor de ramen in de hoofdstraat . . . ? O, verschrikkelijk! Wat vuil, vies ding vliegt daar naar binnen? En het glazen vaasje met bloemen op het tafeltje voor 't kleine zijraam klettert stuk op de grond. Allemaal water, allemaal vuil . . .

„Oóh!”

Dat heeft . . . dat heeft . . . Natuurlijk, dat heeft die zwarte schavuit, die zigeuner gedaan. En dan zien ze, hoe een politieagent hem al gegrepen heeft . . . Gelukkig!

En, ieder voor een raam, hun klein, nette, witgespannen vuisten in de hoogte, gebaren ze, dat de politieagent hem toch maar stevig vasthouden zal en ze knikken, knikken heftig . . . „Ja agent, straffen, hoor! Hem streng straffen, zonder medelij, hoor!” En waar is die andere, die straatmeid?

Een van hen gaat statig naar het haardstelletje bij de schoorsteen, neemt het koperen tangetje, grijpt er griezelig, voorzichtig de vuile pantoffel mee, gooit die uit het half open zijraampje. „... O, bah!” ... Dan eerst ziet ze de barst in de ruit ... „Agent! O, agent!... Dat moet *betaald* worden. De ruit moet *betaald* worden, en ons mooie vaasje. . . !”

„Zeg op, hoe heet je?”

„Pietro Verhagen.” Pietro's stem beeft, maar hij kijkt de agent vast, ferm aan.

„Hoe oud ben je? Waar woon je?”

De agent staat vlak bij hem, klaar om dadelijk toe te grijpen, als de kwajongen misschien wel wegsnappen wil. Maar Pietro denkt er niet aan weg te snappen. Hij antwoordt kort en de agent schrijft alles op. Zijn strenge ogen kijken Pietro ernstig aan. Wat is die jongen nu vreemd-rustig opeens.

„Jij hebt die ruit ingesmeten. Die zal je moeten betalen, mannetje.”

Pietro zwijgt.

„Je was niet alleen. Wie was er bij je?”

Pietro zwijgt.

„Versta je me niet?” Zijn ogen dreigen en zijn grote, sterke hand klemt Pietro's schouder: „Wie was die *ander*? Praat op! Of wil je hebben, dat ik je meeneem? Spreek!”

Pietro zwijgt.

De dames achter de ramen knikken, knikken . . . „Ja, agent, goed zo, agent. Hij heeft *expres* dat verschrikkelijke ding bij ons door 't raam gegooid . . . Vooruit, agent, neem hem mee!”

„Allo, — voor het laatst: Wie was je *kameraad*?”

Pietro rilt, maar — Pietro zwijgt.

„*Ik! . . . ik!*” komt plotseling een stem en opeens staat Rozemarijntje weer bij hen, probeert zich tussen Pietro en de agent te schuiven. „*Ik! . . . Ik heb 't gedaan! Hij niet. Vast niet, meneer de agent . . . O, laat hem los, neem hem niet mee . . . Ik deed het!*”

Ze staat daar met hoogrode kleur, angstige ogen. Ze probeert in haar bangheid Pietro los te trekken uit de greep van de agent.

O, 't is ook zo vreselijk . . . Ze heeft om het hoekje van een auto heen alles gezien, alles gehoord. O, en nu krijgt Pietro de schuld!

„Nee, *hij* niet! Ik . . . *ik* heb 't gedaan!”

De monden van de dames voor de ramen vallen open . . .

„Hè . . . h!”

En dan, als ze elkaar weer aankijken, schudden ze in ontsteltenis hun keurige hoofden: „Dat, . . . dat is nòg verschrikkelijker . . . Dat kind!”

De politieagent heeft toch even schik van 't kordate meisje. Hij ziet in haar ogen, dat ze de waarheid spreekt. En ja, — eigenlijk had hij nu 't tweetal, dat zo braaf voor elkaar opkwam, maar 't liefst willen weggagen . . . „Vòrt! Naar huis, schelmen.” Maar zo iets mòcht niet. Er was schade berokkend. Die schade moest vergoed. En opnieuw begon hij in zijn boekje te schrijven. „Hoe heet je? Waar woon je? . . .”

Rozemarijntje biechtte alles eerlijk op. Maar haar benen trilden; haar keel klopte.

Samen trokken ze weg, dicht bij elkaar.

„Ik vertel alles thuis,” zei Rozemarijntje.

Pietro zei niets. Hij dacht na.

Rozemarijntje zei:

„Mijn vader zegt vast: Net goed! Moet je maar niet zo wild zijn. En de ruit betaal je natuurlijk uit je eigen spaarpot.”

Pietro zweeg. Toen zei hij eindelijk: „Je kwam achter de auto vandaan. Waaròm kwam je?”

„Waaròm? . . . Dáárom! Eerlijk is eerlijk.”

Toen holden ze samen naar huis.

XVII

„T KAN BEST!”

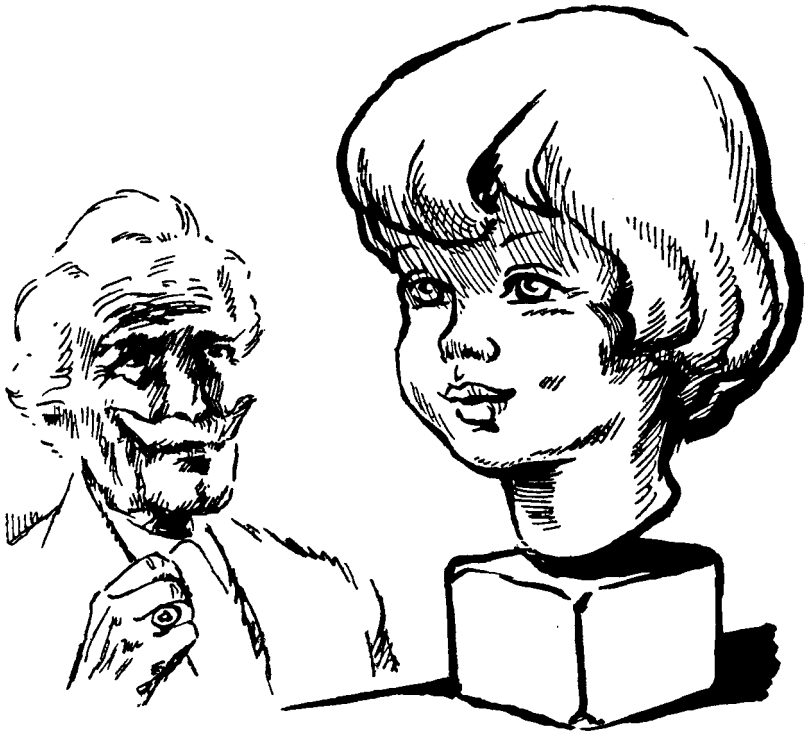
Rozemarijntje-in-hout woont nu in de werkkamer van de overste in de toren; ze staat op een bruin-granieten standaard in een hoek bij de geweldig grote boekenkast; — in een hoek, waar bijna de ganse dag haar de zon streelt. Ze lacht een beetje; ze kijkt ondeugend naar de overste als hij zit te werken; alsof ze zeggen wil: „U kijkt wel nors en streng, u praat wel kort en bits, u loopt wel stram en statig; maar — u hebt een edel, een grootmoedig hart . . . U hebt wel heel veel geld voor mij betaald aan Pietro's vader, omdat u meelij met hem had en hem geen geld wilde *geven*, wel goed geld wilde laten *verdienen* . . . Ik vind u, met uw strenge snorrebaarden, toch wel een *aardige* overste; — moeder ook, vader ook, Rooie Pier 't allermeest.”

De overste werkt, en leest, en zoekt in de oude zeemanspapieren uit lang vervlogen tijd.

Hij heeft verscheiden brieven geschreven naar verscheiden vrienden van hem; — om zijn *nieuwe* vriend, de beeldhouwer, verder te helpen. Eén heeft al geantwoord: dat was de burgemeester van een grote stad. Daar zal een nieuwe brug worden gebouwd met stenen beeldhouwwerk aan de leunigen. Zou de vriend van de overste misschien die beelden kunnen beitelen?

De overste glimlacht blij. Zulk kunstig beeldhouwwerk zal goed worden betaald. Hij staat op van zijn werktafel, gaat naar Rozemarijntje in de hoek vol zon, streelt haar liefkozend over de houten krullen: „Onze vrind krijgt nieuw werk misschien; — we mogen tevreden zijn, Rozemarijntje, wij *samen* . . . Ik ga 't hem vertellen.”

De overste zit in het ruim van de schuit, dicht bij de lange tafel, waarop het nieuwe probeersel van twee vechtende tijgers-in-klei staat geboetseerd. Prachtig! . . . Zijn werkvrouwen hebben gisteren de schuit weer eens een goede beurt gegeven. Er zijn al een paar nieuwe stoelen gekocht, en een nieuwe ballon op de petroleumlamp . . .

De overste vertelt het blijde nieuws. De beeldjes-maker-van-eerst, — hij staat daar, het hoofd gebogen, zijn handen wrijven onrustig over elkaar . . . Zou het *waar* kunnen zijn? Zou hij, heel misschien, toch weer beeldhouwer kunnen worden als in vroeger, gelukkige dagen?

„En u moet weer een huis zien te krijgen en een werkplaats,” zegt de overste. „Hier in de kleine stad is weinig werk voor u; hier moet u niet blijven . . .”

Opeens trekken de witte, borstelige wenkbrauwen van de overste zich samen. Door de kleine, ronde patrijspoort ziet hij iets aan de wal. Wat moet dáárvan terechtkomen?

„’t Kan best!” hoort hij Rozemarijntje roepen.

En daar komt de prinses aan; de prinses te paard. Rozemarijntje gaat voorop, recht als een paal, maar haar beide handen als twee kleine, open schaaltes op haar rug. Dan komt Pietro, gebogen als een winkelhaak, zijn handen gehaakt in Rozemarijntjes han-

den, zijn hoofd steunend er bovenop . . . En op zijn gebogen rug: de prinses; de prinses te paard. Zij houdt de touwen teugels. Rozemarijntje heeft het gebit, — een klein stokje, ergens gevonden — in haar mond. De leidsels trekken soms haar hoofd wel pijnlijk scheef, als de prinses dreigt van 't paard te glijden en zich aan de teugels rechthoudt; maar — dat is zo erg niet, daar kan Rozemarijntje wel tegen . . . En de paarderug veert nog op en neer ook; 't pittige beest danst en springt; dat hoort zo bij een prinsenpaard. O, 't gaat mooi! Rozemarijntje en haar zwarte jongen houden zich sterk, — prinses Isabel kraait van pret. Al dichter komen ze bij de schuit . . .

Aan de overzij van de kade wandelen de oude, deftige dames voorbij. Ze zien het jolige drietal. Ze wenden hun hoofden af; — tegelijk en grommen zacht, als toornige honden, die een vijand zien . . . Bah! Wat 'n onordentelijkheid . . . ! 't Is hopeloos! En die ouders! Die vader ook al! Hoe is 't mogelijk van zo'n man! Ja, de ruit van het zijraampje is nieuw ingezet en dat kind is zèlf de rekening komen betalen. „Uit mijn spaarpot,” heeft ze gezegd. „En ik moest zèlf het geld brengen van vader” . . . Zo'n brutaal kind. Hoe durfde ze? Ze hadden haar natúúrlijk *niet* binnen gevraagd. En die vader? Enige tijd geleden hadden ze hem toevallig ontmoet in de Lange Joristraat. Ja, toen móést het maar gebeuren; toen moesten ze hem toch aanspreken over zijn onbehoorlijk dochttertje, dat opgroeide voor galg en rad, als ze niet heel streng aan de teugel werd gehouden. 't Móést! 't Was hun plicht! En ze hadden hun klacht aangeheven. Ze hadden Rozemarijntjes overtredingen tegen de netheid, de fatsoenlijkheid, de ordentelijkheid naarstig opgesomd. Haar omgang met zulk vuil, vreemd volk als die zigeuners uit de oude, verwaarloosde schuit was voor een kind van fatsoenlijke familie toch niet toelaatbaar. — Van wat er de laatste weken met het oude schip en z'n arme bewoners gebeurd was, hadden de nette dames niets gezien, niets gehoord. . . . „U zult zich voor uw dochttertje moeten schamen, meneer. En 't wordt hoe langer hoe erger. Uw vrouw, haar moeder, trekt zich van al die onbehoorlijkheid niets aan; zij laat haar maar aan haar lot over . . .”

De zeekapitein heeft hen aangekeken en ze zagen wel, dat hij helemáál niet schrok; maar dat er een lach kriebelde om z'n mond.

Hij liet hen doorspreken, maar eindelijk kon hij 't niet meer uithouden — o, 't stond heel niet netjes zo midden op straat, maar hij scheen er niets meer aan te kunnen doen — eindelijk was hij in een luide schaterlach uitgebarsten.

„Ha-ha-ha! . . . Mijn vrouw Rozemarijntje aan haar lot overlaten? 't Zijn samen de twee beste kameraden van de wereld, die ik ken. En ik? Ha-ha-ha! Ik ben juist trots op mijn dochter èn op mijn vrouw! . . . En u, — u kènt Rozemarijntje niet, anders zou u óók trots op haar zijn. Ha-ha-ha! . . . Dag, dames!”

Ja, zó was 't gegaan. Zo'n man toch. Hoe kàn zo iets bestaan in de wereld? Onbegrijpelijk!

Nu, maar zij, zij trokken zich er niets meer van aan. Dan moest dat kind maar een straatmeid blijven, een schande voor alle fatsoenlijke mensen. Zij hadden hun plicht gedaan.

Even nog keken ze om naar 't drietal bij de schuit.

„O, o, . . . daar komen ongelukken van! Maar 't gaat ons niets aan. Laten we maar gauw voor ons zien.”

En nuffig tippelden ze een zijstraatje in, met kleine, eendere pasjes, hun neuzen zelfvoldaan in de hoogte.

„'t Kan best! . . .” lacht Rozemarijntje. „Kom maar!”

En de overste met zijn samengetrokken wenkbrauwen, vader — de onrust in zijn ogen — achter hem, kijken door 't kleine raam, ook naar 't dwaze, uitgelaten drietal.

De plank ligt schuin naar beneden, van de wal op het schip; het water is laag . . . „Kom maar gerust!” En dan stuntelt het prinsenaar met zijn hoge rijdster zo maar die wiebelende loopplank op.

O, als . . . àls . . . !

Pietro's benen wankelen; de prinses is zwaar; — Rozemarijntjes mondhoeken doen pijn; de prinses, bang, trekt zich vast aan de teugels; — de plank wiebelt vervaarlijk. O, als . . . àls de prinses iets maar terzijde glijdt, als Pietro misstapt, als Rozemarijntje dat drukkende hoofd en die drukkende handen niet meer houden

kan . . . Het glinsterende water tussen de wal en het schip gaapt als een begerige muil . . .

Vader, achter het raampje, griezelt. Hij maakt zich al klaar om ook maar in het water te springen, als . . . als . . . Hij loopt al naar de trap.

„Still!” commandeert de overste. „Laat ze niet schrikken! Ze volbrengen het wel . . . Zie maar!”

Daar rombommelen ze al met z'n drieën, schaterend nu van schik, neer op het dek; de twee stukken van het paard liggen boven op de kleine prinses, die nóg de teugels houdt . . .

De wenkbrauwen van de overste ontspannen zich. „Ferm zo! Later, als 't leven moeilijk is, zullen ze ook hun tanden op elkaar zetten. Flinkke lui!”

Lawaaiend stommelen ze het trapje af, — gans onbewust van 't deftig bezoek in de schuit.

Rozemarijntje ziet de overste het eerst. Hij krijgt dadelijk een hand van haar. „O, overste, wij waren een paard, en 't ging zo fijn . . .” De overste knikt.

Pietro, schichtig, weet niet goed, wat hij doen moet. Wanneer komt er nu ooit visite in hun schuit? Maar als hij ziet, wat Rozemarijntje doet, steekt hij ook maar, verlegen, zijn hand uit. De overste zegt: „Jij hebt je rug stevig gehouden, je bent niet bang geworden op de plank. Flink zo!”

Maar Isabel . . . Isabel schuilt schuw weg achter Rozemarijntjes rug, houdt haar met beide handjes aan haar rok, alsof ze alweer teugels heeft.

Rozemarijntje merkt het . . . „O,” zegt ze, „ik weet het al. Ze is bang voor uw grote snorren . . . Niks bang zijn, hoor. 't Is juist een heel lieve overste; hij kijkt maar zo streng uit aardigheid, hoor! . . . Kom maar gerust. Hij bijt vast niet, hoor. Die zeehond van de prent, weet je wel, die heeft óók zulke snorren, en die bijt ook niet . . .”

De overste, — zijn snorren trillen. En dan — of hij wil of niet — dan móét hij wel lachen. „Ha-ha-ha! Ik net een zeehond!” Maar hij steekt vriendelijk zijn hand uit naar Isabel. En 't kleine ding, — ze griezelt wel een beetje, maar ze durft, ze durft . . .

„Zie je wel,” juicht Rozemarijntje . . . „Hij doet niks!”
Prinses Isabel is toch al weggehoid, wèg van dat strenge gezicht,
weg van die griezelige snorren.
De overste heeft zijn blijde boodschap gebracht. De overste ver-
trekt. Isabel kijkt hem bang na door 't patrijspoortje.

.

Weer komt de nacht.
Vader heeft gewerkt. Niet aan zijn beeldjes, niet aan de vechten-
de tijgers. Hij heeft gezocht in de schat van zijn vele platen . . .
Veel heeft hij in de tijd van de bittere armoe moeten verkopen;
zijn platen, de schat, bewaard nog uit vroegere, rijkere jaren, heeft
hij behouden gelukkig. Nu zoekt hij naar beeldhouwwerken . . .
O, àls 't eens lukte, àls hij de opdracht van de burgemeester
uit de grote stad eens ontving en de nieuwe brug versieren mocht
met nieuwbedachte, rijke beelden in steen gehouwen . . . Hij
durfde 't bijna niet geloven. 't Zou zo iets moois, zo iets geweldigs
zijn . . .

Die brave overste!

Ja, maar *achter* die overste zag hij in zijn verbeelding altijd weer
dat kind, dat dwaze, speelse kind, met haar ondeugend gezichtje,
met haar hartje van goud. Dat, dat kind . . . !

Zijn handen waren gevouwen, zijn hoofd was gebogen. „Vader,
ik dank U! . . . U hebt mij en mijn kindertjes niet vergeten. U
hebt ons zo ongedacht, zo wonderlijk gezegend. U hebt de harten
van de mensen geneigd, mij te helpen. Ze deden het zonder mij
pijn te doen. En dat kind, dat kind! Was het een kleine engel
door U gezonden? Zij wist 't niet. Dat was het grote, het heer-
lijke. Zij deed, wat haar kleine hart haar ingaf. O, zegen haar!
Zegen allen, die mij zo nobel hielpen.

Maar, heilige Vader, geef mij, mijn kindertjes, mijn vrouw, —
geef ook Rozemarijntje en al die anderen het ware, altijd durende
geluk: dat wij ons zondaars weten, maar zondaars door Uw, Uw
heilige Zoon Jezus vrijgekocht; dat wij daarom *Uw* kinderen mo-
gen zijn in eeuwigheid. O, Vader, maak ons *echt* gelukkig in Uw
liefde, in Uw genade . . .”

XVIII

„MIJN KIND! IK . . . IK DANK JE!”

Een grijze morgen, vroeg nog. Het dreigt te gaan regenen. Aan de haven is het stil. Rooie Pier heeft zijn parlevinkersboot volgeladen met veel en velerlei waren, die de rivierschippers zeker gretig zullen kopen van hem.

Maar wegroeien doet hij nog niet. Hij klimt zijn boot weer uit, schudt glimlachend zijn hoofd, als hij ziet, hoe een eind verder de beeldhouwer, die zwarte waterchinees, met z'n jongen bezig is, ook *zijn* schuit reisvaardig te maken . . . „Ha-ha! Dat zal me wat worden.”

Rozemarijntje is ook present. Ze heeft gisteravond, toen de beeldhouwer met z'n kindertjes bij moeder afscheid nemen kwam, beloofd: „Ik kom morgen kijken, als u wegvaart.”

Nu is ze met Pietro ijverig bezig het dek nog eens een goede beurt te geven, zoals dit bij een net schip behoort. Pietro schrobt met een zwabber, een dot dikke lappen, gebonden aan een stok. Rozemarijntje pulst het water in een kleine emmer aan een touw, smijt dat wild weg over het dek. Isabel is aan het „apie-doen” aan het touw, dat de mast ophoudt; telkens als er een guts water komt, wipt ze vlug als een aap dat touw in; maar haar schoentjes en kousjes, haar jurkje, alles is bedenkelijk nat. Pietro speelt; Isabel speelt, Rozemarijntje, 't wildst, speelt óók; — tot het laatst. „Net een hofdame!” lacht Rooie Pier, als hij 't spel ziet. En tegen vader, die het dek ordent voor de afvaart, zegt hij: „Hoor 'es, ik dacht zo: ik vaar met je mee tot de sluis, want achter zo'n motorschuit aan te hangen, valt nog niet mee, man. En je mag een knappe beeldhouwer zijn, maar je bent een schipper van niks, — dat zie ik wel.”

Vader glimlacht om z'n rooie vrind. „Goed!” zegt hij. „Graag!”

De opdracht van de burgemeester is gekomen. Vader heeft proefwerk gemaakt met andere beeldhouwers: hij bleek de beste.

Nu moet hij verhuizen naar de grote stad. Met z'n beeldjesschuit. Maar door Rooie Piers goede zorgen is 't nu geen armzalig

schooiersscheepje meer, maar een fatsoenlijk vaartuigje geworden. 't Ziet er heel wat frisser en gezonder uit dan toen het kwam.

Rozemarijntjes vader heeft, vóór hij weer naar zee vertrok, een motorschipper — een vriend van hem — gevraagd, de beeldjesschuit op sleeptouw te nemen. Dat zal nu gebeuren. En iets heel moois: de reis zal gaan juist door de streek van het sanatorium, waar moeder verpleegd wordt. Zo zal het ook mogelijk worden, dat zij, na heel lange tijd, weer eens bezoek krijgt van haar man, haar kindertjes: een feest voor allen. Haar laatste brieven waren vol goede moed; ze beterde merkbaar. Zouden de goede berichten van huis, die vaders brieven haar ook brachten, ook goed zijn geweest voor de beterschap?

Nu zal de beeldjesschuit wegvaren, — mèt de vader en de kinderen; maar in de kleine stad wonen nu hier en daar en overal de mooie beeldjes, die altijd mooi zullen blijven, omdat de man, die ze maakte, zo van ze gehouden heeft. En 't allermooist is de Rozemarijntje-van-hout op de stille kamer van de stille overste, omdat de man, die haar maakte, van *haar* 't meeste hield . . . Och, hij zou dat beeld zo graag hebben meegenomen; — z'n derde kind . . .

De motorschuit komt aantuffen. Pietro en Rozemarijntje hebben de touwen al losgemaakt van de beeldjesschuit; ze staan nog aan de wal, houden de lijnen strak.

Dan komt Rooie Piers commando: „Aan boord! Ja, jij ook, Rozemarijntje. Wij samen varen mee tot aan de sluis. Vlug wat!”

„Ik? . . . Ik ook? . . .” Ze is als een kat zo vlug aan boord geklauterd. Het scheepje vaart. Rooie Pier loodst het achter de sleepboot aan vaardig de sluis in. Daar moet geschut worden. Daar gaan Rozemarijntje en haar oude vriend van boord. Haar nieuwe vrienden zullen wegvaren, de wijde wereld in . . . Zal zij ze nog eens weerzien?

„Dag! . . . Dà-àg!” roept ze al.

Maar als ze vader, voor het laatst, een hand geeft, als Rooie Pier op de stenen rand van de sluiskamer al klaar staat, haar van de schuit te helpen, als ze bij voorbaat al roept: „Ik kan best alleen!” . . . dàn . . .

Dan, voor het laatst, tilt de beeldhouwer Rozemarijntje hoog op in zijn armen, drukt haar tegen zich aan, kust haar op beide wangen. „Mijn kind! Ik . . . ik dank je!”

Rozemarijntje begrijpt niets daarvan. Ze is op de wal gesprongen, wuift, roept: „Dàg! . . . dà-àg! . . .” Pietro, prinses Isabel, – ze wuiven heftig terug . . . „Dà-à-àg!”

In vaders ogen stonden tranen.

VAN W. G. VAN DE HULST verschenen bij de uitgever dezes:

Jaap Holm en z'n vrienden	20e druk
Ouwe Bram	18e druk
Willem Wijcherts	13e druk
Zo'n vreemde jongen	11e druk
Peerke en z'n kameraden	14e druk
Gerdientje	12e druk
Om twee schitteroogjes	12e druk
Wout de scheepsjongen	9e druk
Van een klein meisje en een grote klok	11e druk
Er op of er onder	11e druk
Het gat in de heg	11e druk
Een held	10e druk
Ergens in de wijde wereld	8e druk
Hans in 't bos	9e druk
Rozemarijntje	16e druk
Rozemarijntje naar school	17e druk
Rozemarijntje en Rooie Pier	11e druk
Rozemarijntje en de oude juffrouw	6e druk
Rozemarijntje en de zwarte jongen	8e druk
Het karretje	6e druk
Jantje van de Scholtenhoeve	7e druk
Thijs en Thor	9e druk
Gedroogde appeltjes	9e druk
Van de Hulst-prenten	

VOOR ONZE KLEINEN

Fik	17e druk
Van Bob en Bep en Brammetje	15e druk
Allemaal katjes	14e druk
Van de boze koster	16e druk
Het huisje in de sneeuw	16e druk
Van drie domme zusjes	11e druk
Bruun de beer	14e druk
Zo'n griezelig beest	10e druk
Het wegje in het koren	14e druk
Grote Bertus en kleine Bertus	9e druk
De wilde jagers	10e druk
Anneke en de sik	10e druk
Het plekje dat niemand wist	10e druk
Kareltje	9e druk
Het kerstfeest van twee domme kindertjes	8e druk
Het zwarte poesje	8e druk
Het klompje, dat op 't water dreef	7e druk
Annelies	6e druk
Voetstapjes in de sneeuw	5e druk
De bengels in het bos	4e druk
Kleine zwerver	3e druk

VOOR OUDEREN

Stille dingen	5e druk
Om het kind	3e druk
Zeven kerstvertellingen	4e druk
Het vertellen	5e druk